

STANDARD FORSIDE TIL EKSAMENSOPGAVER

Fortrolig

Ikke fortrolig

Prøvens form (sæt kryds)	Projekt	Synopsis	Portfolio	Speciale X	Skriftlig hjemmeopgave/24 timers prøve
-----------------------------	---------	----------	-----------	---------------	--

Uddannelsens navn	Kandidat i Læring og Forandningsprocesser	
Semester	10. semester	
Prøvens navn/modul (i studieordningen)	Kandidatspeciale	
Gruppenummer	Studienummer	Underskrift
Navn Karmveer Kaur Dhaliwal	20151724	
Navn Sussie Johansen	20152524	
Navn		
Navn		
Navn		
Navn		
Afleveringsdato 31.05.2017		
Projektitel/Synopsistitel/Speciale- titel	"Her taler vi ikke politik" - Et mønster i Venligbohusets ubevidste bevidste logikker og praktikker i det sociale rum	
I henhold til studieordningen må opgaven i alt maks. fylde antal tegn	336.000	
Den afleverede opgave fylder (antal tegn med mellemrum i den afleverede opgave) (indholdsfortegnelse, litteraturliste og bilag medregnes ikke)	Artikel : 11.999 Speciale: 215.423 I alt 227.422	
Vejleder (projekt/synopsis/speciale)	Kristian Larsen	

Jeg/vi bekræfter hermed, at dette er mit/vores originale arbejde, og at jeg/vi alene er ansvarlig for indholdet. Alle anvendte referencer er tydeligt anført. Jeg/vi er informeret om, at plagiering ikke er lovligt og medfører sanktioner. Regler om disciplinære foranstaltninger over for studerende ved Aalborg Universitet (plagiatregler): <http://www.plagiat.aau.dk/regler/>

“Her taler vi ikke politik,”

- Et mønster i Venligbohusets ubevidste bevidste logikker og praktikker i det sociale rum

Forord

Ideen til dette speciale er opstået på baggrund af den viden vi har opnået i forbindelse med modulet læring i multikulturelle kontekster på 2. semester i vores kandidatuddannelse, som vi begge fandt så lærerigt og interessant, at vi måtte arbejde med emnet i vores afsluttende speciale. Der er grund til at tro, at vores interesse for emnet også er opstået på baggrund af den aktualitet, som emnet har i vores samfund for øjeblikket, hvor ord som “integration”, “flygtning” og “asyllovgivning” dagligt nævnes enten på radio, TV eller sociale medier, hvor disse temaer ofte italesættes i sammenhæng med den civile befolknings større og større involvering i dette arbejde.

Vores nysgerrighed ledte os derfor til folkebevægelsen Venligboerne, som vi i forvejen fulgte på det sociale medie Facebook, og som en af os havde kendskab til, og vidste befandt sig fysisk på Onkel Dannys Plads i København. Vi var samtidig bekendte med, at der stort set ikke forelå noget forskningsarbejde om Venligboerne, hvilket motiverede os til at fortsætte. Vi udvalgte huset på Onkel Dannys Plads som fokus for vores undersøgelsesarbejde i håb om at opnå viden om, hvilke praktikker der udspillede sig bag murene, som vi kun kunne udforske ved at komme ind bagved.

For at kunne realisere vores projekt krævede det, at husets brugere ville lade sig interviewe og observere, ligesom det krævede at vi kunne komme og gå i huset i en lang periode for at foretage vores studie. Derfor skylder vi Venligboerne på Onkel Dannys Plads en stor tak for imødekommenhed og venlighed, og specielt en tak til de personer, som har tilladt, at vi måtte observere dem, og også til vores informanter for at bidrage med deres udsagn.

Kristian Larsen, professor ved Institut for Læring og Filosofi, Aalborg Universitet har været en særdeles kyndig vejleder. Vi skylder Kristian en stor tak for hans engagement, faglige ekspertise, opmuntring og ikke mindst hans konstruktive vejledningsseancer, hvor vi har høstet stort udbytte af hans peer to peer læringsstil.

Endelig en stor tak til vores familier, som med stor tålmodighed har båret over med os og støttet os i skriveprocessen - uden jeres støtte havde dette ikke været muligt.

Abstract

In 2013, a nurse named Merete Bonde Pilgaard and based in Hjørring, Denmark initiated a project aimed at spreading more kindness into the everyday life. She wanted to draw attention to mental health in her project, and in that connection, she came up with the name Venligboerne, for all those who would like to add kindness to the everyday life of our citizens, and as a reminder to be kind to our fellow citizens. In fall 2014, Hjørring received a big group of asylum seekers, the nurse Merete now had the opportunity to execute the principles of Venligboerne by being kind to the newcomers, so she and many other local citizens went to welcome the newcomers that had arrived in their community. The political spectrum made intimidating campaigns to scare the refugees, so that they would not settle down in Denmark and find other countries to seek asylum in. In 2015, the “be kind to each other“ mindset now spread to other parts of Denmark and a group of civil citizens came together and laid the foundation for a Venligbo group in Copenhagen. Later they arranged for a house with help from the Copenhagen municipality which had a vacant house available for rent. Thus, Venligbohuset was created, on the address of Onkel Dannys Plads. This initiative spread effectively through the social media Facebook, and the Facebook group now has about 150.000 members.

This thesis aims to explore the social practice that takes place in Venligbohuset at Onkel Dannys Plads, with focus on the mechanisms that are meaningful for the agent’s integration into the Danish community. Based on a qualitative approach we collect data from 5 interviews and several observations of the practices that takes place in Venligbohuset. The focal point of the theoretical part of this thesis is the work of Bourdieu and his theory of the practical sense, which help us to investigate the relations between practices.

The analysis is written in four parts, in which each part places emphasis on shedding light on the different empirical findings. In the first part, we identify Venligbohuset as a subfield, since it does not contain elements of a field with full autonomy, therefore we examine it as a subfield with relation to the humanitarian field of which it is a part of. The first part lays the foundation of how we understand the practices and therefore plays a vital role throughout the rest of the analysis. The second, third and fourth part highlights different part of the practical practices that we through the empirical study and analysis find a pattern in. In this examination, we find that different kind of practices takes place in Venligbohuset, which

influences the learning- and integration processes that takes place. These practices are expressed through the agents' positioning, its hierarchies, and the use of symbolic violence – these actions occur despite the fact that the reputation and name of Venligbo citizens fundamentally contains kindness.

The study shows that these practices are subjacent and are only visible by looking behind the underlying practical actions, but for the agents these occur naturally and they are not aware of the central importance of the practices in the integration processes that takes place.

Furthermore, we conclude that the learning and integration processes are bidirectional; both inclusion and exclusion ensues in these processes through the practices. The inclusion processes are essential for the integration processes to take place in the subfield. The agents are not necessarily aware of the integration process that they facilitate and therefore their contribution to the agent's integration is unknown to them. Our finding shows that the mission of the Venligbohuset and its agent is not to facilitate integration processes, although they happen.

With this thesis, we intend to contribute to the discussion on Venligbohuset and to shed light on the practical sense that takes place in the house.

Indholdsfortegnelse:

“Her taler vi ikke politik”	1
Forord.....	2
Abstract.....	3
Kapitel 1	8
Problemfelt.....	8
Problemstilling	10
Problemformulering.....	12
Arbejdsspørgsmål	13
Antagelser	13
Læsevejledning	13
Undersøgelhedsdesign.....	15
State of the art	19
Flygtningesituationen i Danmark gennem de sidste hundrede år	23
Præsentation af Venligboerne	25
Kapitel 2	28
Videnskabsteoretisk udgangspunkt og anvendte teori	28
Socialkonstruktivismen	28
Teori.....	30
Habitus	31
Felt.....	32
Doxa	33
Kapital	34
Symbolsk vold.....	35
Position og positionering.....	37
Kapitel 3	38
Metode	38
Et specifikt standpunkt og synspunkt.....	38
Vores rolle i feltstudiet.....	39
Udvælgelse af genstandsfelt.....	42
Empirikonstruktion	42

Anden del:	42
Observationsstudie	43
Observationsguide	44
Deltagende observatør	45
Refleksioner over observationsstudiet	46
Det kvalitative forskningsinterview	48
Interviewguides	49
Udvælgelse af informanter	49
Transskriptionsstrategi og læsevejledning	50
Refleksioner over kvalitative interviews	52
Kvalitetskriterier	54
Transparens	54
Validitet	55
Genkendelighed	55
Etik	55
Kapitel 4	56
Analyse og analysestrategi	57
Venligbohuset konstitueret som et subfelt	57
Delkonklusion	62
De ubevidste bevidste kampe	63
Kætteren	68
Et mønster af logikker	69
Delkonklusion	73
“Det flade hierarki”	73
Hierarkiet	78
“Her taler vi ikke politik”	80
Kønsbestemte praksisser	82
Delkonklusion	85
Et alternativt læringsrum	86
Delkonklusion	91
Kapitel 5	92
Diskussion	92

Den metodologiske fremgangsmåde	92
Til- og fravalg.....	93
En indlejret integrationsproces	94
Kapitel 6	95
Konklusion.....	95
Perspektivering	99
Litteraturliste.....	101
Kapitel 7	108
Artikel: Fra privat initiativ til folkebevægelse	108
Referencer	113

Kapitel 1

Specialet indledes med at problematisere og præcisere vores valgte genstandsfelt, hvilket danner rammen for specialets videre undersøgelse og leder os til en problemformulering. Desuden gøres rede for vores forhåndsantagelser samt hvorledes specialet bidrager til den allerede eksisterende forskning.

Problemfelt

Ligesom andre europæiske lande har Danmark gennem de sidste 5-6 år oplevet, at flygtninge har søgt mod de danske grænser. Det er hovedsageligt flygtninge fra Eritrea, Somalia og Syrien, der i store flygtningestrømme har bevæget sig nordpå for at undslippe krig, bombardementer, drab og knaphed på mad og drikkevarer. For et land som Syrien har den snart 7 år lange krig betydet, at 6 mio. mennesker er på flugt internt i landet, hvor de er nødsaget til konstant at flytte sig til områder, hvor regeringens militær og oprørsgrupper ikke hærger, og ca. 4 millioner er flygtet til de omkringliggende lande, hvor specielt Jordan og Libanon har modtaget en stor del af disse (Røde Kors, 2016). Jordan og Libanon er lande, der indbyggermæssigt kan sammenlignes med Danmark, og som tilsammen har modtaget ca. 2 millioner flygtninge (Mellempøkeligt Samvirke, 2015). En flygtningestrøm af denne dimension har for Libanon betydet, at en fjerdedel af befolkningen nu består af syriske flygtninge, og for Jordans vedkommende at 10% af landets indbyggere nu er syrere. Økonomisk er det en tung byrde for landene at bære, ligesom det lægger et stort pres på arbejdsmarkedet og landenes offentlige sektorer, som har haft svært ved at håndtere en sådan kapacitetsforøgelse (ibid.). For den enkelte flygtning resulterer det i, at livet må tilbringes i enorme flygtningelejre under ringe forhold, som betyder knaphed på mad og drikke, ingen skolegang for mange af børnene, og en bolig, der kun nødtørftigt kan give tag over hovedet. Selv om både Danmark og andre lande løbende har givet flere penge i nærområde bistand er dette langt fra nok, og dækker kun ca. 40% af det beløb, som der er behov for i 2016 (Gammeltoft-Hansen, 2016:22-23). Konsekvenserne af ovennævnte krige samt situationer i nærområderne er derfor vidtrækkende, og implicerer både de enkelte flygtninge og de europæiske lande, som de

flygter til. Den farefulde rejse over Middelhavet, som ofte foretages i overfyldte gummibåde, skønnes i 2015 at have kostet mere end 3770 mennesker livet, hvilket er det officielt registreret tal, som selvsagt skønnes at være en del højere. Det gør Middelhavsrueten til den farligste migrationsrute i verden, ligesom den danner basis for en voksende industri af menneskesmuglere, der tjener store summer på at foranledige flugten til Europa (ibid). Både syd- og nordeuropa har mærket et stigende pres på deres grænser, men specielt Grækenland og Italien har med deres geografiske placering været de lande, som flygtningene fra henholdsvis Syrien og Nordafrika først nåede til efter flugtruten til søs (Frontex, 2016). Det massive og kontinuerlige flygtningepres på disse to lande har sat det europæiske samarbejde på prøve, og skabt diskussioner om en mere rimelig fordeling af flygtningene, end som værende det første land de kommer til.

For Danmarks vedkommende fik problemstillingen sin aktualitet i september måned 2015, hvor et stort antal flygtninge havde bevæget sig sydfra, gående på de danske motorveje, med det resultat, at politiet følte sig nødsaget til at lukke motorvejene (DR Nyhederne, 2015).

Hovedparten af flygtningene bestod af syriske statsborgere, som havde taget flugten fra krigen i Syrien. For en stor dels vedkommende blev motorvejs ruten anvendt som en del af rejsen til Sverige, bistået af velvillige danskere, som tilbød deres hjælp med at uddele mad og transportere trætte og udmattede flygtninge det sidste stykke til Sverige. Disse civile handlinger er sidenhen af de danske domstole blevet stadfæstet som værende ulovlige, og har medført betingede domme og bøder for de implicerede personer.

Dette til trods har flygtningestrømmen samlet set betydet, at der i 2015 var 21.000 personer, der søgte om asyl i Danmark, hvilket er det højeste registreret antal siden Danmarks Statistik påbegyndte registreringen i 1998. Af disse var 8.600 syriske statsborgere, hvilket svarer til 41% af det samlede antal asylansøgninger i 2015. Ligeledes blev der i 2015 givet opholdstilladelse til 13.000 syriske statsborgere, som følge af krig og personlig forfølgelse i Syrien, hvoraf 52% fik tilladelse til familiesammenføring og 47% tilladelse til asyl. (Danmarks Statistik, 2016).

De danske asylcentre, drevet af Dansk Røde Kors, fungerer som opholdssted for asylansøgeren mens sagsbehandlingen står på. Den gennemsnitlige behandlingstid for en korrekt udfyldt asylansøgning har Udlændingestyrelsen fastsat til at være 7 måneder. Ansøgningen skal indeholde alle relevante oplysninger, underskrevet de relevante steder og

vedlagt nødvendig dokumentation, hvilket kan formodes at give anledning til en noget længere behandlingstid i praksis, ansøgerens baggrund og ansøgningernes antal taget i betragtning. Godkendes ansøgningen om asyl ændres personens status fra asylansøger til status flygtning, hvilket også er den benævnelse, der vil blive anvendt i dette speciale (Ny i Danmark, 2016). I venteperioden på asyl er det muligt for personer, både med status som asylansøger og flygtning, at påtage sig et deltids-, fuldtids- eller praktikjob, dog har Udlændingestyrelsen fastsat kriterier om, at personen skal have opholdt sig min. 6 måneder i landet og samtidig en godkendelse fra styrelsen om ønsket om job. Dette blev muliggjort efter en regeringsaftale i september 2012, med ikrafttrædelse af asylaftalen den 2. maj 2013, som blandt andet lagde vægt på, at asylansøgere skulle kunne arbejde og flytte uden for centeret (Røde Kors, 2015). Af Røde Kors erfaringsopsamling ses, at Udlændingestyrelsen har oplyst, at der 1½ år efter ikrafttrædelsen af ovennævnte asylaftale er givet 39 godkendelser til ansøgninger om beskæftigelse ud af 125 indsendte ansøgninger (ibid.). Således ses der at være strukturelle begrænsninger, der indvirker på den enkelte asylansøgers hverdagsliv, og som forårsager at en stor del af asylansøgerne må tilbringe deres liv i en venteposition på asylcenteret. Disse vilkår begrænser samtidig muligheden for at møde danskere og det Danmark, som asylansøgeren formentlig skal integreres i, hvilket kan være en barriere, både for den forestående integrationsproces som for den enkeltes læring i forhold til at indgå som medborger i et demokratisk samfund (Johansen, 2016:3).

Problemstilling

Udover ovennævnte strukturelle begrænsninger findes der i den danske samfundsdebat i øjeblikket en diskurs, der på den ene side rækker hånden ud og byder velkommen til personer med anden etnicitet end dansk, og samtidig en modsatrettet politisk diskurs, som har tendens til at forsøge at igangsætte en skræmmekampagne, hvor etniske danskere advares mod de nytilkomne flygtninge. Sidstnævnte blev demonstreret på Dansk Folkepartis sidste landsmøde, hvor en delegeret fra talerstolen proklamerede, at flygtninge mishandler Danmark ved at svine, stjæle, voldtage og dræbe (TV2, 2016). Dette er sidenhen fulgt op af Danskernes Parti, som på deres Facebook side har postet en "flybillet til de fremmede" i Brøndby Strand for på den måde at signalere, at personer med anden etnicitet end dansk ikke

er velkomne i Danmark. Partiet italesætter det således på deres officielle hjemmeside: “Danmark er danskernes land - ikke hele verdens socialkontor” (Danskernes Parti, 2017). Disse to modsatrettede diskurser med hver deres retoriske budskab, vil være med til at forstærke en følelse af “dem” og “os” i samfundet, og dermed være med til at øge polariseringen mellem etniske danskere og personer med anden etnicitet end dansk. Mellem disse to poler findes dog flere forskellige lag af interesseområder, som også kan ses som spillere indenfor dette felt, men vil ikke umiddelbart udgøre vores fokus. Vi er vidende om, at der også findes andre interesser og rationaler indenfor integrationsdebatten omhandlende økonomiske og arbejdspolitiske aspekter, hvilket vi dog afgrænser os fra.

Integrationsdebatten synes aktuel på både sociale medier som Facebook, i de danske medier og på landsdækkende TV, hvor en debatkultur udspiller sig omhandlende, hvad det vil sige at være dansk, og hvilke kriterier der skal opfyldes før en person kan siges at være “dansker” (DR. dk. Nyhederne, 2016). Det danske Folketing vedtog ligeledes i februar måned 2017, at man ikke er dansker, hvis man er efterkommer eller indvandrer fra et ikke vestligt land, uagtet at man har dansk pas, er født her og betaler skat i landet (DR.dk. Politik, 2017).

Lektor Brian Arly Jacobsen har i sin ph.d afhandling fra 2009 “*Religion som fremmedhed i dansk politik*” forsket i, hvorledes italesættelser af muslimer og jøder i dansk politik, i et historisk perspektiv, er med til at opretholde dikotomien mellem “dem” og “os”, og derved fremstå som modpol til de særligt danske værdier. Forskningen afdækker derfor også, hvilke sociologiske processer, der er i spil i konstruktionen af andethed, når to minoriteter gøres til genstand for offentlig politisk debat (Jacobsen, 2009). Som et modsvar på ovennævnte samfundsdebat, med mere eller mindre negative ytringer om personer med anden etnicitet end dansk, ses blandt andet en opstået folkebevægelse, ved navn Venligboerne. Her handler værdigrundlaget om at møde andre mennesker med venlighed og imødekommenhed.

Venligboerne er en folkebevægelse, drevet af civile på frivillig basis, i det omfang den enkelte ønsker at bidrage. I takt med en stigende flygtningestrøm fra 2011 til nu er bevægelsens aktiviteter hovedsageligt koncentreret omkring flygtningene, hvor bevægelsens mission er at fungere som erstatning for det netværk, som den flygtede har mistet (Netudgaven, 2015). Venligboernes ønske om at støtte, hjælpe og vejlede den enkelte flygtning med at finde fodfæste i Danmark er et blandt mange initiativer, der blandt andet er opstået som en reaktion på de ovenfor nævnte politiske tiltag og ytringer. Således ses de

politiske tiltag både at foranledige implikationer på makro-, meso- og mikroniveau, og bliver derved en problematik, der på den ene eller anden måde får relevans for alle medborgere.

Med udgangspunkt i denne objektive sociale virkelighed bliver det derfor interessant, med Pierre Bourdieus reflektive sociologi, at undersøge, hvorledes det sociale liv i Venligbohuset på Onkel Dannys Plads i København produceres og reproduceres primært ud fra beskrivelser af aktiviteter samt agenternes subjektive forståelse af virkeligheden, og deraf hvilke implikationer forståelsen og udførelsen af den sociale praksis har på de igangværende integrationsprocesser, der finder sted i huset. Bourdieu mener ikke, at denne forståelse er mulig at opnå ud fra de objektive og subjektive mekanismers indvirken alene. Derfor ønsker vi samtidig at kortlægge den praktiske logik og de habituelle dispositioner og strategier, der ligger bag agenternes handlinger, som vil repræsentere agenternes praktiske sans for, hvorledes der kan og skal handles i forhold til integrationsprocessen.

Problemformulering

Hvilken betydning har den sociale praksis og de strategier, der udspiller sig i Venligbohuset på Onkel Dannys Plads for agenternes socialisering ind i det danske samfund?

Arbejdsspørgsmål

1. Kan man tænke Venligbohuset som en position i et humanitært/altruistisk felt for integration af flygtninge, og i givet fald hvilke andre positioner er virksomme i det felt?
2. Hvilke praksislogikker anses som værende dominerende, styrende og værdifulde indenfor positionen i feltet, og hvilke parallelle og modstridende positioner er virksomme?
3. Hvilke kampe om positionering kommer til udtryk i Venligbohuset, set i forhold til de gældende strukturer i det sociale rum?
4. Hvilke læringsprocesser udspiller sig i Venligbohuset, og hvorledes stemmer disse overens med husets doxa?

Arbejdsspørgsmålene behandles og besvares gennem analysen, som er opdelt i fire store afsnit, der hver besvarer et arbejdsspørgsmål.

Antagelser

Forud for undersøgelsesarbejdet har vi to overordnede antagelser i relation til socialiseringsprocesserne i Venligboernes regi. Den første antagelse omhandler den handling, der udspiller sig i Venligbohuset, som vi antager er en aktiv, bevidst handling som udføres med en intention om at foretage et integrationsarbejde for de nytilkomne flygtninge. Dernæst har vi en antagelse om, at der foregår en ubevidst, ikke intentionel grad af diskrimination og positionering i relationen mellem de etniske danskere og flygtningene i Venligbohuset i forhold til ovennævnte processer.

Læsevejledning

Formålet med dette afsnit er at forklare specialets opbygning med henblik på at give læseren overblik.

Således formidler læsevejledningen undersøgelsen og dens resultater, så det fremstår som transparent, sammenhængende og spændende læsning.

Specialets bilag er indeholdt på vedhæftet USB stik.

Kapitel 1 præsenterer den indledende del af specialet og det problemfelt som specialet tager sit udgangspunkt i, ligesom det demonstreres hvorledes undersøgelsens resultater indskrives sig i det eksisterende vidensfelt. I dette kapitel præsenteres også undersøgelsens genstandsfelt.

Kapitel 2 udgør specialets teoretiske ramme. Her præsenteres det videnskabsteoretiske perspektiv, der er anvendt i tilgangen til specialets problemstilling. Ligeledes præsenteres Pierre Bourdieus praktikteori og i særdeleshed de heraf udvalgte begreber, som vi har fundet væsentlige for analyse af den indsamlede empiri.

Kapitel 3 redegør for de metoder, som er anvendt for at indsamle det konkrete datamateriale, herunder observationer og kvalitative interviews, ligesom der foretages refleksion over de tilvalg og fravalg, som metodevalg uundgåeligt medfører. Ligeledes gøres rede for og reflekteres over vores rolle i feltet, og her beskrives også den tilgang vi har anlagt overfor vores informanter og aktører i feltet. Sidst demonstreres de kvalitetskriterier, der er gældende indenfor den kvalitative forskningstype, ligesom vores etiske overvejelser ekspliciteres og reflekteres.

Kapitel 4 præsenterer specialets analysedel. Her analyseres den konstruerede empiri med Bourdieus teoriapparatet. Kapitlet adresserer specialets fire arbejdsspørgsmål og analyserer via praktikteorien agenternes praktiske handlen, som den udspiller sig i feltet, og dertilhørende strategier, for derved at besvare arbejdsspørgsmålene. I kapitlet opsamles de fremanalyserede fund løbende i fire delkonklusioner.

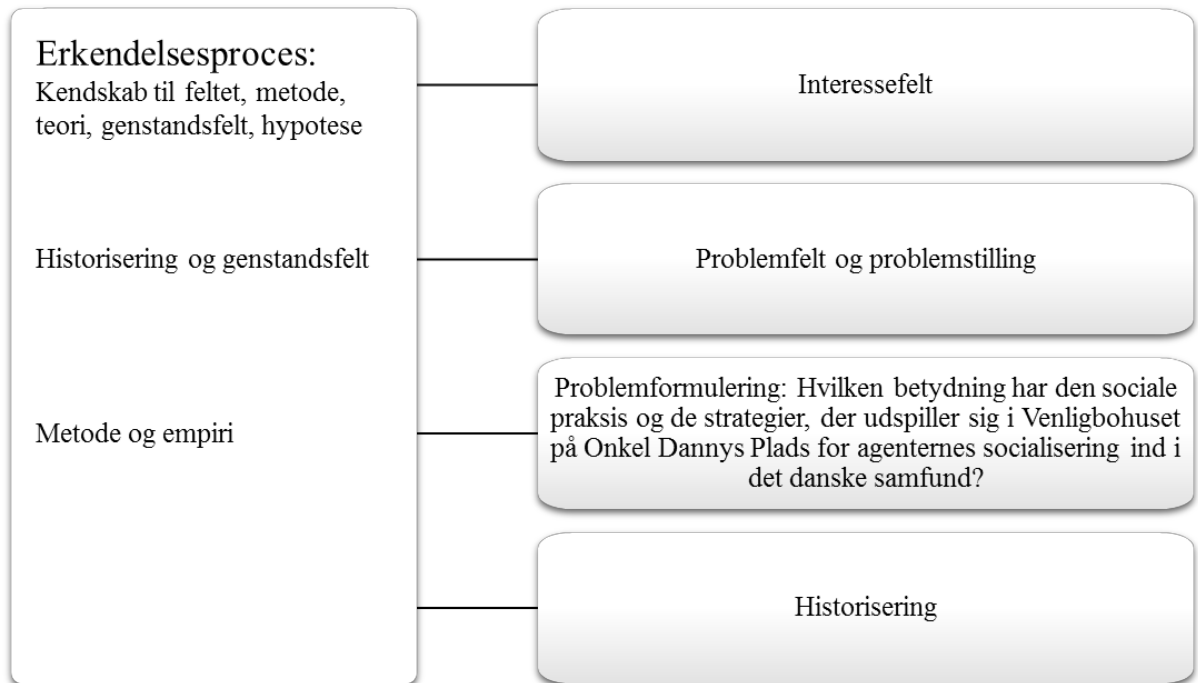
Kapitel 5 indeholder en diskussion af analysens fund og herunder vores valg og fravalg i forhold til den metodologiske fremgangsmåde. Desuden diskuteres de integrationsprocesser, som er specifikke for subfeltet Venligbohuset og sat i relation til de statslige integrationsprocesser i det danske samfund.

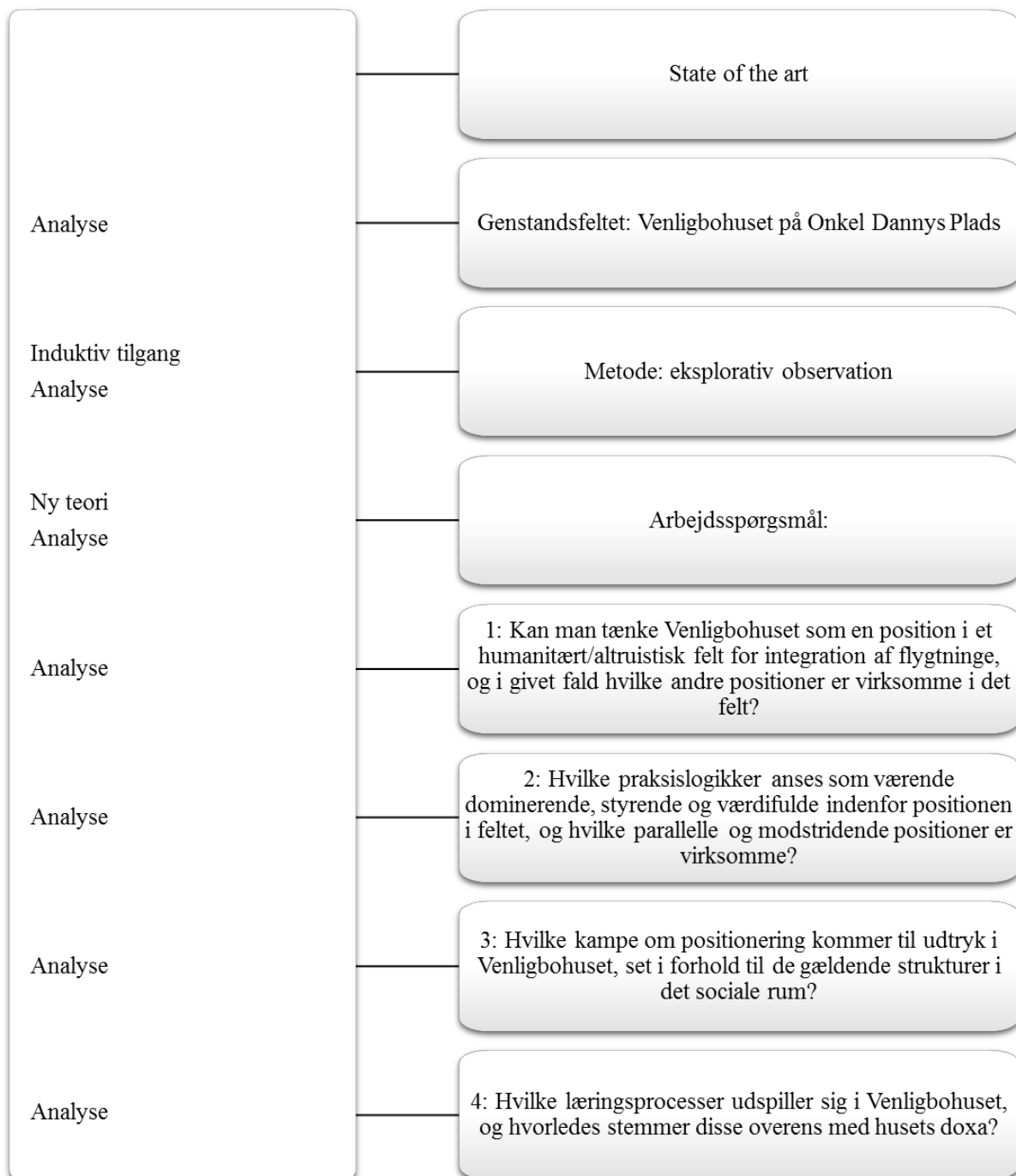
Kapitel 6 er specialets afsluttende del. Her fremgår den endelige konklusion og herunder vores bidrag til den eksisterende forskning samt yderligere perspektiver, hvor vores fund er sat i relation til det omkringliggende samfund.

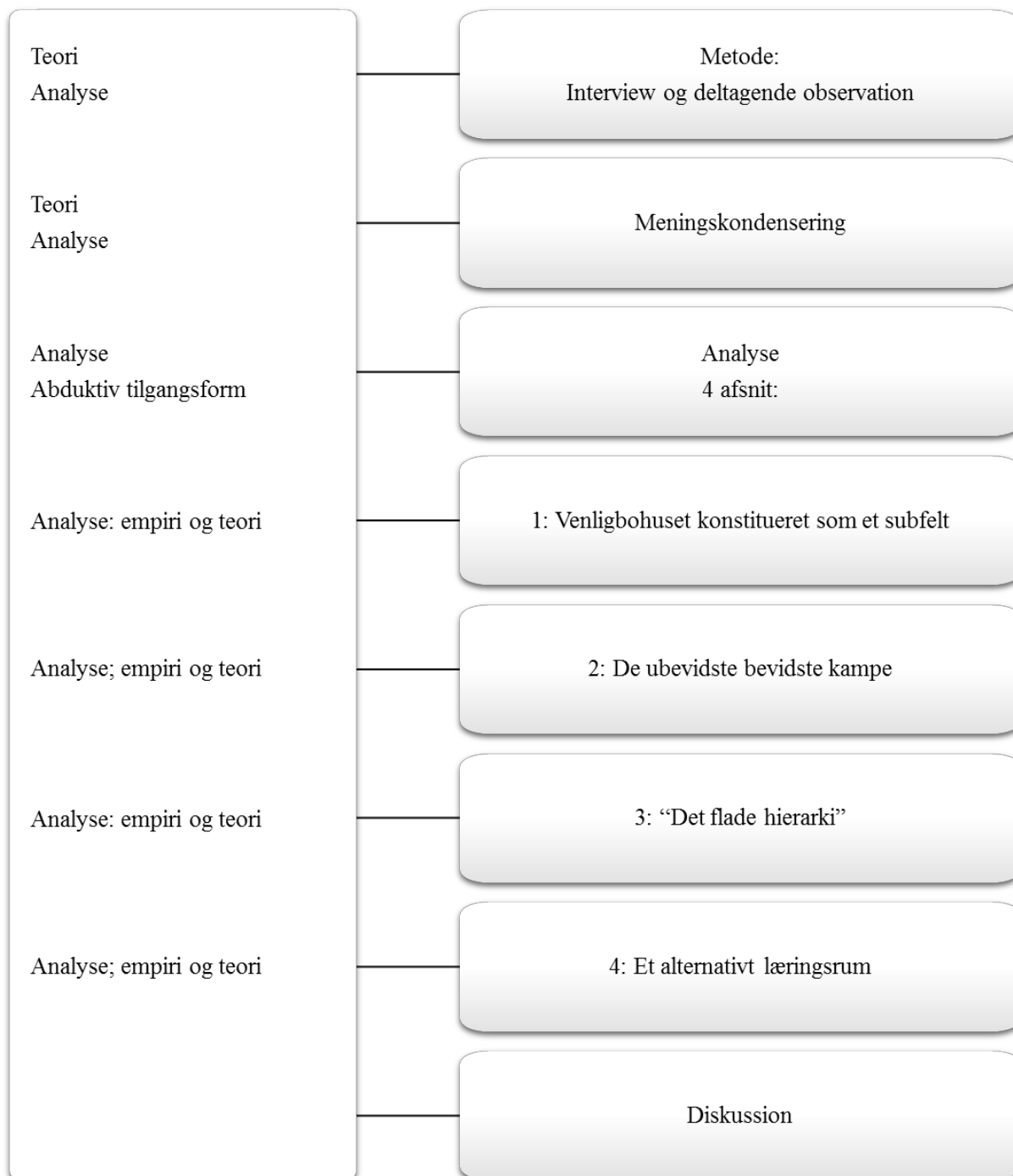
Kapitel 7 består af artiklen “Fra privat initiativ til folkebevægelse”. Artikel er skrevet til andre fagfæller og studerende, der kunne have interesse i emnet omhandlende socialisering, integration, frivillighed og Venligboerne.

Undersøgelsesdesign

Den overordnet ramme for vores undersøgelse kan beskrives i et undersøgelsesdesign, som illustreret i figur 1. Figuren illustrerer rammen for vores konstruktion og analyse af empirien, samt hvordan vores refleksioner over undersøgelsesprocessen har forløbet sig. Højre side af figuren illustrerer, hvordan vi er gået til værks og hvorledes undersøgelsen har operationaliseret sig. I venstre side af figuren ønsker vi at beskrive vores erkendelsesproces, da vi ønsker at gøre opmærksom på, hvorledes forskningens forhold og operationer løbende har ændret sig i takt med vores opnåede erkendelser, hvorfor figuren er med til at synliggøre de bevidste erkendelser, vi undervejs har opnået. Erkendelsesprocessen forløber i et tidsperspektiv og gennem et analytisk konstruktionsperspektiv, hvilket eksemplificeres således: I vores konstruktion af de for analysen anvendte arbejdsspørgsmål gennemgår vi en erkendelsesproces, som indebærer at vi forholder os analytiske og fortolkende, hvorfor vi opnår en forståelse, som fører os videre i konstruktionen af vores arbejdsspørgsmål og dernæst videre til den egentlige analyse. Arbejdsprocessen kan dermed anses som fungere i en cirkelbevægelse, hvor vi går frem og tilbage i vores erkendelser i takt med at disse opstår, modsat en linær irreversibel proces.

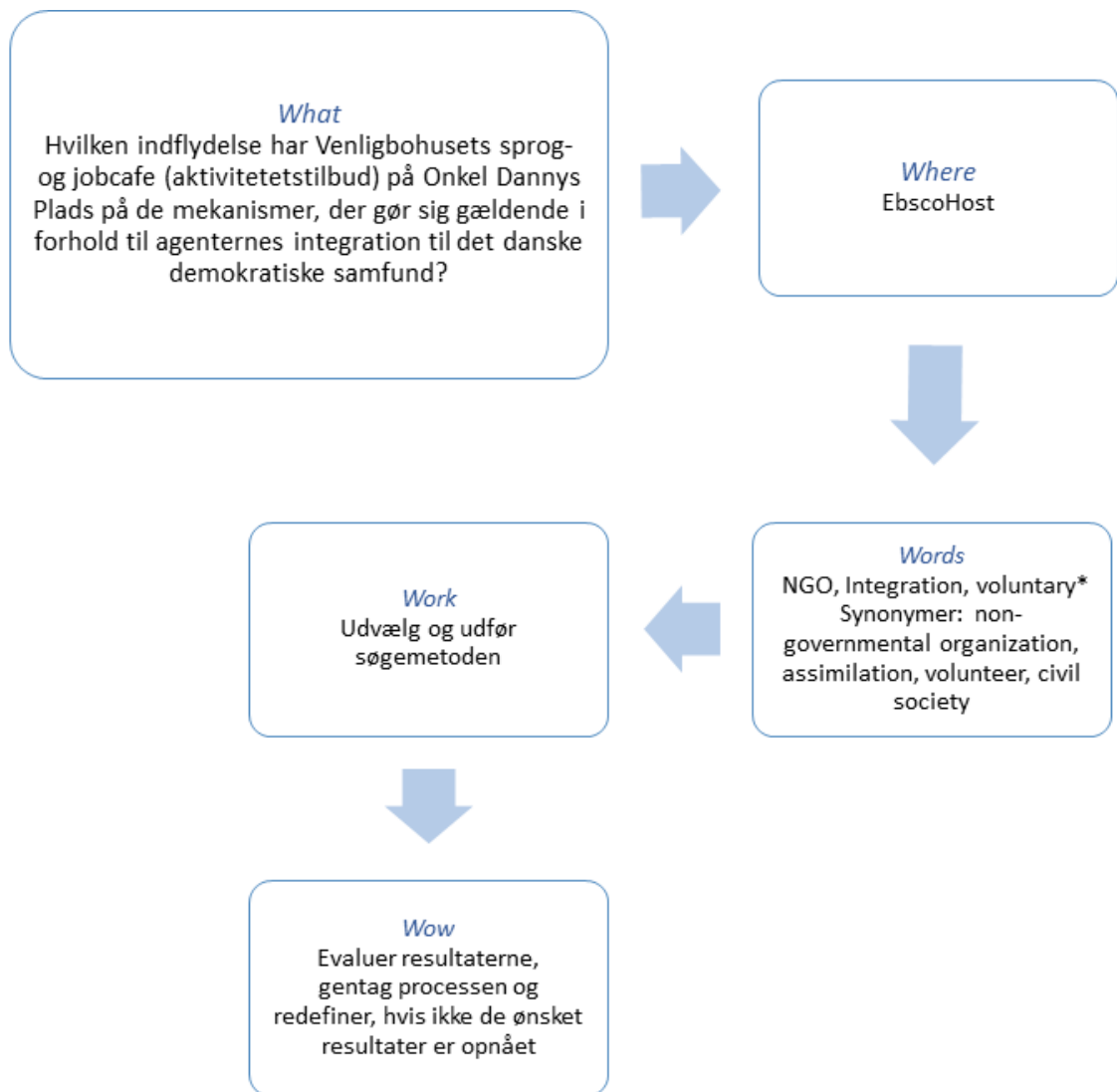

Figur 1: undersøgelsesdesign udarbejdet af Sussie Johansen og Karmveer Dhaliwal.

State of the art

Nærværende afsnit har til formål at give et indblik i den forskning, der allerede er at finde indenfor dette forskningsfelt, for derefter at placerer vores bidrag indenfor forskningsfeltet. I dette speciale beskæftiger vi os med integration, der er undersøgt i mange henseender og som politisk har været til diskussion i mange år. Vi vil i dette afsnit belyse, hvorledes vi placerer os indenfor feltet.

For at undersøge et konkret initiativ som Venligboerne har det været nødvendigt at foretage en grundig litteratursøgning. Metoden og tilgangen til litteratursøgningen har bestået af en bloksøgning, både på engelsk i internationale databaser og på dansk i nationale databaser. Litteratursøgningen tager afsæt i Zins metode *Succes*, som er en struktureret søgestrategi, der består af de fem W'er (Zins, 2002). Han definerer de fem W'er med et begreb, som starter samt afslutter søgeprocessen; disse har hver deres funktion i en søgeproces. De står for henholdsvis *What, Where, Words, Work* og *Wow* (Zins, 2002:1237). Nedenfor ønsker vi at give indblik i et uddrag af vores litteratursøgning.

Figur 2: Modellen er egen fortolkning inspireret af Zins (2002) guidelinjer for søgestrategien *Success*, udarbejdet af Sussie og Karmveer.

Litteratursøgningen starter ved *What*, som omhandler hvad undersøgelsen ønsker at belyse. I dette speciale er det problemformuleringen, der er styrende for undersøgelsen, hvorfor *What* er kernen i problemformuleringen. Herefter har *Where* til formål at undersøge, hvor litteraturen skal findes; her tages der udgangspunkt i søgemaskiner, artikler og bøger, der indeholder relevant forskningslitteratur (Zins, 2002:1238). Vi har gjort brug af Aalborg Universitetsbiblioteks hjemmeside, som giver de studerende ubegrænset adgang til en række databaser, der indeholder akademisk litteratur, herunder artikler og anden forskning. Her gør

vi brug af databasen EbscoHost, som er en bred database, der indbefatter sociologisk forskning.

Dernæst skal der tages stilling til *Words*, som er det tredje led i søgestrategien, hvor der udvælges de ord vi ønsker at søge på, som *What* er med til at definere, da *What* er styrende for undersøgelsen (Zins, 2002:1241). Her vælger vi at søge på de mest centrale begreber, og for at få en bredere søgning, søger vi på de synonymer, der lægger sig op ad begreberne (bilag 12).

I medierne har der været stort fokus på flygtningekrisen, ikke blot i Danmark, men på et globalt plan. Ligeledes har der politisk gennem tiden været et stort fokus på integration, hvorfor vi får et resultat på 43,929 resultater, når der søges på integration og *NGO* or *non governmental organizations*. Disse artikler gælder såvel nationalt som internationalt, og derfor kan denne søgning siges at være bred. Søgningen bliver specificeret således, at der søges på "*ngo*" or *non-governmental organization* and "*integration*" AND *voluntary**, og vi får et resultat på 642 resultater. Søgningen kan dermed siges at være afgrænset i forhold til den første søgning (bilag 12). Resultaterne fra søgningen bliver dernæst gennemgået, her omhandler mange af artiklerne integration på forskellig vis og det organisatoriske i NGO arbejdet, hvorfor søgningen afgrænses til at omhandle forskning, der er udarbejdet indenfor de seneste 15 år. De artikler, som vi ved hjælp af denne proces finder frem til, har en ting til fælles; de beskæftiger sig med integration, civilsamfundet og NGO organisationer.

Nogle af disse artikler ligger indenfor det samme felt, som vi ønsker at belyse i nærværende speciale. En forskningsartikel ved titel *Civic and social integration*, skrevet af Mary Nash, John Wong og Andrew Trilin, omhandler, hvorledes de i New Zealand undersøger, hvilke erfaringer der findes i det sociale arbejde med immigranter, flygtninge og asylansøgere. I denne forskning er der fokus på de kompetencer socialarbejderne besidder i et mikro-, meso- og makroniveau (Nash, Wong and Trilin, 2006:345).

I 2009 skrev Donald Kerwin, direktør for centret for migration i USA, en artikel om statens rolle i et NGO partnerskab omhandlende immigrant integration, som et modsvar til endnu en artikel Howard Duncan har skrevet fra et amerikansk civilt samfundsperspektiv. Artiklen har fokus på et statsligt perspektiv, og Donald konkluderer at staten bør videregive integrationstilbud til ikke statslige organisationer, da civilsamfundet løfter opgaven bedre

end staten. Derudover diskuteres statens indflydelse på ikke statslige organisationers identitet og medlemskab (Donald, 2009:310-315).

En tredje artikel, skrevet af Zenia Hellegren (Hellegren, 2016:143-167), beskæftiger sig med integration som en tovejs proces. Artiklen ser nærmere på integration som en gensidig proces, og er udarbejdet gennem 21 interviews med integrations interessenter fra henholdsvis Barcelona og Stockholm. I artiklen konkluderes blandt andet, at selvom der er fokus på politiske beslutningstagere, ikke statslige organisationer og kommunal service, hæmmes integrationen af strukturelle faktorer, såsom arbejdsløshed og diskrimination på arbejdsmarkedet (Hellegren, 2016).

Den fjerde og sidste artikel, som har været interessant i litteratursøgning, er skrevet af Oscar García. Artiklen omhandler det at forstærke solidariteten, og retter fokus mod diskursen af frivillige organisationer, om immigration og integration i multikulturelle samfund. Artiklen analyserer den diskursive konstruktion af solidaritet mellem immigration og integration i to europæiske samfund, Spanien og Danmark. Undersøgelsen er baseret på interviews af repræsentanter for 10 NGO'er i Spanien og Danmark. Her anser man sproget som en katalysator for at kunne evaluere de muligheder, der er for at blive en del af samfundet, ved at se nærmere på, hvilke dimensioner, der spiller ind, når man kun gennem sproget kan blive en del af civilsamfundet i det pågældende land (García, 2012).

De ovenstående artikler orienterer sig bredt indenfor integration og frivillighed, både på mikro-, meso- og makroniveau. Artiklerne anlægger et organisatorisk, strukturelt, politisk og diskursivt perspektiv, som adskiller sig fra nærværende speciale.

Vi ønsker at beskæftige os med et mikroniveau, hvor vi vil se nærmere på de strukturer, der har betydning for genstandsfeltet, som blandt andet kommer til udtryk i de aktivitetsmuligheder, der er at finde i Venligbohuset på Onkel Dannys Plads i København. Genstandsfeltet adskiller sig fra de ovenstående artikler, da Venligboerne ikke anser sig selv som værende en NGO, selv om vi dog kan se ligheder mellem en sådan og Venligboerne. Ydermere adskiller perspektivet sig, da vi ønsker at beskæftige os med forskellige agenter, der kommer i huset. Vi vil have fokus på deres praktiske sans som den fremtræder på et mikroniveau ved at afdække de konkrete praktikker og dominansrelationer i Venligbohuset ved at vise både de autoriserede og legitimerede beskrivelser, samt vise at disse også indgår i andre verdslige og strategiske sammenhænge. Specialet placerer sig i et krydsfelt mellem

et makroniveau og et mikroniveau, hvor perspektivet skal bidrage til at belyse et underbelyst felt, på nationalt niveau, da der ikke findes eksisterende forskning om Venligbohuset i København, set i et integrationsperspektiv. De ovenstående artikler tilsammen kan derved ses som udgørende det felt, som vi ønsker at belyse gennem interviews og observationer. Specialet kan derfor bidrage med et nyt perspektiv på et uudforsket felt inden for samfundsforskningen, idet integration ses også at kunne foregå som et altruistisk og innovativt tiltag i relation til et humanitært subfelts forståelse af, hvordan integration kan udspille sig. Dette forsøg på integration skal forstås som et alternativ og supplement til de statslige integrationstiltag.

Flygtningesituationen i Danmark gennem de sidste hundrede år

For at få en forståelse af den flygtningesituation, der for tiden udspiller sig i Europa, og i særdeleshed i Danmark, i håb om at finde en holdbar europæisk løsning, er det nødvendigt at kigge tilbage i historien. Det retrospektive blik vil bibringe os en viden og en erfaring, som forhåbentlig vil gøre os klogere på den situation, vi står overfor i øjeblikket, og som er nødvendig for at vi med rette kan indskrive os i den allerede eksisterende videnskab.

Derudover vil det historiske blik bidrage til at foretage et brud med allerede eksisterende opfattelser af Danmarks rolle og ansvar i forbindelse med tidligere flygtningestrømme, hvilket vil være en hjælp til den videnskabelige konstruktion af Venligbohuset, som er vores genstandsfelt (Rasborg, 2014:426).

Frem til midten af 1920'erne var Europa kendt for at være et åbent kontinent, som folk ikke indvandrede til, men snarere forlod. En del europæere udvandrede til fortrinsvis USA og Canada i håb om at finde nye muligheder i deres liv, eller for at flygte fra krig og forfølgelse (Banke, 2016:1). Dette ændrede sig gennem de næste år, især da Storbritannien fra 1920 krævede, at en fremmed skulle kunne forsørge sig selv og sin familie for at komme ind. Hurtigt spredte dette sig til Frankrig, og hurtigt efter fulgte resten af Europa med restriktive fremmede lovgivninger. Den russiske demograf Eugene Kulischer (1881-1956) beskrev i disse år forholdene i Europa i hans bog "*Europe on the move*", som omhandler hvordan folk vandrede rundt for at finde asyl, ophold og et sted at slå sig ned (Kulischer, 1948).

Forhold som disse kan vi i Europa i dag nikke genkendende til. Nu er det ikke længere europæere, der bevæger sig rundt, men folk fra Mellemøsten og Nordafrika, så det er altså muligt at trække på disse erfaringer i forhold til den nuværende flygtningesituation. For Danmarks vedkommende stiftede vi både før, under og efter anden verdenskrig bekendtskab med flygtningestrømme. Dengang var det jøder fra Tyskland, som flygtede efter Hitlers magtovertagelse. Fra 1933-1945 søgte således omkring 8.000 personer, hovedsageligt jøder, til Danmark af politiske, ideologiske eller racemæssige årsager, hvoraf ca. 2.200 fik ophold, heraf 1680 jøder (Banke, 2016:2). Det forholdsvis lave antal opholdstilladelser var en konsekvens af Danmarks daværende restriktive flygtningepolitik. Daværende justitsminister K. K. Steincke udtalte således i 1937 "Umenneskelig vil man ikke være, men menneskelig kan man ikke være. Af hensyn til konsekvenserne" (Rünitz, 2005:187).

Denne udtalelse bunder i, at Danmark ikke ønskede at få et "jødeproblem" ved at der kom for mange jøder til landet.

Helt fritage sig fra flygtninge kunne Danmark ikke, så efter tyskernes nederlag i slutningen af anden verdenskrig ankom ca. 250.000 flygtninge til Danmark fra Tyskland, hvoraf en tredjedel var børn, og en meget stor del af disse i en meget dårlig fysisk og psykisk tilstand, hvilket betød at omkring 13.000 døde, hvoraf halvdelen var børn (Banke, 2016:2).

Både den danske stat, men også den danske befolkning har sidenhen fået påtalt ikke at have udvist en anstændig behandling af disse flygtninge. Således har historiker og læge Kirsten Lylloff i sin artikel "*Kan lægeløftet gradbøjes? Dødsfald blandt og lægehjælp til de tyske flygtninge i Danmark 1945*" undersøgt og påvist, at stort set ingen børn under 2 år overlevede opholdet i lejrene som følge af de kritisable forhold, både i forhold til lejrenes beskaffenhed, men også lægernes utilstrækkelige hjælpsomhed (Lylloff, 1999:66). Den historie, der oftest fortælles om jøderne i Danmark, som omhandler den danske befolknings hjælp med at fragte jøder til Sverige under anden verdenskrig, har derfor også en anden og mere dystre side, som bærer præg af en noget anderledes behandling af mennesker i nød. Disse historiske europæiske begivenheder må have in mente, når vi skal se fremad og navigere i den for Europa aktuelle flygtningesituation.

Præsentation af Venligboerne

I dette afsnit vil vi først foretage en genealogisk gennemgang af folkebevægelsen Venligboerne, og herunder desuden få indsigt i, hvorledes Venligboerne København og Omegn har manifesteret sig lokalt i huset på Onkel Dannys Plads ved Halmtorvet i København, som udgør det felt vi vil undersøge.

Venligboerne startede i Hjørring i 2013, hvor Merete Bonde Pilgaard i sit arbejde som sundhedskonsulent erfarede, at omgangstonen blandt deltagerne på kommunens sundhedskursus bar præg af at være uvenlig og negativt ladet. For ikke kun at fremme den fysiske sundhed hos deltagerne besluttede Merete Bonde Pilgaard også at imødekomme den mentale sundhed ved at forsøge at ændre på omgangstonen blandt kursisterne, som hun ønskede skulle være mere venlig, tolerant og imødekommende. Hurtigt erfarede hun at denne ændring medførte en bedre trivsel og et bedre socialt miljø blandt kursisterne. Initiativet spredte sig hurtigt i lokalsamfundet blandt byens borgere og fænomenet Venligboerne tog sin begyndelse. Kort tid efter skulle Hjørring kommune, som andre danske kommuner, modtage 500 flygtninge i byen, og stod det klart for stifteren af Venligboerne, at borgerne i byen var skeptiske og tilbageholdende overfor dette, hvilket medførte at Merete Bonde Pilgaard besluttede også at udbrede venlighed og imødekommethed overfor byens nye flygtninge og asylansøgere. Således blev et initiativ om venlighed og medmenneskelighed, via det sociale medie Facebook, stille og roligt forankret først lokalt, og sidenhen nationalt, hvor flere og flere lokalafdelinger etablerede sig i Danmark. Merete Bonde Pilgaard har til Dagbladet Arbejderen udtalt, at initiativet Venligboerne ikke særligt handler om flygtninge, men også handler om flygtninge, hvilket indikerer at fænomenet helt basalt handler om måde vi som mennesker møder hinanden, med venlighed og ikke fjendtlighed, som er gældende for alle uden forbehold (Dagbladet Arbejderen, 2016). Udbredelsen nationalt tog for alvor fart, da Danmark i sommeren 2015 oplevede at flere tusinde flygtninge passerede Danmarks grænse sydfra, og vandrede af de danske motorveje, for enten at søge asyl i Danmark eller fortsætte vandringen til Sverige. Den for Danmark uvante og pludselige flygtningestrøm forårsagede mange og blandede reaktioner, både fra politisk side og blandt borgerne i Danmark. Meningerne og håndteringen af flygtningestrømmen var delte, men tydeligt var det, at fænomenet Venligboerne i 2015 hastigt spredte sig til mere end 100 byer i Danmark med mere end 150.000 virtuelle

medlemmer på Facebook (Eazyintegration, 2016). Langt fra alle virtuelle medlemmer deltager som aktive medlemmer i bevægelsen, men symboliserer nærmere en form for solidaritet for bevægelsen Venligboerne og de holdninger, som Venligboerne repræsenterer. Hver lokale afdeling af Venligboerne har konstitueret sig forskelligt indenfor bevægelsen med en mere eller mindre uformel struktur, men med samme venlige og imødekommende tilgang menneskene imellem, og hvor hver person bidrager med ulønnet arbejde i det omfang personen magter. Det er ligeledes forskelligt fra afdeling til afdeling, hvorledes positioneringen via medier og Facebook foregår. Afdelingen "København og Omegn" og flere af dennes repræsentanter gør en dyd ud af at positionere sig selv i samfundsdebatten, hvor de udtaler sig offentligt politisk om hovedsageligt flygtninge, integration og enkeltsager, og derved inviteres til TV debatter og diskussionspaneler, som sikrer dem offentlig taletid på landsdækkende TV. Denne offentlige fremtræden på Venligboernes vegne kan bevirke at de i nogle tilfælde fremstår, som havende en dominant rolle inden for feltet. Ligeledes har en journalist og Venligbo netop udgivet en bog: "Venligboerne - historien om en bevægelse," ligesom samme forfatter ofte opleves at ytre sig i debatoplæg og som kronikskribent i forskellige aviser. Andre lokale afdelinger vælger en anden strategi, hvor den politiske debat ikke vægtes på samme vis, hvor fokus holdes lokalt og kræfterne investeres i venlighed og hjælpsomhed. Fælles for alle afdelinger er, at deltagelse foregår uden medlemskab, vedtægter og kontingent og uden deltagelse i bestyrelsesmøder, hvilket bærer præg af en umiddelbar uforpligtethed set fra den frivilliges perspektiv (Information, 2017).

I kraft af den store nationale udbredelse af bevægelsen har vi i dette speciale overordnet valgt at tage udgangspunkt i Venligbogruppen i København, der på Facebook hedder "Venligboerne København og Omegn". Denne Facebook gruppe har i øjeblikket 41.049 virtuelle medlemmer og figurerer med 22 administratorer i gruppen.

En underafdeling af "Venligboerne København og Omegn" findes på Facebook som "Venligbohus" med 2046 medlemmer. Navnet "Venligbohus" indikerer, at der er tilknyttet et netværkshus til denne gruppe af Venligboere, som er placeret på Onkel Dannys Plads på Halmtorvet i København. De sociale aktiviteterne i huset vil danne ramme om dette speciale, hvor vi som forskere har indgået i forskellige aktiviteter som mødregruppe, musikarrangementer, køkkendrift og sprogcafe, der foregår en fast dag hver uge. Huset er i

sommeren 2016 stillet til rådighed af Københavns Kommune, og en velvillig borger har betalt husets husleje i de første år. Husets underetage anvendes af Venligboerne, hvor et stort opholdsrum på ca. 50 kvm, inklusivt køkken udgør det daglige opholdsrum. Derudover er der adgang til toilet og garderobe rum. Underetagen indeholder desuden et større lokale, som benyttes af jurarådgivningen. Jurarådgivningen er en del af Venligboerne, og er startet af en jurastuderende, som i fællesskab med andre medstuderende har etableret en frivillig juridisk rådgivning, som hjælper hovedsageligt flygtninge med asylansøgninger, familiesammenføringer og tolkning af diverse juridiske papirer.

En af initiativtagerne bag Facebook gruppen “Venligboerne København og Omegn” og sidenhen Venligbohuset på Onkel Dannys Plads, er forfatter Anne-Lise Marstrand Jørgensen, som i et interview til Netudgaven i september 2015 udtalte: *“Vi er et netværk for dem, der har mistet deres eget netværk”* (Netudgaven, 2015). Denne formulering anvendes ligeledes i den daglige tale i Venligbohuset, hvor Huset italesættes som et netværkshus. Netværket indikerer, at det er de sociale relationer, der opstår mellem brugerne af huset, som er i fokus og som er betydningskabende for måden at socialisere sig på. Netværket skabes på kryds og tværs mellem forskellige etniciteter, men etableres ligeledes indbyrdes mellem agenter med samme etniske baggrund. Værdien af netværket opstår i den fælles hjælpsomhed og imødekommenhed, der opstår mellem aktørerne, hvilket samtidig bliver en underliggende præmis for deltagelse i Venligbohusets aktiviteter. Dette krydsfelt, hvor de sociale mikroprocesser opstår med friktioner mellem agenterne og bestemte orienteringsmønstre for den enkelte, vil vi undersøge for at tilvejebringe den empiriske viden, der skal hjælpe os til en forståelse af de rationaler, der ligger bag agenternes positionering og optimering af samme.

Kapitel 2

Videnskabsteoretisk udgangspunkt og anvendte teori

I følgende kapitel vil vi redegøre for de videnskabsteoretiske overvejelser og forståelser, der ligger bag dette speciale. Vi har anvendt socialkonstruktivismen, hvilket vi anser som relevant, da vi anvender Pierre Bourdieus relationelle praksisteori og tilhørende begrebsapparat som værktøj til at bearbejde vores empiri.

Det videnskabsteoretiske afsæt for dette speciale befinder sig inden for den humanvidenskabelige tradition (Thisted, 2012:48), hvor vi med en fortolkende tilgang til vores agents udsagn forsøger at opnå en forståelse af de livssammenhænge, de indgår i, og som kommer til udtryk i deres sociale praksis i huset. I denne humanvidenskabelige tilgang findes en dobbelthed, idet det er os som mennesker, der forsker om den menneskelige og sociale verden, hvilket kræver at vi gør brug af en fortolkningsproces for at forstå dette. I arbejdet med at forstå vores informanternes udsagn vil vi derfor lade os inspirere af den tilgang som Bourdieu beskriver i udtrykket "point of view" som fordrer, at vi som forskere gør brug af en refleksiv refleksivitet, hvilket vi vil explicitere nærmere i metodeafsnittet.

Der ved indskrives vi os i det fortolkningsvidenskabelige paradigme, som bygger på antagelsen om, at for at opnå viden om sociale forhold må vi som forskere forstå og indleve os i de sociale fænomener, der udspiller sig i de fænomener vi undersøger. Dette kræver fokus på de involverede menneskers beskrivelser af sig selv, deres oplevede begivenheder, deres handlinger, praksis og deres erfaringer (Thisted, 2012:61).

Socialkonstruktivismen

Vi har valgt socialkonstruktivismen som den videnskabsteoretiske ramme, vi vil anvende til at konstruere dette speciale. Socialkonstruktivismen som videnskabsteori kan ikke forstås som en veldefineret og sammenhængende videnskabsteoretisk opfattelse, da en lang række forskellige fænomener indenfor social- og samfundsvidenskaberne opfattes som værende socialt konstruerede. Derfor må socialkonstruktivismen retteligt benævnes som flere forskellige socialkonstruktivismer (Rasborg, 2014:404), som hver især betoner konstruktionsbegrebet forskelligt.

Socialkonstruktivismen står i modsætning til realismen, der hævder at virkeligheden er en objektiv realitet, der eksisterer uafhængigt af mennesket, hvor socialkonstruktivismen hævder, at den virkelighed vi forsøger at erkende aldrig er den virkelige virkelighed, men en fortolket og konstrueret virkelighed, som mennesket selv præger og former (Rasborg, 2014:403). De fænomener vi forsøger at erkende er skabt gennem historiske og sociale processer, og da vores samfund hele tiden ændrer sig, kan fænomenerne derfor ikke være evige og uforanderlige, men derimod foranderlige i takt med samfundets udvikling og den menneskelige praksis og handlen, hvilket både indikerer at samfundet er menneskeskabt og at socialkonstruktivismen indeholder et forandringsperspektiv. Erkendelsesprocessen bliver derfor central i socialkonstruktivismen, hvor det erkendende subjekt søger at opnå erkendelse om *noget*, hvilket betyder at det er forholdet mellem tænkning og virkelighed, mellem subjekt og objekt, og vægtningen herimellem, der kommer til at karakterisere de forskellige socialkonstruktivistiske opfattelser (Rasborg, 2014:404).

Det *noget*, vi forsøger at afdække handler om, hvordan de selvfølgeligheder, tanke- og talemåder vi lever med etableres og bruges i hverdagslivet. Heri er også indeholdt et forandringspotentiale, som generelt er et kendetegn for socialkonstruktivismen. Derfor kan socialkonstruktivismen også ses som værende kritisk og frigørende i sin afdækning af det menneskeskabte i selvfølgeligheder, hvilket også giver muligheder for, at uønskede forhold kan ændres, selvom de umiddelbart virker som uforanderlige (Egholm, 2014:148).

Den danske filosof Finn Collin skitserer to grundlæggende distinktioner indenfor socialkonstruktivismen, nemlig en epistemologisk og en ontologisk variant (Rasborg, 2014:406) Den epistemologiske variant indeholder en opfattelse af, at det er vores viden om virkeligheden, der er socialt konstrueret, hvor den ontologiske variant mere radikalt hævder, at det er selve virkeligheden, der er socialt konstrueret. Derved bliver de to varianter et erkendelsesteoretisk spørgsmål; i den epistemologiske variant er vores erkendelse af virkeligheden påvirket af de sociale omstændigheder, konteksten, hvorunder det foregår, og i den ontologiske variant er det erkendelsen, der bestemmer virkeligheden, som først bliver "virkelighed" for os i takt med, at vi erkender den (Egholm, 2014:408).

I vores arbejde med at erkende og opnå viden i forhold til vores genstandsfelt, vil vi tage udgangspunkt i den epistemologiske variant, idet vi er bevidste om, at vores erkendelse af

virkeligheden, som den udspiller sig for os, blandt andet vil være påvirket af de sociale forhold, der gør sig gældende i Venligbohuset.

Bourdieu's videnskabelige arbejde placerer Klaus Rasborg som hørende under den moderne sociologi, hvor den socialkonstruktivistiske tænkemåde ses som en samlet betegnelse for flere forskellige konstruktivismes, og hvor Bourdieus videnskabelige position betegnes som værende en strukturalistisk konstruktivisme (Egholm, 2014:418).

Denne videnskabelige position stemmer overens med Bourdieus egen videnskabsteoretiske placering, som han benævner strukturalistisk konstruktivisme eller konstruktivistisk strukturalisme, hvilket for det første indikerer at der i den sociale verden findes objektive strukturer, som indvirker ubevidst på individets praksis og udfoldelsesmuligheder. Dernæst at individets handlen også skabes af individuelle tænke- og handlemønstre i samspil med de sociale strukturer, som det enkelte individ er en del af.

Det er disse komplekse objektivistiske og subjektivistiske forhold vi vil forsøge at afdække i vores analyse af den daglige praksis, som den udspiller sig i Venligbohuset.

I nedenstående afsnit vil vi derfor introducere Bourdieus praksisteori og de hertil hørende relevante begreber, som er nødvendige for at forstå de handlinger, der er knyttet til praksisteorien. Valget af nedenstående begreber er foretaget i relation til empirikonstruktionens udsagnskraft, og vil således være de redskaber vi vil benytte i den empiriske analyse.

Teori

Bourdieu's teori om praksis udviklede han på basis af de erfaringer han gjorde sig i det store feltarbejde, som han udførte i Algeriet sidst i 50'erne (Callewaert, 2000:149). Bourdieu fandt en teori om praktik nødvendig, da han mente at den eksisterende forskning omkring social opførsel overså aspekter af den menneskelige handlen, idet forskeren ikke reflekterede tilstrækkeligt over sin egen praktik, hvilket betød at forskeren ikke fik fremstillet et reelt billede af praktikken, men derimod en ureflekteret praktikteori, der blandt andet fokuserede på agents gentagne handlinger ud fra et regelsystem i stedet for ud fra regelmæssigheder (ibid, 2000:147). Praktikteorien forsøger derfor at indfange, hvordan socialt liv produceres

og reproduceres, og herunder hvorfor agenter handler som de gør. Dette ønskede Bourdieu at komme nærmere ved at undersøge, hvorledes agenternes handlinger er betinget af deres forståelse af systemet og begrænset af systemets objektive strukturer samt hvordan handlingerne og forståelserne er med til at generere de objektive strukturer. Bourdieu beskriver sin tilgang som værende dialektikken mellem internaliseringen af det eksterne og eksternaliseringen af det internaliserede (Bourdieu, 2005:179)

Habitus

Habitusbegrebet er et af Bourdieus mest benyttet begreb indenfor samfundsvidenskaben. Bourdieu forsøger at indfange de mekanismer, der ligger bag menneskers handling med habitusbegrebet, som bliver en teoretisk konstruktion af den praktiske sans (Bourdieu, 1999:67). Habitus er iboende i kroppen og er styrende for de handlinger vi gør os. Bourdieu definerer habitus, som ”*et system af varige og transponerbare dispositioner, der ved at integrere alle tidligere erfaringer til enhver tid fungerer som en oplevelses-, en vurderings- og en handlingsskabelon* (Bourdieu, 2005:202). Disse skemaer handler om, hvordan agenten anskuer og opdeler verden, mellem det gode og det dårlige, det rigtige og det forkerte og udgør derved et skema eller et system for agentens handling og forståelseskategorier på baggrund af agentens tidligere erfaringer, som overstående citat også fremhæver. Disse forståelseskategorier bliver til gennem socialiseringen. I de tidlige år er det særligt i familien at agenten former sin forståelse af verden. Habitus er således afledt af fortiden og de erfaringer agenten har gjort sig, som forbliver til stede i nutiden gennem de dispositioner, der er produceret. Habitus kan nærmere defineres som et system af dispositioner (Bourdieu, 1999:67-68). Således er agentens handlinger og valg genereret af en bestemt måde at tænke, handle og føle på, som er tilegnet under sociale forhold gennem det levet liv. Enhver agents dispositioner er dermed forskellige, da de konstitueres af de erfaringer agenten har gjort sig, og er funderet i tid og sted.

Habitus er en del af kroppen og kommer til udtryk i agentens sprog og handling. *Habitus er en socialiseret krop, en struktureret krop, en krop som i sig har kropsliggjort de iboende strukturer i en given verden (...) habitus er en krop som strukturerer opfattelsen af denne verden og også agentens handlinger i denne verden* (Bourdieu, 2004:157). Habitus funktion er således at skabe en mental struktur, der skaber orden, hvorfor det kan siges at

menneskelig handling ikke er tilfældig, men foregår ud fra den historie og de sociale universer agenten har, og stadigvæk begår sig indenfor. Som agent er man ikke nødvendigvis opmærksom på denne, da handlingen foregår ud fra egne forståelseskategorier, hvorfor habitus oftest er ubevidst og foregår ved at agenten spiller spillet regler, ved både at have forståelse for spillet og kendskab til spillets regler.

I nærværende speciale ønsker vi at se nærmere på ligheder og forskelle i praktikker i Venligbohuset med fokus på den praktiske sans og de strategier, der forskelligt og modsatrettet iværksættes af agenterne. I denne forbindelse vil vi anvende habitusbegrebet, som et analyseværktøj til at forstå de handlinger, der udspiller sig i det sociale rum, både de sproglige og kropslige handlinger. Vi ønsker at rette opmærksomhed mod handlingen, da agenterne har individuelle -og kollektive handlinger, som er konstitueret af deres tidligere erfaringer, som kan give os indsigt i, hvordan *spillet spilles* i Venligbohuset, samt de muligheder, der er for at handle i det sociale rum med henblik på integrationsprocesser.

Felt

Begrebet felt er et af Bourdieus centrale begreber, som bedst defineres sammen med begreberne habitus og kapital, da disse begreber er relationelle. Et felt kan opfattes som et socialt rum med egne logikker og krav, som netop er specifikke for dette felt, og ikke genfindes indenfor andre felter. Feltet indeholder regelmæssigheder og normer, som agenterne handler efter, både bevidst og ubevidst. Bourdieu forklarer selv begrebet felt ved at sammenligne dette med et spil, dog med den forskel, at et spil har klare eksplicite regler. Agenterne indtræder i feltet med en underforstået indforståethed om, at spillet er værd at spille og investere i, da (magt)kampen handler om den belønning, der kan opnås inden for feltet. Hver agent i feltet besidder en mængde kapital, som er fordelt forskelligt fra agent til agent, og det er opnåelsen af den fastsatte værdifulde kapital, der kæmpes om og som belønnes ved at agenten kan positionere sig overfor de andre agenter (Bourdieu og Wacquant, 2009:85). Derfor er det også muligt at forandre et felt i kraft af den kamp, der opstår i styrkeforholdet mellem agenternes positioner, og som de hver især kæmper om at fastholde eller ændre (Bourdieu og Wacquant, 2009:89). Alle felter har adgangskriterier, der formuleres af feltet selv, ligesom feltet også selv definerer dets grænser. Adgangskriteriet til et felt vil være defineret som en særlig kapitalform ud for feltets logik, som for den enkelte

agent vil være adgangsgivende for at kunne tilgå feltet. Ligeledes vil feltets agenter altid forsøge at distancere sig til andre lignende konkurrerende felter for at fremstå som værende det dominerende felt.

Begrebet felt vil vi anvende som en analytisk ramme, når vi skal analysere vores agenter handlen i Venligbohuset for at få indblik i de magtkampe og positioneringer, der udspiller sig indenfor feltet, ligesom vi vil fremanalysere de kapitalformer, der anses som værdifulde i Venligbohuset. Vi anser Venligbohuset konstrueret som et subfelt, der placerer sig indenfor det humanitære felt, hvorfor dette vil afstedkomme spændinger og stridigheder med andre lignende organisationer, der ligeledes befinder sig indenfor det humanitære felt.

Doxa

Alle agenter, der er involveret i et felt, har grundlæggende interesser til fælles, som knytter sig til feltets eksistens, som er værd at kæmpe om og som agenterne stiltiende ubevidst har accepteret og tilsluttet sig, idet de indtræder i feltet. Disse forhold skaber spillet, der spilles i feltet, og benævnes feltets doxa (Bourdieu, 1997:119).

De agenter indenfor feltet, som i kraft af deres værdifulde kapitalmængde, besidder en bestemt position, er også dem, som forsøger at opretholde denne specifikke kapital og anlægge strategier, som giver adgang til magten. Denne brug af strategier for at bevare og opretholde doxa benævnes ortodoxien. For de agenter, som har mindre af den værdifulde kapital, er det muligt at anlægge en strategi, der forsøger at omvælte feltet, hvilket vil opfattes som en heterodoxi af den dominerende, som vil betyde at denne igen forsøger at producere ortodoxi for at opretholde det, som agenterne stiltiende havde tilsluttet sig, nemlig feltets doxa. Indenfor feltet vil disse magtkampe altid finde sted, og udspilles oftest mellem nytilkomne og den agent med værdifuld kapitalmængde. Agentens indsats med investeret tid og kræfter er dog en garant for at feltet ikke destrueres helt, samtidig med at det kræver store omkostninger for agenten at opnå den viden, der er nødvendig for at kunne bryde feltets doxa og dermed destruere feltet (Bourdieu, 1997:120).

I analysen af Venligbohuset vil vi have fokus på de praktiske handlinger og de strategier, som forsøger at forsvare ortodoxien samt de handlinger, hvor agenterne forsøger at anlægge kætterske strategier i et forsøg på at bryde med feltets doxa.

Kapital

Bourdieu anvender begrebet kapital til at beskrive den værdi eller ressource som agenten er i besiddelse af. Bourdieu opererer med tre kapitalbegreber: økonomisk, kulturel og social kapital, her fungerer symbolsk kapital, som et overbegreb for de tre kapitalformer. Symbolsk kapital er den merværdi, der fremkommer når kapitalerne transformeres til indflydelse eller anerkendelse, altså når de anvendes i sociale sammenhænge (Bourdieu, 2004:163).

Bourdieu fremskriver kapitalernes funktion i nedenstående citat: ”(...) *Enhver kapitalform (økonomisk, kulturel uddannelsesmæssig eller social) har en symbolsk funktion i det øjeblik den opfattes på basis af nogle opfattelseskategorier, nogle anskuelses- og opdelingsprincipper, nogle klassifikationssystemer, nogle klassifikationsskemata, nogle kognitive skematata, der i det mindste delvis er resultatet af kropsliggørelsen af de objektive strukturer i det pågældende felt, dvs. af den måde fordelingen af kapital i det pågældende felt er struktureret på. (..)*” (ibid.).

De symbolske kapitaler eksisterer dermed kun i de felter, hvor de genkendes og anerkendes som en værdi indenfor feltet og er grundlæggende kognitive. Agenten har dermed forskellige kombinationer af kapital og derfor divergerende mulighed for at omsætte kapitaler indenfor et felt, og forskellige muligheder for at opnå indflydelse på feltet.

Indenfor Venligbohuset vil kombinationen af agenternes kapitaler, samt mængden af disse komme til syne i den sociale praksis i Venligbohuset. Anerkendelse af den tilskrevne værdi giver således social anseelse. Habitus er disponerede for at genkende kapitalformen og anerkende dens symbolske værdi, som således giver symbolsk kapital til agenten.

Kapitalerne kommer til udtryk i tre former, dels kan de forekomme som inkorporeret, som objektiveret og i institutionaliseret form (Bourdieu og Wacquant 2009:105). Eksempelvis kan en bog (kulturel og økonomisk kapital) fremstå som et statussymbol (symbolsk kapital) i Venligbohuset, da det er agenternes opfattelse indenfor et felt, der tillægger kapitalen merværdi.

Kapitaler opfattes på baggrund af nogle opfattelseskategorier indenfor feltet, som er resultatet af de opdelinger, der er indskrevet i kapitalformens fordelingsstruktur, altså i dikotomierne (Bourdieu, 2004:115). Hvis en agent i Venligbohuset er dygtig til at byde

gæster indenfor når de ankommer, vil denne agent gøre et indtryk overfor de andre agenter, hvis de kan se skellen mellem denne og andre måder at byde velkommen på. Det vil tilskrive agenten en privilegeret status, da denne handling genkendes og anerkendes, og er dermed skabende for symbolsk kapital. Den symbolske kapital er ikke uforanderlig og kan forøges eller mindskes afhængigt af, hvordan den anvendes i praksis (Bourdieu, 2005:296). Således kan en hvilken som helst egenskab fungere som symbolsk kapital, både magt, strategisk dygtighed, rigdom, materialitet, hvis blot de sociale agenter kan erkende og anerkende egenskaben ud fra deres vurderingskategorier indenfor feltet.

Derfor er der også indenfor et felt nogle kapitaler, der anses for havende mere værdi end andre, da kapitalerne er baseret på, hvad der indenfor feltet anses for legitimt. De kapitaler der indenfor Venligbohuset har værdi er interessante for os, da vi ønsker at undersøge feltets praksis. Således vil vi i analysen have fokus på de kapitaler, der i feltet anses som havende værdi og giver adgang til materielle, sociale og kulturelle ressourcer, som skaber og producerer magtformer i feltet. Vi vil have fokus på hvilke kapitaler, der anses som værende gældende samt hvilke kapitaler agenterne gør brug af i det sociale rum, som både kan findes i strukturerne og i dynamikkerne. For Bourdieu må symbolsk kapital forstås som en størrelse, der indenfor et felt og hos en agent kan forandre sig. Kapitalbegrebet muliggør at vi kan fremanalysere, hvilke kapitalformer der konstrueres blandt agenterne i Venligbohuset.

Symbolsk vold

Bourdieu betegner symbolsk vold som et begreb, der indbefatter magtudøvelse, som kan foregå både institutionelt og relationelt. Symbolsk vold opstår i alle dominansforhold og skabes gennem en ureflekteret handling af den part, som bliver domineret af den dominerende, som nedenstående citat antyder. ”*Symbolic violence is that particular form of constraint that can only be implemented with the active complicity – **which does not mean that it is conscious and voluntary** – of those who submit to it and are determined only insofar as they deprive themselves of the possibility of a freedom founded on the awakening of consciousness*” (Bourdieu, 1996:30). Som fremhævet i citatet er det ikke et spørgsmål om en modstilling mellem tvang og frivillighed. Symbolsk vold opstår som en miskendelse for den domineret, da agenten ikke opfatter den symbolske vold og derved accepterer

handlingen som den udspiller sig. Således er begge agenter med til at opretholde dominansforholdet, som oftest fremtræder naturligt.

I Venligbohuset er der en kultur, som organisationen i kraft af dens autoritet påfører deltagerne. Denne kultur skal gerne afspejle Venligboerne, hvorfor der er opsat nogle regler for det sociale rum i Venligbohuset. I praksis udspiller de sig i Venligbohusets regler, hvor Venligboerne har et ønske om, at alle skal føle sig imødekommet og velkommen. Deltagerne i huset udsættes derved for en kulturel påvirkning, uden at agenten har været med til at fastsætte denne, som er den intentionelle symbolske vold, hvor man som deltager er underlagt nogle institutionelle regler, som fremkommer naturlige for deltagerne. Symbolsk vold kan således vise sig i institutionelle sammenhænge, såvel som relationelle, hvor den symbolske vold indgår som en disposition og på baggrund af de opfattelsesmønstre og de iboende tankers kræfter. Den symbolske vold synes ikke nødvendigvis at være en bevidst handling, men trækker på agentens habitus, da det for den dominerede agent er internaliserede strukturer, som udgør verdenen omkring dem (Bourdieu, 1999:177-178). Bourdieu mener, at den symbolske vold skabes mellem agenterne gennem kommunikation, og uddyber med at der i *"enhver sproglig interaktion rummer muligheden for, at der kan udøves symbolsk vold"* (Bourdieu og Wacquant, 2009:130). Denne mulighed for at udøve symbolsk vold er betinget af den position agenten besidder indenfor det felt agenten befinder sig i. Det er ikke alle agenter, der indenfor et felt har mulighed for at udtrykke sig gennem sproget. Sproget bliver derved en ulige ressource, som ikke er tilgængelig for alle agenter indenfor feltet, som er årsagen til den ulige adgang til at udøve symbolsk vold (Bourdieu og Wacquant, 2009:131).

Ud fra ovenstående redegørelse kan symbolsk vold udledes som værende uundgåelig og forekommer konstant. I analysen ønsker vi at se nærmere på de agenter, der udøver symbolsk vold, og hvordan dette får betydning for den dominerede agents muligheder og betingelser i feltet og i det sociale rum. Ligeledes ønsker vi at få øje på det institutionelle dominansforhold. Vi anvender begrebet symbolske vold som et analyseværktøj til at åbne op for de dominansforhold, der ligger i feltet, som vi antager har betydning for praksissen og dermed de muligheder, der kan opstå for at fremme en integrationsproces.

Position og positionering

Indenfor feltet vil hver agent indtage en position, der er bestemt af den enkelte agents specifikke kapitalform, som har effekt i feltet. At være bærere af denne kapitalform betyder, at agenten derved fremstår som noget særligt, og derfor besidder et vist udsigtpunkt, hvorfra agentens opfattelse af verden konstrueres, ligesom det felt agenten er en del af (Bourdieu og Wacquant, 2009:93). Dermed kommer et felt til at rumme flere positioner, der relaterer sig til hinanden i et system af forskelle og i kraft af de uundgåelige konkurrencer og konflikter, der udspiller sig om feltets praksis, hvilket er med til at give feltet dynamik. De bestemte positioner i feltet kan derfor ses som et netværk af objektive relationer, upåvirkelige af agenternes subjektive opfattelser, hvorfor det er muligt at bestemme dem objektivt som en realitet. Positionerne i det sociale rum kan dermed ses som sociale strukturer. Agenternes forskellige positioner og kapitalmængde bliver derfor et grundlag for, at agenten kan positionere sig i feltet på baggrund af sine ytringer og meninger, fremsat ud fra agentens sociale egenskaber og dispositionssystemer, hvilket også kan betegnes som mentale strukturer, hvorved der opstår afstande til de andre agents positioner. Derved kan agenternes positioneringer også blive begrænset eller fremskyndet af de dispositioner, som agenterne har. Forbindelsen mellem de sociale strukturer og de mentale strukturer udgør Bourdieus habitusbegreb. Agenter med en bestemt habitus og samme sociale egenskaber ses derfor tit at indtage samme positioner i et felt, hvilket ikke er udtryk for determinisme, men mere en tendens, en regelmæssighed, hvorfor der også ses undtagelser for dette forhold (Sestoft, 2006:171).

Feltets struktur af positioner vil udgøre et mulighedsrum, hvilket vil have betydning for nytilkomne agenter i forhold til den position, som disse kan indtræde i med deres kapitalmængde, og derved positionere sig på en bestemt måde, hvilket vil ændre relationerne til de andre agenter. Strukturen kan forsøges ændret af den nye agent, men det kræver at agenten bringer en ny kapital med sig ind i feltet, og derved kan indtræde i en ny position. I Venligbohuset vil vi derfor påvise empirisk, hvorledes agenternes meningstilskrivelser i forhold til praksis foranlediger positioneringer med deraf afledte magtkampe, foretaget på baggrund af agenternes sociale egenskaber og dispositionssystemer, hvilket udgør deres habitus.

Kapitel 3

Dette kapitel er opdelt i to dele.

I første del præsenteres vores relationelle forståelse, inspireret af Bourdieus metodetilgang, som vi har ladet os inspirere af i vores empirikonstruktionen. Desuden fremskriver vi vores position som forskere og hvorledes vi har placeret os i det sociale rum, ligesom vores genstandsfelt præciseres og afgrænses.

Anden del af kapitlet indeholder vores valgte metodiske fremgangsmåde samt refleksioner over vores metodiske tilvalg og fravalg, ligesom vi forholder os til relevante kvalitetskriterier. Til slut reflekterer vi over de etiske overvejelser, vi har gjort os i nærværende speciale.

Metode

Et specifikt standpunkt og synspunkt

For at vi kan konstruere vores empiri og opnå en forståelse for agenternes praktiske handlinger og anvendte strategier i det sociale rum, er det nødvendigt at anvende en bestemt modus operandi for at få øje på, hvad der er på spil. Til dette erkendelsesarbejde foreslår Christian Hansen og Kristian Larsen, at der anvendes en prakseologisk erkendemåde, som et alternativ til en mere objektivistisk og subjektivistisk erkendemåde, hvilket også var karakteristisk for Bourdieus måde at tilgå sit empiriske arbejde (Hansen og Larsen, 2015:134). Disse metodologiske anvisninger har vi derfor ladet os inspirere af i forbindelse med vores empirikonstruktion. Derfor er det vigtigt for os at forstå det relationelle forhold mellem vores agents sociale strukturer og mentale strukturer, og hvorledes disse strukturer konstituerer hinanden. Derved kommer både den objektivistiske og den subjektivistiske forståelse af vores agents sociale verden til udtryk, i en relationel dimension. Den relationelle forståelse har hjulpet os til at kunne tage udgangspunkt i den enkelte agents situation, det være sig som flygtning, arbejdsledig, nybagt mor eller travlt beskæftiget indenfor andre felter, og dermed også den position som agenten indtager i det sociale rum. Dette specifikke grundlag har givet os en teoretisk forståelse og forklaring på agenternes handle- og tænkemåder.

Bourdieu betoner vigtigheden af, at vi som forskere må tilgå vores genstandsfelt med en reflektiv refleksivitet, baseret på en sociologisk fornemmelse og øje for, hvordan der

handles rigtigt i forhold til agenten i interviewsituationen i relation til konteksten for blandt andet at reducere det asymmetriske magtforhold, som altid vil være til stede mellem interviewer og informant samt mindske mængden af symbolsk vold i interviewsituationen (Bourdieu, 1999:608).

Bourdieu foretager en distinktion af fremgangsmåden for interview i forhold til både en regelstyret fremgangsmåde og en mere hermeneutisk fremgangsmåde, og fremsætter en fremgangsmåde, der kan tænkes som en “*...spirituel exercise that, through forgetfulness of self, aims at a true conversion of the way we look at other people in the ordinary circumstances of life*” (Bourdieu 1999:614), hvormed han mener, at lykkes det for forskeren mentalt at forstå agenten ud fra dennes horisont, deres position i det sociale rum og deres livshistorie og samtidig være sin egen horisont bevidst for at kunne bryde med den, (Glasdam, 2004:43) vil det være det samme som, hvad han betegner som “*intellectual love*” og dermed danne basis for, at forskeren kan opnå “*a supreme form of knowledge*” (Bourdieu,1999:614).

Disse forhold betyder, at vi i vores konstruktionsarbejde vil have vores agents “points” in mente, når vi skal forklare, ud fra hvilken specifik position og sammenhæng udsagn er fremkommet, hvorved vores “view” vil være med til at bibringe os den forklaring, som ikke umiddelbart fremstod synlig ud fra vores agents sagte ord.

Vores rolle i feltstudiet

I dette afsnit specifikt og i specialet generelt har vi valgt at benævne os selv som forskere. Denne benævnelse er valgt selv om vi er vidende om, at undersøgelsens fund ikke bidrager på et højt videnskabeligt plan som et egentligt forskningsresultat, men dog undersøger en aktuel problemstilling og dermed bidrager med en vis viden om verden.

Vores rolle som forskere tager udgangspunkt i Bourdieus dobbelte brud og dennes to grundlæggende præmisser for at forske i et felt: at bryde med egne forforståelser og prækonstruktioner, og dernæst at bryde med feltet og agenternes forståelser og prækonstruktioner, herunder kategorier indenfor feltet (Bourdieu og Wacquant, 2009:219).

I empirikonstruktionen står vi som forskere overfor nogle udfordringer, da vi studerer sociale objekter, som er underlagt nogle forforståelser. Disse er vi som forskere en del af, da

vi er præget af vores forforståelser og prækonstruktioner, som Bourdieu mener, at forskeren skal bryde med, da de har betydning for empirikonstruktionen (Bourdieu og Wacquant, 2009:217). Vi skal dermed afdække vores egne og de observerede agents forståelseskategorier, og herunder hvordan de påvirker praksis, både i relation til feltet og i relationen mellem forsker og agent.

Forskerrollen er afgørende for, hvad vi får adgang til at se og høre, hvorfor vi nedenfor vil gøre rede for nogle af de forforståelser, som vi anser som havende betydning for empirigenereringen. Vi er opmærksomme på, at vi ikke kan italesætte alle vores forforståelser eller erkendelsesinteresser, da nogle fremstår tydeligere end andre. Vi skal altså bestrebe os på at forstå og få kontrol over objektkonstruktionen ved at bryde med de forståelseskategorier, der er dominerende indenfor det felt vi undersøger; i dette tilfælde Venligbohuset samt udvise forsigtighed overfor de informationer vi får kendskab til gennem observationer og interviews (Bourdieu og Wacquant, 2009:217).

I undersøgelsesarbejde vil vi forsøge at fokusere på det relationelle, da vi herigennem kan se på den sociale helhed gennem de enkelte dele af den sociale virkelighed. Vi undersøger ikke blot verden relationelt, men også ved at historisere feltets sociale organisering. Nedenfor forsøger vi at bryde med egne forforståelser og kategorier om Venligbohuset som genstandsfelt ved at blive vores egen forforståelse bevidst.

Vores sociale baggrund har betydning for det perspektiv vi anlægger i praksis, både bevidst og ubevidst. En af de umiddelbare forskelle er, at vi som forskere har en anden levestandard end de agenter vi observerer og interviewer, hvilket baserer sig på, at nogle af agenterne kommer fra krig, bor i mindre lejligheder beregnet for asylansøgere eller bor på asylcentre, hvilket betyder at de ofte ikke har så mange midler. Dette er den største sociale forskel mellem os som forskere, og de agenter vi interagerer med. Dette har betydning for, hvordan vi forskelligt tillægger feltet værdi, hvilket er et resultat af hver vores socialisering, hvor vi har vidt forskellige baggrunde, som kommer til udtryk på forskellige måder. Vi er opvokset i et velfærdssamfund, som har betydning for, hvad vi tillægger værdi, og hvad vi forventer at opleve, når vi besøger Venligbohuset. Ligeledes er vores informanter et resultat af deres opvækst og sociale levevilkår, som betyder at de blandt andet tillægger familiestrukturen større værdi end normalt ses i Danmark. Vores objektkonstruktion vil afspejle disse forhold og forforståelser, som er indlejret i os, og som blandt andet vil komme til udtryk, når vi

foretager vores empirikonstruktion, som foregår ud fra en samfundsvidenskabelig kvalitativ undersøgelsesmetode, som vi har erfaring med og viden om gennem vores uddannelse. De agenter vi observerer og interviewer har forskellig uddannelsesbaggrunde, og dette kan have en betydning for, hvorledes der svares på interviewspørgsmålene, ligesom vores tilgang til agenterne også vil bære præg af, at vi er studerende.

Ydermere har Sussie allerede et kendskab og nogle forforståelser omkring Venligbohuset og agenterne i huset, da Sussie har besøgt Venligbohuset inden specialeperioden. Her har hun gjort sig erfaringer og fået skabt et vist kendskab til agenterne, og har derfor en forforståelse af, at det er et rart sted at være, hvor der umiddelbart er et åbent rum til alle personligheder og kompetencer samt at der i Venligbohuset forefindes en flad ledelsesstruktur. Karmveer har ikke kendskab til Venligbohuset, men har fulgt med på deres Facebook side og har derigennem set, at Venligbohuset har stor opbakning samfundsmæssigt. Desuden har hun en forståelse af, at mange flygtninge har glæde af at komme i huset.

Udover at have fokus på vores egne forforståelser vil vi skabe kontakt og nærvær til agenterne, når vi er i Venligbohuset. Vi vil tage kontakt til agenterne, der befinder sig i huset og særligt de agenter, som vi ønsker at interviewe. Alle vil blive informeret om vores tilstedeværelse og vores hensigt med at deltage i de forskellige aktiviteter.

Interviewpersonerne vil have mulighed for at afvise vores forespørgsel om et interview, hvis ikke de finder det relevant eller hvis de finder vores forespørgsel om et interview for grænseoverskridende, når de ikke kender os.

Vi går undersøgende til værks, da det endnu er et nyt felt for os, og vi ønsker at opnå en forståelse af de praktikker, der udspiller sig. Til trods for at vi har kendskab til Venligbohuset, er der fortsat mange ting, vi ikke har viden om, hvorfor vi forholder os nysgerrigt, eksempelvis i interviewene, hvor vi ønsker at blive klogere på agenternes udlægning af forskellige forhold i Venligbohuset, som er medskabende for at vi kan opnå større indsigt i Venligbohuset. Spørgsmålene inviterer agenten til at reflektere og fordybe sig, hvorfor agenten i samspil med interviewer kan opnå en ny forståelse af Venligbohuset. Vi vil være kritiske overfor det, som agenterne udtrykker i interviewet, som er i tråd med Bourdieus forståelse af, at agenternes umiddelbare forklaringer ikke er sandheden, hvorfor vi vil se bagom de svar agenterne giver i interview samspillet. Hvorledes vores rolle får betydning i empirikonstruktionen vil vi udfolde i afsnittet omhandlende vores

refleksioner over observationer og de semistrukturerede interviews, hvilket er med til at sikrer transparens.

Udvælgelse af genstandsfelt

Udvælgelsen af genstandsfeltet foregik ved, at vi i første omgang havde et ønske om at undersøge et genstandsfelt, der beskæftigede sig med integration. Kriteriet for genstandsfeltet var, at det ikke blot skulle omhandle flygtninge og deres liv, men at der skulle være mulighed for at undersøge forskellige agenter, som har forskellige positioner indenfor feltet. Her fandt vi frem til Venligboerne, da de i forbindelse med flygtningesager har været i medierne og har etableret en stor gruppe på Facebook, hvor deres navn jævnligt dukker op.

Gennem deres Facebook side skabte vi os et overblik over de aktiviteter, som Venligboerne tilbyder, heriblandt at Venligboerne er en stor gruppe, bestående af civile samfundsborgere landet over, der tilbyder alle former for hjælp og afholder forskellige daglige aktiviteter.

Derfor var vi nødt til at afgrænse vores genstandsfelt til at omhandle Venligboere i København. Dette perspektiv var midlertidig stadigvæk for bredt, hvorfor vi specifikt valgte Venligbohuset på Onkel Dannys Plads i København. Venligbohuset på Onkel Dannys Plads stemte overens med kriteriet om, at det ikke blot skulle omhandle en enkelt agent, men mange forskellige agenter, som har forskellige strategier og positioner, som de benytter sig af i det sociale rum. Disse forhold er interessante, når vi ønsker at undersøge den praksis, der udspiller sig i Venligbohuset.

Empirikonstruktion

Anden del:

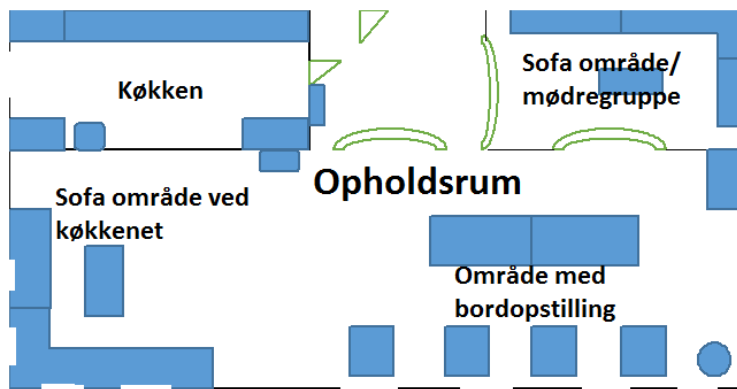
I dette afsnit vil vi redegøre for den etnografiske undersøgelsesform observation og det semistruktureret kvalitative forskningsinterview, som er de to forskningsmetoder vi anvender i vores empirikonstruktion. Desuden vil afsnittet omhandle de muligheder og barriere vi er stødt på ved udførelsen af observationer og interviews, hvilket vi vil udfolde i vores metodiske refleksioner som vi har valgt at placere efter hver gennemgang af vores fremgangsmåde.

Observationsstudie

Da vi ønsker at undersøge Venligbohusets praksis har vi valgt observationsstudiet som metode, da denne metodeform giver mulighed for at studere praksissen nærmere, både ved at observere på afstand og ved at være deltagende observatør (Larsen, 2009:52).

I det følgende afsnit vil vi gøre rede for nogle af de metodeovervejelser, der har gjort sig gældende for observationsstudiet inden vi påbegyndte vores empirikonstruktion og mens dette arbejde pågik. I praksis viste det sig i de fleste tilfælde umuligt at være observerende deltager, da vi befandt os i et hus, hvor vi blev mødt med åbenhed og venlighed, og hvor der grundlæggende i huset befandt sig en ånd, der inviterede til interaktion, hvorfor vi fandt det nødvendigt at være deltagende observatør for at få adgang til subfeltet og for at overholde subfeltets doxa.

Vi har udarbejdet en plantegning over huset, som har til formål at synliggøre det sociale rum, således at læseren får et overblik og en fornemmelse af, hvordan huset ser ud og samtidig mulighed for at få en forståelse af, hvor vi har været placeret i rummet under observationsstudiet, hvilket har givet os anledning til at studere positionerne og relationerne mellem agenterne, og herunder hvilke agenter der udelukker sig og udelukkes. Huset består af ét stort rum, som er opdelt i nogle mindre rum ved hjælp af møbler og faste vægge. Materialiteter er illustreret i blå farve og døre er illustreret i grøn farve. De steder hvor væggen fremstår hvid er placeret vinduer. Vi har primært observeret i sofa området, hvor mødregruppen fandt sted samt i området med bordopstilling, hvor sprogcafeen fandt sted.

Figur 3: Plantegning af Venligbohuset, foretaget ud fra en skønsmæssig vurdering. Udarbejdet af Sussie Johansen og Karmveer Dhaliwal.

Observationsguide

Inden vi foretog vores observationsstudie fandt vi det relevant at udarbejde en observationsguide for at målrette vores observationer og dermed vores perspektiv. Fokuspunkterne vi observerede ud fra omhandlede agenternes indtagelse af positioner, hvilke dispositioner de handlede ud fra samt de relationelle aktiviteter, der foregik i huset. (bilag 11). Det var vigtigt for os at have nogle fokuspunkter på forhånd, for derved at skærpe vores blik, hvilket var medvirkende til, at vi bevarede overblikket, og observationsguiden var derfor retningsgivende for os. Observationsguiden er udarbejdet i et skema med tre kolonner; til venstre i skemaet står vores fokuspunkter, i midten er der plads til beskrivelser, og til højre er der plads til at skrive fortolkede noter til os selv. Kolonnen med plads til fortolkede noter er medtaget i skemaet for at kunne imødekomme trangen til at nedskrive umiddelbare fortolkninger til brug for det senere analysearbejde (Hastrup, 2014:49). Denne opdeling er med til at adskille de nøgterne observationsbeskrivelser og de fortolkninger vi gjorde os undervejs. Således har vi forsøgt at imødekomme et krav om rene beskrivelser, som vi er bevidste om i sig selv også er en fortolkning og en forståelse, som indebærer et valg og et fravalg, idet vi nedskriver nogle observationer og ikke andre. Dette ser vi som værende uundgåeligt, da vi netop som mennesker er anlagt som fortolkende væsner med hver vores forforståelser.

Deltagende observatør

Deltagerobservation er en betegnelse, der dækker over, at man som forsker tager del i det sociale liv samtidigt med at man observerer og lytter til, hvad folk fortæller (Hastrup, 2014:61). I Venligbohuset blev vi som tidligere nævnt mødt af en venlighed og invitation til at deltage i huset og snakke med agenterne, hvorfor vi følte det mest naturligt, at vi deltog i disse aktiviteter. I nogle situationer var vi mere deltagende end i andre situationer, som kan siges at være påvirket af, hvor vi placerede os i rummet. De gange hvor vi observerede, hvilke handlinger der udspillede sig omkring bordet og bevidst satte os udenfor bordopstillingen, var vi mindre deltagende. Der var også situationer, hvor agenterne henvendte sig til os, og vi derfor indgik i en sproglig relation. Vi forsøgte at gøre disse samtaler korte og førte derfor ikke lange samtaler for at være i stand til at observere den interaktion, der foregik i huset, uden at påvirke subfeltet alt for meget. Når observationerne foregik omkring sofaområdet var vi i langt højere grad deltagende observatører, da rummet inviterede til interaktion. Rummet omkring sofaområdet var småt og intimt, hvorfor man ikke på samme måde kunne trække sig tilbage og udelukkende forholde sig observerende. Vi har foretaget en række observationer af de aktiviteter, der foregik i huset, hvoraf de i gennemsnit varede omkring to timer. Nogle af disse vil indgå i analysen og de resterende kan ses som indledende observationer, der hjalp os til at skabe et overblik over subfeltet, husets aktiviteter og intensiteten af deltagelsen.

I observationerne fokuserede vi på, hvilke agenter der var en del af fællesskabet, hvad de bød ind med, hvilke mekanismer der var med til at skabe eksklusion, og hvilken betydning rummets opsætning havde for interaktionen. Vi havde fokus på, hvem der udførte handlinger, og hvem der handledes overfor, hvem der deltog i aktiviteterne, hvem der stod for aktiviteterne og hvordan der blev interageret indenfor rummet og aktiviteterne. Vi havde desuden fokus på agenternes sprog og handling, hvor de placerede sig, og hvem de sad ved siden af, da den sociale interaktion er ligeså vigtig som den verbale interaktion. Vi fulgte vores nysgerrighed i observationerne, og lyttede derfor til de ting, hvor vi kunne høre, at der var nogle gnidninger og misforståelser, og fravalgte derved at lytte til nogle af de andre ting, der foregik på samme tid.

Ved at lytte til agenterne fik vi skabt nye forståelser på baggrund af det observerede. Det

observerede repræsenterede agenternes forståelse af deres egen praksis, hvilket således er den rene observationsform, da det ikke er tillagt vores fortolkning som forskere. Generelt i observationsstudiet havde vi ikke nogle aftaler med informanterne, men observerede udelukkende de agenter, der optrådte i subfeltet indenfor den givne tid; vi havde ikke på forhånd udvalgt nogle agenter frem for andre. Observationerne udgør derved et empirisk materiale, som er baseret på førstehåndserfaringer og tilstedeværelse (Hastrup 2014:61).

Refleksioner over observationsstudiet

I forbindelse med vores observationsstudie har vi gjort os nogle refleksioner, som er affødt af de begrænsninger som opstod, og som derfor har haft betydning for empirikonstruktionen.

Gennemgående for observationsstudierne var et højt niveau af støj, som gjorde det vanskeligt for os at observere den sproglige interaktion. Dette kan være forårsaget af, at rummet var indrettet med højt til loftet og bestod af eet stort rum, hvor der var kig ind til køkkenet fra fællesområdet, så alt støj var centreret i rummet, hvor observationerne foregik. I nogle situationer var det umuligt at observere sproglige interaktioner, hvorfor vi to gange tog hjem igen, fordi vi ikke kunne høre, hvad der blev sagt. Dette på baggrund af at metodeformen observation ikke kan indfange den udførte praksis udelukkende ved at observere kropslige handlinger.

Da vi ankom til Venligbohuset den første dag, gjorde vi meget ud af at fortælle alle, hvem vi var for at undgå misforståelser om, at vi kunne være frivillige eller flygtninge. Dette gjorde sig gældende hver gang, da vi mødte nye agenter de gange vi var i Venligbohuset. Vi blev mødt af åbenhed og oplevede at agenterne ønskede at snakke med os, både når vi skrev observationerne ned og når vi observerede, hvorfor det var svært kun at nedskrive observationer og ikke at interagere. I de situationer hvor vi interagerede med agenterne var det ud fra en tanke om, at vi observerede deres sociale praksis og derfor ikke ville afslå en invitation, selvom det fik betydning for vores nedskrivning af observationerne. Når vi indgik i en interaktion viste det sig at være endnu en indsigt i agenternes handling og en måde at komme hinanden ved på en anden måde, end ved blot at indgå som observerende deltager. Disse relationer var tillidsskabende og medvirkede til at vi kunne lave fire interviews, hvor agenterne ikke afviste vores forespørgsel og ikke spurgte yderligere ind til, hvad det var vi

skulle bruge det til, hvilket vi tager som udtryk for, at vi havde fået oparbejdet en form for tillid mellem os (Perry, 2014:42).

I de situationer hvor vi udelukkende nedskrev observationer og ikke aktivt interagerede med agenterne, kunne vi ved hjælp af vores notesblok og kuglepen signalere, at vi ikke var frivillige eller flygtninge, som var en måde at synliggøre vores rolle på, da man ellers kunne blive i tvivl, da der kom nye agenter til huset i løbet af en aktivitet. Vores notesblok og vores rolle i rummet kunne opfattes som værende en invitation til de agenter, der ikke vidste, hvad vi foretog os, hvilket gav dem mulighed for at spørge ind til, hvad vores rolle var. Dette gav anledning til at indgå i en samtale og forklare, hvad vores forehavende var, hvilket vi hver gang opnåede accept af fra agenternes side.

Den første gang vi observerede i mødregruppen indgik vi som observerende deltagere, hvor vi foretog notater mens mødregruppen stod på. Vi erfarede dog efter besøget, at dette ikke fungerede optimalt, da rummet ikke indbød til dette. Mødregruppen fandt sted i et lille sofabjørne med tæpper, puder og en reol med forskellige spil, som derved inviterede til nærvær og tæt interaktion, hvorfor det virkede forkert at vi ikke indgik som deltagere i denne tætte interaktion. Dette betød, at vi de efterfølgende gange indgik som deltagende observatører i stedet for, og derfor nedskrev vores observationer senere end handlingerne fandt sted.

Denne deltagelse på lige fod og fravær af blok og kuglepen forårsagede en tvivl fra deltagernes side i forhold til, hvem vi var. Dette førte til, at et par deltagere antog os for at være kommende mødre, som ønskede at få børn, men som ikke var gravide endnu. Blokken og kuglepennen var derfor med til at definere vores rolle som forskere, men ligeså snart disse ikke var til stede længere, blev det svært at identificere os som forskere, hvorfor vi faldt ind i rollen som kommende mødre. Vi havde naturligvis forsøgt at fortælle vores forehavende ved aktivitetens start, hvor vi også havde indhentet tilladelse fra de ansvarlige for mødregruppen, men da der løbende kom nye agenter ind, var det ikke muligt at foretage denne introduktion hver gang, men derimod fik vi vores rolle forklaret i en løbende dialog.

I mødregruppen stod vi overfor nogle valg, der i situationen var svære, og som vi kun havde et splitsekund til at tage stilling til, idet vurderingen både skulle foregå ud fra vores egne logikker og ud fra vores forskerposition. Forespørgslerne var mangearterede og handlede om,

hvorvidt vi vil passe på en andens baby, holde en baby eller have taget foto til Facebook. Disse forespørgsler accepterede vi for ikke at adskille os fra de andre deltagere, da vi følte os nødsaget til at indgå på lige fod for at få adgang til subfeltet, og derfor fulgt doxa og ikke egne præmisser. Yderligere var det en udfordring for os at vurdere, hvilke observationer vi skulle nedskrive, idet nogle af de observationer vi gjorde os omhandlede personlige samtaler, som fandt sted indenfor et intimt og privat rum. Intimiteten og ytringen i det privat rum medvirkede til, at vi ikke nedskrev handlinger og fortællinger, der var meget personlige, idet vi vurderede dem som værende sårbare og konfliktfyldte i agenternes liv, hvilket vi vurderede som uetisk at medtage i vores empirikonstruktion.

Det kvalitative forskningsinterview

Vi har valgt det semistruktureret forskningsinterview som metode til empirigenerering ud fra et ønske om at kunne fastsætte overordnede temaer for interviewene, dog uden at disse på forhånd skulle være styrende for processen (Tanggaard og Brinkmann, 2015: 34). Vi har udarbejdet fem kvalitative interviews (bilag 1-5 og 13), hvor vi har arbejdet med åbne spørgsmål, der ikke søger et bestemt svar, men hvor vi i samspil med informanten søger at afdække nye forståelser af eksisterende forståelser, omhandlende Venligbohuset (Tanggaard og Brinkmann, 2015:37).

Det semistruktureret forskningsinterviews formål er at frembringe viden om informantens forståelse af et fænomen, og det bliver dermed informantens sproglige udlægning vi er interesseret i. Dette er med til at, vi som interviewer kan leve os ind i informanternes fortællinger ved at være nysgerrige og stille uddybende spørgsmål indenfor den ramme, som spørgsmålet omhandler for at få kendskab til informanternes livshistorie (Glasdam, 2004:43). Den viden, der opnås i en situation, kan dermed ikke overføres til en anden situation, da interviewet finder sted i en kontekst, hvorved udsagnene er relateret til denne kontekst.

For at stille relevante spørgsmål har det været en nødvendighed for os at sætte os ind i den viden, der allerede eksisterer i Venligbohuset, hvorfor det kvalitative forskningsinterview kommer i forlængelse af observationerne, som har været med til at gøre os klogere på Venligbohuset, dets deltagere og de positioner de indtager i huset (Bourdieu, 1999: 608).

Vores semistrukturerede forskningsinterviews har således givet os mulighed for at opnå en vis viden om integration og specifikt de praktiske handlinger i relation hertil, som de udspiller sig i Venligbohuset for de involverede agenter.

Interviewguides

Vi har i vores interviewguide udarbejdet tre temaer, hvor der til hvert tema er opstillet nogle spørgsmål og dertil hørende underspørgsmål, som har til formål at sikre, at alle tre temaer bliver belyst tilstrækkeligt. Vi har udformet interviewguiden således at temaerne står i parentes sammen med de af Bourdieus anvendte analysebegreber, som vi har tiltænkt informants svar skal kunne udlede noget om (bilag 10). Interviewspørgsmålene har forskellige undersøgelsessigte, hvorfor spørgsmålene ikke er ens i de forskellige interviewguides, men velovervejede i forhold til de personer, de er henvendt til, og som har forskellige positioner i Venligbohuset.

Det første tema i interviewguiden omhandler struktur og lovgivning, det andet tema er integrationsprocesser og det tredje er den praktiske sans, som den udspiller sig i Venligbohuset, og tilsammen udgør disse de tre hovedtemaer vi har arbejdet ud fra. Herudover har det været vigtigt for os at indlede interviewet med at fortælle informanterne, hvad deres udtalelser skal bruges til, at det er et speciale, der ikke er fortroligt, hvorfor de, såfremt de ønsker det, kan være anonyme. Ligeledes har vi adspurgt om tilladelse til at interviewet bliver lydoptaget, således at det sproglig udtrykte efterfølgende kan blive transskriberet. De indledende spørgsmål har til hensigt at stille åbne spørgsmål, om informanternes hverdag i Venligbohuset, for at imødekomme nervøsitet og skabe en tillidsfuld samtale, hvor vi ønsker at gøre os nysgerrige på deres sociale verden.

Udvælgelse af informanter

I udvælgelsen af informanter har det været vigtigt for os, at vi har haft adgang til agenter med forskellige positioner og dispositioner i Venligbohuset. Da der i Venligbohuset dagligt kommer et stort antal mennesker, har vi i udgangspunktet frit kunne vælge, hvem vi gerne ville tale med. Det har ikke været tilfældigt hvem vi har valgt at tale med; informanten skal have deltaget i de aktiviteter vi har observeret og dermed være aktiv deltager og have forskellige positioner i Venligbohuset. Desuden skal informanten være kommet til Danmark

indenfor de seneste 6 år for at sikre aktualitet samt beherske dansk på et forståeligt niveau, for at muliggøre interviewet.

Transskriptionsstrategi og læsevejledning

Vi har transskriberet alle fem interviews (bilag 1-5) ud fra en transskriberingsstrategi, som kan ses nedenfor i figur 4.

Transskriptionsstrategien er valgt for at forsøge at ensrette transskriptionen, da vi er to, der har foretaget transskribering. Da vi har truffet beslutning om at anonymisere vores informanter fremstår de med stort R, som dækker over ordet respondent. Vi har valgt at transskribere det sprogligt udtrykte, hvorfor øh, sproglige fejl, dobbelt brug af ord, talesprog og pauser er inkluderet i transskriptionen, da vi ikke ønskede at ændre i den talemåde den interviewede udtrykte, da det gengiver et autentisk billede af samtalen. Bourdieu mener ikke at man kan transskribere det talte sprog, da man i transskriptionen fortolker det sagte gennem skriftsprogets tegn, for eksempel ved at indsætte komma og punktum, ændrer man på talesproget (Bourdieu, 1999:621). Vi er klar over, at der i transskriptionen ikke kan gengives mimik, udtale, tone, non verbal kommunikation med mere, alligevel har vi forsøgt at indskrive disse i transskriptionen. Det er valgt da transskriptionerne er grundlaget for, og fungerer som et værktøj til analysen.

	Transskriptionsstrategi og læsevejledning
I	Indikere hvem der taler, hvor I står for interviewperson, som vil være henholdsvis Karmveer Dhaliwal og Sussie Johansen, og vil være angivet øverst på transskriptionspapiret.
Rx	Indikerer hvem der taler, hvor R står for respondent og x udbyttes med den benævnte respondent, dvs. R1 eller R2. Hvor der kun er en enkelt informant tilstede kaldes denne blot R.
STORE BOGSTAVER	Indikerer høje udbrud, dvs. når der f.eks. lægges ekstra tryk på dette ord.

(x)	Viser lyde, kropssprog eller elementer som sker, f.eks. afbrydelser og grin.
...	Viser når taleren holder kortere pauser.
(pause)	Viser når taleren holder lang pause.
?	Indikerer at der er stillet et spørgsmål, dvs. der er anvendt et spørgende toneleje eller vending.
“ “	Tydeliggør citeringer, dvs. gengivelser af tale, hvor interviewpersonen gengiver sig selv eller andre i interviewet
*	Afbrudt
//	Uforståeligt

Figur 4: transskriptionsstrategi udarbejdet af Karmveer Dhaliwal og Sussie Johansen.

Af hensyn til læsevenligheden har vi ændret i citaterne anvendt i analysen, således at de fremstår uden sproglige fejl, pauser og dobbelte ord, således at citaterne meningsmæssigt hænger sammen. Vi har valgt ikke blot at transskribere et eller flere uddrag af interviewene, men alle interviews, fra start til slut, da vi i arbejdet med transskriptionen opnår nye erkendelser for hver gang vi bearbejder empirien. Interviewet med Dina foregik delvis på engelsk, hvorfor det i transskriptionen fremstår på engelsk. I analysen vil de engelske citater blive oversat til dansk, da specialet er skrevet på dansk

Som analyseredskab til bearbejdning af empirien er der indledningsvis foretaget en meningskategorisering (bilag 1-9), hvor interviewene er kodet i kategorier svarende til den anvendte interviewguides tematikker, med fremhævnning af det undersøgte fænomens forekomst (Kvale og Brinkmann, 2015:267). For at øge undersøgelsens validitet har vi i høj grad valgt at indsætte citater fra empirien i analysen, for at give læseren indsigt i, på hvilken baggrund vi har udledt vores tolkninger, samt muligheden for at lave egne fortolkninger.

Refleksioner over kvalitative interviews

Efter udførelsen af vores kvalitative interview har vi foretaget refleksioner over disse, hvilket også er i tråd med Bourdieus forståelse af udarbejdelse af interviews, da han mener at der skal reflekteres over interviewets udførelse (Bourdieu, 1999:608).

I forbindelse med interview af informanten Niels, som valgte at medtage en person mere til interviewet end aftalt, kan vi retrospektivt se, at dette betød en større udfordring for os end planlagt, da begge informanter var ivrige talere, der talte i forlængelse af hinanden, hvilket gjorde det sværere for os at holde overblik over interviewsituationen. Det betød at Niels og Mary i højere grad satte dagsordenen, hvilket fik betydning for, i hvor høj grad det var muligt at spørge ind til deres svar. Interviewsituationen var derfor i tråd med, hvad Bourdieu kalder symbolsk vold, som refererer til det magtforhold, som han altid mener gør sig gældende i en interviewsituation mellem interviewer og informant (Bourdieu, 1999:609). Magtforholdet i dette tilfælde indeholdte således en strukturel social tvang, som gjorde det vanskeligere for os som forskere at kommentere, spørge ind og afbryde, hvor det ellers var oplagt. Således fik magtforholdet indflydelse på den sociale interaktion og udbyttet heraf. Udover magtforholdet spillede erfaring også ind på interviewsituationen. Bourdieu beskriver udførelsen af forskningsinterviewet som foregående per krop in actu, hvor han mener situationen er kropsligt indlejret og kun kan oparbejdes og forandres i praksis, hvilket opnås ved at foretage mange interviews, som genererer erfaring. Dette kan være en forklaring på, at vi oplevede interviewsituationen som beskrevet ovenfor, hvilket derimod gjorde plads til en vis rummelighed og nysgerrighed overfor det spontane, som opstod i de mange skift i samtalen (Bourdieu, 1999:607).

Ligeledes tillægger vi forskellen i vores informanternes og vores egne kulturelle baggrunde betydning i forhold tidsaspektet, hvilket kom til udtryk i vores aftaler, hvor vi oplevede at alle vores informanter ikke mødte til aftalt tid, men op til en time senere, og en enkelt mødte slet ikke op. Dette har været en udfordring i vores planlægning, som vi hen af vejen har måtte indarbejde i vores samlede arbejdstidsplanlægning. Forskellen i tidsaspektet tilskriver vi udelukkende kulturelt kropsligt indlejrede faktorer, og ikke modvillighed eller manglende lyst til samarbejde, og medtager det som en lærerig erfaring.

I forhold til interviews, der er foretaget i Venligbohuset, havde vi på forhånd aftalt, at vi begge to skulle være i huset, mens den ene foretog interviewet. Denne beslutning gav

mulighed for, at den ene af os kunne foretage interviewet, mens den anden kunne interagere med de andre i huset, hvilket var med til at sikre at interviewet kunne foregå uden for meget støj, larm og afbrydelser, da interviewet foregik i samme store rum som alle andre opholdte sig i, hvilket vi havde erfaret godt kunne tiltrække en vis opmærksomhed fra de øvrige i huset. Efter endt empirikonstruktion kan vi se, at det var den rigtige beslutning vi traf, dels på grund af sproglige vanskeligheder, men også set i lyset af, at nogle af vores informanter har været udsat for traumatiske oplevelser og flygtet fra deres hjemland, hvilket stillede større krav til ro og en god stemning i interviewsituationen.

Som forskere blev vi mødt af informanter, som blandt andet klassificerede os som værende studerende og forskere. I andre tilfælde er vi også blevet mødt som journalister; særligt ved et af interviewene har den responderende eksplicit givet udtryk for, at han anser interviewereren for en journalist eller ekspert qua de spørgsmål, der blev stillet, som han ved interviewets afslutning gav udtryk for var svære at besvare. Det asymmetriske magtforhold i dette interview har været særligt tydeligt, da informanten flere gange gjorde opmærksom på distinktionen mellem ham selv og interviewereren. Vi forstår denne distinktion som værende udtryk for forskellen på de kulturelle kapitaler, som de hver især har, og som har spillet ind på interviewsituationen samt dets udfald (Bourdieu, 1999:609). Konstruktionen af at være opfattet som en journalist har betydet, at den responderende ikke har givet tilladelse til, at vi fik adgang til hans egne forståelser og opfattelser, men nærmere har citeret nogle af de grundlæggende forståelser, der findes indenfor subfeltet, og som allerede er at finde i medierne. Interviewet bar præg af, at subfeltet skulle forsvares, hvorfor der flere gange ikke blev svaret på det egentlige spørgsmål. I de andre interviews og ved observationsstudiet er vi blevet mødt som studerende, hvor vi er blevet anset som værende nysgerrige med henblik på at skrive speciale. Her har vi haft adgang til mange detaljer og historier om Venligbohuset samt adgang til personlige fortællinger om fællesskabets betydning for den enkelte, og de stridigheder, der udspiller sig i huset. Således har der i de tilfælde været stort set ubegrænset adgang til agenternes oplevelser og forståelser. Empirikonstruktionen består således både af vores prækonstruktioner og af de førstehåndskonstruktioner vi er blevet mødt med, som har indvirket på vores tilgang til og adgang til subfeltet og agenterne, samt deres viden, oplevelser og fortællinger om herom.

Kvalitetskriterier

I følgende afsnit vil vi gøre for tre kvalitetskriterier, som gør sig gældende ved det kvalitative undersøgelsesdesign.

Som forskeren står vi til ansvar for den dynamiske proces, der udspiller sig gennem projektførelsen, hvorunder også hører de reflektive processer, vi samtidig løbende foretager os, og som vi har redegjort for i afsnittet om vores metodiske refleksioner (Hastrup, 2014:245).

Transparens

Transparens et afgørende kriterium for kvalitet, og af nedenstående citat fremgår hvorfor og hvordan transparens indgår som et kvalitetskriterie:

”Det skal være muligt at kigge forskeren over skulderen for at kunne gennemskue vejen fra design af undersøgelsen til udførelse, analyse og resultater. Det muliggør, at man som læser kan tage kritisk stilling til undersøgelsens resultater (..)” (Brinkmann og Tanggaard 2015:523). Qua vores undersøgelsesdesign og vores strukturalistisk konstruktivistiske perspektiv har nærværende speciale ikke nødvendigvis til hensigt at sikre reliabilitet, validitet og generaliserbarhed forstået som kvalitetskriterier, der er gældende for den kvantitative forskningsmetode. Med et kvalitativt studie ønsker vi at afvige fra positivismens krav om sikker viden, hvorfor ovenstående begreber bliver mindre vigtige for os. Tanggaard og Brinkmann anbefaler derfor at man indenfor kvalitative studier bør anvende andre begreber, som ikke ligger sig op ad positivismen og kvantitative studier (Tanggaard og Brinkmann 2015:522). Tanggaard og Brinkmann udtaler det således: *“I stedet for at tale om reliabilitet, bør der tales om transparens, i stedet for gyldighed bør der tales om validitet, og i stedet for generalisering bør der tales om genkendelighed”*, hvorfor det er disse tre kvalitetsbegreber vi vil anvende (ibid.).

Således gør transparens sig gældende i nærværende speciale, hvor vi ønsker at gøre vores valg og fravalg tydelige overfor læseren, som gør det muligt for læseren at vurdere og gennemskue selve udførelsen af specialet og resultaterne. Ligeledes har vi prøvet at tydeliggøre vores udgangspunkt for specialet og de forskellige perspektiver vi anlægger på

vores genstandsfelt. Derfor har vi også valgt at medtage alle interviewguides, observationskemaer og transskriptioner i bilag.

Validitet

Ifølge Tanggaard og Brinkmann dækker begrebet validitet over i hvor høj grad empirien og de empiriske eksempler er fremvist (Tanggaard og Brinkmann 2015:296). Begrebet handler således om autenticitet og om at sikre, at udlægningerne i materialet er dokumenterede og stemmer overens med datamaterialet, for at opnå en høj grad af troværdighed. Vi vil således i analysen anvende hyppige citater og henvisninger fra empirien, både observationsstudiet og interviewene, for derved at sikre en empirinær analyse, hvor konteksten er tydelig for læseren. Det vil ikke være alt empiri, der fremgår i analysen, men udvalgte nedslagspunkter i forlængelse af det analytiske perspektiv.

Genkendelighed

Da vi arbejder på et mikroniveau indenfor et subfelt er denne undersøgelse en konstruktion af den lokale virkelighed, der er at finde hos Venligbohuset på Onkel Dannys Plads. Da undersøgelsen er situeret i tid og sted og på basis af informanternes udsagn, kan vi ikke overføre forholdene i Venligbohuset til andre lignende forhold. De agenter, som er medskabende i denne undersøgelse, vil kunne genkende situationerne, da det er deres handlinger og sprog vi i undersøgelsens analyse gør brug af i de udvalgte empiriske nedslag.

Etik

Som forskere er vi bevidste om, at det at udføre kvalitativt forskningsarbejde indebærer etiske overvejelser, hvilket gør sig gældende lige fra projektets begyndelse, hvor spørgsmålet om erkendelsesinteresser opstår. Forskningen involverer andre mennesker end os selv, og vil derfor uundgåeligt indeholde etiske problemstillinger, hvilket vi har forholdt os til løbende i forskningsprocessen i takt med at de etiske problematikker er blevet synlige for os (Brinkmann, 2015:476).

Inden vi indgik i vores feltarbejde i Venligbohuset har vi gjort os overvejelser om, hvorledes vi skulle "træde ind" i subfeltet som forskere. Disse overvejelser er afledt af, at Venligbohuset er tilgængeligt for alle, hvilket i vores tilfælde betyder, at vi uden problemer

kunne indgå i huset, men i kraft af vores position som forskere kunne vi ikke uden videre tilgå dette. Vi måtte derimod positionere os som forskere i subfeltet (Hastrup, 2014:43). Vi besluttede derfor at skrive et opslag på Venligbohusets Facebook side, hvor vi præsenterede os selv og vores intention om at studere de sociale processer, der udspillede sig i Venligbohuset. Denne præsentation kan ikke sidestilles med en tilladelse til at udføre forskning, men da huset fremstår som værende løst organiseret og åbent for alle, og alt kommunikation foregår over Facebook, valgte vi denne fremgangsmåde. I de tilfælde, hvor vi har foretaget observation i Venligbohuset, har vi ved begyndelsen fortalt hvem vi er, hvad vores forehavende er, og forklaret hvorfor vi gør notater hen af vejen. Til trods for dette har vi ikke været fri for det etiske dilemma, at vi som forskere er trængt ind på en personlig sfære, idet vi ikke har kunne meddele alle, der sidenhen træder ind i rummet, hvad vores forehavende er. I disse situationer har vi gjort brug af vores etiske dømmekraft, og i fællesskab nået frem til en for os rette tolkning af situationen, som i enkelte tilfælde har betydet, at vi eksplicit har gjort vores position klar. Disse mikroetiske problematikker har vi ligeledes forsøgt at imødekomme i forbindelse med de kvalitative forskningsinterviews, hvor vi har modtaget mundtligt samtykke fra vores informanter inden interviewets begyndelse, ligesom vi har tilbudt vores informanter anonymitet, hvilket ingen af dem har ønsket. Vi har dog besluttet at anonymisere vores informanter ved at benævne dem ved et andet navn, hvilket vi anser for mest etisk korrekt og sikrer at deltagelsen ikke får konsekvenser for informanterne sidenhen. Derudover har vi undladt at spørge yderligere ind til en udtalelse fra vores informant, som handlede om en overtrædelse af hans tavshedspligt, som han i sin udtalelse var ved at overskride, men selv blev opmærksom på. Vi valgte ikke at spørge yderligere ind til dette, da vi ikke ønskede at stille ham i et etisk dilemma, hvor han skulle føle sig nødsaget til at svare på et supplerende spørgsmål, da hans svar på dette tidspunkt heller ikke var afgørende for belysning af vores emnet. Ligeledes har vi ladet vores semistruktureret interviewguide være synlig for informanten under interviewet. Dette i et forsøg på at gøre interviewsituationen mere transparent med fokus på opgaven og fælles forståelse frem for fokus specifikt på individet (Brinkmann, 2015:476).

Kapitel 4

I dette kapitel udfoldes analysen. En syntese mellem det teoretiske begrebsapparat og citater fra empirien danner grundlag for vores undersøgelse af de praktiske handlinger og logikker i Venligbohuset. Til slut i hvert analysepunkt fremskrives en delkonklusion med de fremanalyserede hovedpointer.

Analyse og analysestrategi

Idet konstruktivismen og Bourdieus refleksive sociologi danner rammen om dette speciale har vi overordnet valgt en analysestrategi, der som udgangspunkt tager sit afsæt i vores empiriske konstruerede materiale og de tematiseringer og meningskondenseringer, der kan udledes heraf. Sammen med den induktive tilgang har vi også anvendt en abduktiv analysestrategi, hvor vi i en vekselvirkning mellem det empiriske og det teoretiske har forsøgt at forklare empiriens bagvedliggende struktur og de fænomener, der viser sig i empirien, i relation til agenternes praktiske handlen (Pedersen, 2015:116).

Som fremgangsmåde har vi gjort brug af interaktionismen i vores arbejde for at forstå og forklare de sociale interaktive processer, der udspiller sig i Venligbohuset blandt agenterne. Vores fokus har derfor ikke været på at forstå de individuelle baggrunde for agenternes handlinger, men mere den fælles konkrete situation, som både vores agenter og vi som forskere har interesse og del i (Pedersen, 2015:141). Vi vil i analysen forsøge at skabe nuancer ved at få flere perspektiver i spil for at fastholde den kompleksitet, som uundgåeligt vil være til stede i de sociale sammenhænge og relationer, som vores agenter indgår i.

Venligbohuset konstitueret som et subfelt

I afsnittet som præsenterer Venligboerne har vi gjort rede for feltets historiske opståen samt hvorledes dette har struktureret sig i den forbindelse. I det følgende vil vi analytisk kontekstualisere forskningsobjektet, Venligbohuset, ved hjælp af vores empiri. Vi vil gøre rede for, hvorledes Venligbohuset tager sig ud, og undersøge hvorvidt det kan tænkes som et autonomt felt ud fra Donald Broadys beskrivelse (Broady, 1998:16-17). Kortlægningen af feltet ønskes foretaget for at kunne vurdere graden af autonomi i feltet.

Samfundet består ikke af en enhed, men af flere dele, som Bourdieu kalder for felter. Som en del af dette ses Venligbohuset, som vi tidligere har beskrevet som værende vores genstandsfelt. Vi ser Venligbohuset placere sig som et subfelt underlagt det humanitære felt, da de også beskæftiger sig med medmenneskelige problemstillinger, og det er i forbindelse med disse at de jævnligt fremtræder i medierne. Indenfor det humanitære felt findes NGOer (Non-Governmental Organization) som Røde Kors, Amnesty International, Dansk Flygtningehjælp samt mange andre, der på mange måder fremtræder som Venligbohuset i deres arbejde og i deres belysning af specifikke humanitære problemstillinger. Disse NGO'er kan ses som værende kampfelter til Venligbohuset, som har distinktive logikker, egne regler og normer. Venligbohuset gør en dyd ud af at distancere sig fra disse NGO'er, og hævder at de ikke har samme ærinde (Fenger-Grøndahl, 2017:78). Det politiske aspekt spiller ind i denne distancering, hvor andre humanitære organisationer vedkender sig et politisk formål, som er styrende for de problemstillinger de tager del i. Røde Kors er en af disse organisationer, som aktivt går ind i politiske forhold, hvilket Venligbohuset tager afstand fra. En af aktanterne i subfeltet udtaler nedenstående, som illustrerer Venligbohusets aktive valg af at distancere sig politisk, som derved bliver en af subfeltets logikker.

”(..) Vi diskuterer ikke politik ovre i huset, det er en generel holdning blandt venligboerne, det gør vi ikke. (..) Vi kommer alle sammen fra så forskellige baggrunde, det kan der komme store problemer ud af hvis vi begynder at diskutere vores holdning til Assad i Syrien eller hvorvidt danske folkeparti ikke opfører sig ordentligt” (bilag 5:3).

Venligbohuset ønsker således ikke at der tales politik i huset, som de andre organisationer indenfor det humanitære felt benytter sig af. Til trods for dette aktive valg består samtlige opslag og diskussioner på deres Facebook side af politisk karakter, som også er årsagen til, at de fremtræder i medierne (bilag 14:1). Subfeltets grænse til det politiske er således bestemt af de professionelle talspersoner, der står frem og ytrer sig om Venligbohusets meninger, historie, krav og de politiske holdninger. Det er således ikke enhver indenfor subfeltet, der har adgang til at udtale sig på vegne af Venligbohuset, og i de tilfælde hvor det omhandler politiske spørgsmål gradbøjes retningslinjen om at Venligbohuset ikke diskuterer politik og politiske sager (bilag 14:1). Talspersonerne indenfor subfeltet kan ses som værende specialister, som opretholder subfeltets grænser og har derigennem en objektiv

eksistens, disse er intellektuelle og har en gennemslagskraft i de progressive medier. Venligbohuset tager afstand fra andre organisationer indenfor det humanitære felt og udtaler, at de ikke ønsker at være som andre organisationer indenfor feltet, da disse er struktureret på en anden måde, med mange procedure, som de ikke ønsker at gøre brug af, som det følgende citat ekspliciterer: (...) *det er dét der er forskellen på venligboerne i det hele taget og hvis du sidestiller os med for eksempel Røde Kors og Dansk Flygtninge Hjælp, det er alle sammen sådan nogle super tjekket ordnende organisationer, det er vi ikke og det skal vi heller ikke være* (bilag 5:7). Venligbohuset slår sig på, at de ikke er en organisation, der er meget struktureret, men som har en flad struktur (bilag 5:7). Denne struktur er grundpræmissen for deres subfelt og dermed en kobling af *illusio* og *doxa*. Agenterne har en grundlæggende tro på subfeltet og dets kampe som værende vigtige og betydningsfuld, hvorfor agenterne tilslutter sig denne, som i dette tilfælde hævder at der ikke diskuteres eller tales politik indenfor subfeltet. Venligbohuset har således en grundlæggende struktur, som Brody betegner som værende et element, der er med til at definere feltets autonomi, yderligere kan vi af det ovenstående udlede at subfeltet har sin egen tro, en *doxa*, omhandlende hvordan verden skal tolkes og fortolkes, samt en drivkraft, en interesse, et engagement og dermed en *illusio*, som gør at agenterne vil deltage i det spil, der finder sted i subfeltet.

Brody mener, ligesom Bourdieu, at feltet må have nogle adgangsbetingelser for at opnå adgang til dette, som medfører at alle agenter har noget på spil og derved investerer, hvilket er de udtalte vurderingskriterier, som Bourdieu kalder for adgangsbetingelser (Brody, 1998:16-17). Disse findes også indenfor Venligbohuset, og selvom flere aktanter indenfor subfeltet samstemmigt har udtalt, at alle er velkomne i Venligbohuset, fremkommer der særligt et vurderingskriterie, som er adgangsbetingende. Dette vurderingskriterie omhandler at agenterne skal besidde godhed i hjertet, som er det, der indenfor subfeltet vægter tungest. Aktanten tydeliggør dette forhold i nedenstående citat. *"Hvis man er venligbo, så er det noget man er i hjertet og ikke noget frivilligt arbejde"* (bilag 5:10). Denne udtalelse står i kontrast til de andre organisationer indenfor det humanitære felt, som Røde Kors, der også drives ved frivilligt arbejde. Hos Dansk Flygtninge Hjælp er der specifikke adgangsbetingelser, som består af kulturel kapital, fx uddannelse indenfor det humanistiske område og relationskompetencer (Info til nye frivillige, 2017). Venligbohuset ses ikke at

lægge vægt på, hvilke kulturelle kapitaler den enkelte besidder, hvis blot man deltager aktivt i fællesskabet og gør det af egen lyst (bilag 5:10). (...) Rune understøtter dette i nedenstående citat. *“Det er jo ikke et arbejde som sådan, det er mere lysten der gør det. Så tror jeg også bare, at det der giver det at man stadig har lyst til fortsat at hjælpe andre er det, at man kan se, at det hjælper”* (bilag 2:17). Det frivillige arbejde er motiverende for Rune, hvorfor det for ham ikke handler om at udføre et arbejde, men mere handler om at skabe livsglæde for andre gennem sin hjælpende hånd, som samtidigt skaber livsglæde for ham selv.

Indenfor det humanitære felt kan Venligbohuset og Røde Kors således ses som to subfelter, der kæmper om frivilligheden, hvor Venligbohuset udadtil fremstår som et subfelt med en flad struktur, som er uforpligtende. Der er ingen krav om deltagelsesintensitet og agenterne registreres ikke i papirer, ligesom agenternes CV, uddannelses og straffeattest ikke skal tilses inden agenterne gives adgang til subfeltet. Agenten Mary sammenligner Venligbohuset med Røde Kors: *“Der skal du have et stykke papir og du skal have alt muligt, og du skal testes før vi er sikre på at du er dygtig. Her kan folk få lov til at være dygtige til det, som de er gode til”* (bilag 1:12). I hendes udtale tolker vi at fraværet af adgangskriterier fungerer som motivationsfaktorer for Marys deltagelse i subfeltet. Den sociale kapital kommer herved til udtryk som et adgangskriterie, der vægter højere end de kulturelle kapitaler, som Røde Kors tillægger værdi.

Også det juridiske felt, som er en del af staten og dermed et officielt magtfelt med love, paragraffer og blanketter, forsøger Venligbohuset at distingvere sig fra, idet Venligbohuset ikke har lagt vægt på at have formelle regler nedskrevet på papir. Til gengæld har de en Jurarådgivning tilknyttet Venligbohuset, som tager sig af de juridiske problemstillinger agenterne måtte have. Niels udtaler følgende til spørgsmålet om Venligbohuselets overordnet funktion: *“Vi har også Jurarådgivningen, hvor der sidder 19 advokater, som hjælper dem, der skal have hjælp, asylansøgere mest”* (bilag 1:4). I og med at Venligbohuset har deres egen Jurarådgivning, hvor de blandt andet arbejder med flygtningenes ankesager, kan dette tiltag tages som udtryk for en magtkamp mellem det juridiske felt og Venligbohuset som et subfelt under det humanitært felt. Magtkampen kom særligt til udtryk da stifteren af Jurarådgivningen diskuterede lovgivning om familiesammenføring for uledsaget børn med Integrationsminister Inger Støjberg i landsdækkende medier (Politiken, 2017). Venligbohuset afregner også i naturalier, hvilket indikerer at de adskiller sig fra det

økonomiske bureaukratiske felt. *“Venligboerne springer op fra madrassen og så tager det 2 sekunder. Der var en, der var kommet til at love en sovepose til en hjemløs, altså pludselig stod vi med 10 soveposer” (bilag 1:20)*. Gennem Niels udtalelse får vi indtryk af, at det ikke er den økonomiske kapital, der anses som værende værdifuld i Venligbohuset; her er det de sociale kapitaler, der vægtes mest. Denne udtalelse støttes der op om i forhold til husets køkkendrift, hvor aftensmaden som udgangspunkt koster 20,00 kroner, men for personer med små midler er maden gratis, hvilket informant Lars udtaler således:

“ja.. for man kan sige når vi har den politik vi har i forhold til at betale derovre så kan vi ikke tjene de store midler” (bilag 5:12), hvilket indikerer at køkkendriften ikke er profitabel for huset, altså tillægges økonomisk kapital ikke særlig værdi.

De ovenstående kampe med de andre felter er med til at tydeliggøre at Venligbohuset, som subfelt under det humanitære felt, lægger sig udenfor distinktivt, men også indvævet i forhold til de allerede eksisterende felter, da det har sin helt egen doxa og logikker, som betegner det som værende et subfelt med en vis relativ autonomi. Venligbohuset som et subfelt har ikke de samme logikker som Røde Kors, hvorfor disse ikke er ens, og derfor per definition ønsker at positionere sig forskelligt i forhold til hinanden. Venligbohuset anser den sociale kapital, som havende høj værdi, hvorfor de autonome positioner, der eksisterer indenfor subfeltet ikke kan sammenlignes med de heteronome positioner udenfor subfeltet, da disse ikke har samme kapitalværdi. Subfeltet har således sin egen kapitalform og sin egen logik, hvor den autonome pol består af godhed i hjertet, hvilket Bourdieu omtaler som bløde værdier, der påberåber sig legitimitet og accept indenfor det humanitære felt. Dette står i opposition til de økonomiske kapitaler samt de organisationer, der rekrutterer nye agenter ved specifikt at efterspørge kulturel kapital i form af uddannelse og en bestemt viden. Subfeltets egen logik kommer til udtryk i den måde subfeltet forholder sig til integration på. Integration er således ikke et begreb, der er styrende for subfeltet i sin bevidste form, men i kraft af at integrationsprocesserne foregår implicit, kan integrationsprocesserne betegnes som værende underliggende i subfeltet, som ubevidst kendte. Integration viser sig ved at aktanterne udtaler at subfeltet skal bestå af et empatisk rum, hvor mennesker kan mødes med respekt og nysgerrighed, kontra den diskurs der foregår i medierne (bilag 1:9).

Karakteristisk for subfeltet er også at de oversætter de temaer og diskussioner, der foregår udenfor subfeltet til dets egen logik, som de for eksempel gør, når de udtaler sig om flygtningedebatten, eller når de orienterer sig i flygtningelovgivningen for at kunne rådgive agenterne, der handler i subfeltet. Indenfor subfeltet giver agenter med høj social kapital anerkendelse til de agenter, der ofte hjælper til i huset, og som har en grundlæggende viden om den lovgivning, der er relevant for Venligbohuset. Disse positioner tildeles en høj symbolsk kapital, ligesom talspersonerne indenfor subfeltet besidder en høj symbolsk kapital, hvorfor det særligt er agenter med disse positioner, der udviser anerkendelse. Indenfor subfeltet handler kampen således om anerkendelse og indflydelse, som vi vil uddybe i et af de følgende analyseafsnit samt den særlige doxa, der gør sig gældende i subfeltet, som affødes qua dets grad af autonomi.

Delkonklusion

Vi anser Venligbohuset som et subfelt, idet det ikke har træk og karakter som et fuldt udviklet socialt felt med relativ autonomi, men det er dog meningsfuldt at tænke området med og via et feltbegreb. Idet det er et subfelt, ses det ikke fuldt ud at opfylde Broadys 9 tommelfingerregler svarende til et felt med relativ autonomi, men dog er der i høj grad ligheder mellem Broadys udlægning af et felt og subfeltet Venligbohuset (Broady, 1998:16-17). Subfeltet placerer sig indenfor det humanitære magtfelt og adskiller sig i særdeleshed i dets struktur og adgangsbetinger fra andre felter, idet subfeltet ikke ønsker at have procedurer og adskillig instanser for at få et tiltag gennemført, som de andre organisationer indenfor det humanitære felt strukturerer sig ved. I subfeltets adgangsbetinger kræves der ikke en skriftlig dokumentation på agenternes kulturelle kapital, da subfeltet konstitueres ved at gøre plads til de mennesker, der vælger at komme i Venligbohuset af lyst, som en hjertesag, og ikke med et formål om at lave frivilligt arbejde, for at udsmykke sit CV. Venligbohuset placerer sig i et felt, sammen med en række andre NGOer, der har forbindelser til det juridiske og bureaukratiske felt, men ikke har et direkte samarbejde, hvilket forårsager en magtkamp om position mellem felterne. Venligbohuset forsøger at distancere sig til det overordnede magtfelt, ved at de ikke ønsker et samarbejde og de ikke ser deres subfelt i direkte relation til samfundet, men som et uafhængigt subfelt, der har til formål at skabe åbne rammer for, at alle kan føle sig velkomne. Subfeltet placerer sig i et

underordnet magtfelt, da det overordnede magtfelt indenfor det humane felt består af felter, der har direkte indflydelse på det politiske felt, som Venligbohuset ikke har i sit formål, men som alligevel praktiseres som en underliggende struktur. Feltet er dynamisk og udvikles samt forandres over tid, hvorfor ovenstående skal forstås i et historisk perspektiv og ud fra vores foretagne empirikonstruktion.

De ubevidste bevidste kampe

På baggrund af vores konstrueret empiri vil vi i dette analyseafsnit foretage en analytisk konstruktion af vores agents position i det sociale rum, inspireret af Lene Ottos anvendelse af Max Webers metode til konstruktion af empiriske idealtyper (Otto, 1998:99). Vi har foretaget konstruktionen på baggrund af agenternes kontrasterende træk, og hvorunder også relationerne mellem disse, hvilket vi har anvendt til at opstille empiriske arketyper.

Bourdieu mener at den sociale virkelighed er relationel, hvorfor der også analytisk må anvendes en teknik, der lægger vægt på overensstemmelser og paralleller i stedet for opsplittings (Bourdieu og Wacquant, 2009:84). Arketyperne vil vi anvende som et tolkningsinstrument, ud fra det perspektiv vi har valgt at lægge på empirien og konstrueret ud fra de egenskaber, der for agenterne er virksomme i subfeltet, og i relation til andre felter. Vores arketyper er konstrueret ud fra følgende træk og relationer:

- Faste og løse strukturer
- Afsøgningsprocesser og stabiliserende processer
- Feminine og maskuline praksisser

og tager sit udgangspunkt i en relationel forståelse, som ovenfor nævnt, hvor arketyperne kun eksisterer i forhold til hinanden, og i kraft af deres indbyrdes ligheder og uligheder.

Arketyper med henholdsvis faste og løse strukturer kan ses at have følgende træk:

Agenter, der er konstrueret til at fremstå med faste strukturer ses at have et mønster af at foretrække klare retningslinjer, systematik og regelmæssighed. Dette kommer til udtryk hos

informanten Niels, som er ansvarlig for husets aktivitetskalender, hvor han er ansvarlig for at planlægge aktiviteterne uge for uge i et fast mønster. Det samme gør sig gældende for Lars, som er ansvarlig for at afholde det månedlige husmøde for at rekruttere nye agenter og profilere huset udadtil.

Arketyper, der foretrækker løse strukturer, kendetegnes ved at være mere medinddragende overfor husets agenter og åbner dermed op for at nye initiativer er velkomne, hvilket bærer præg af, at denne arketype er orienteret mod en fladere struktur i huset uden et egentligt reglement for, hvilke praktikker der finder sted. Dette giver sig ligeledes til kende i form af en løsere planlægning, der mere foregår dag til dag eller time for time alt efter de øvrige agents initiativer og impulsive forslag. Dette kommer til udtryk hos informanten Anne, som eksplicit giver udtryk for, at hun har meldt sig ud af cafedriften, som Niels har ansvaret for, idet hun ønsker dag til dag planlægning i forhold til, hvem der har tid og lyst til at arbejde i cafeen, modsat en mere systematisk langtidsplanlægning (bilag 9:38).

Arketyper, der gør brug af henholdsvis afsøgnings- og stabiliserende processer kan ses at have følgende træk:

Disse søger venskaber af familiær karakter, som kan opveje deres søgen efter tætte familiære relationer og derved skabe et netværk, hvor de mødes med tillid og kærlighed, så de ikke oplever ensomhed. Dette kommer blandt andet til udtryk hos informanten Mary, som ofte kommer i Venligbohuset, og udtaler at det er her hendes "familie" befinder sig, så derfor bliver dette et incitament til hendes hyppige besøg (bilag 1:15).

Arketyper, der gør brug af stabiliserende processer er kendetegnede ved at være synlige både fysisk og virtuelt. Synligheden består i at denne arketype regelmæssigt er i dialog med husets både synlige og mindre synlige agenter i form af de stiller sig ofte til rådighed og fastholder derved agenternes tilknytning til huset. Dette kommer til udtryk ved et tilfælde, hvor Dina ikke er set i huset i en længere periode, hvortil Annemarie telefonisk kontakter hende for at følge op på årsagen til hendes fravær (bilag 4:5).

I forhold til de arketyper, der orienterer sig mod feminine og maskuline praksisser ses de feminine træk at være domineret af bløde værdier, som kommer til udtryk i etablering af en mødregruppe, hvorfra mænd ekskluderes ufrivilligt. Ligeledes kommer de feminine træk til udtryk i Annes omtale af mændene i huset, som hun udtaler er dominerende og generelt fylder for meget i huset.

I modsætning hertil ses den maskuline arketype, som orienterer sig mod mere hårde værdier, som kommer til udtryk i husets daglige aktiviteter, hvor job- og CV cafe samt sportsaktiviteter prioriteres. Informanten Ramon orienterer sig mod de hårde værdier gennem materialiteten, hvor han prioriterer at være iført sin jakke med påtrykt "Vagt" på ryggen, for dermed at opretholde ro og orden i huset.

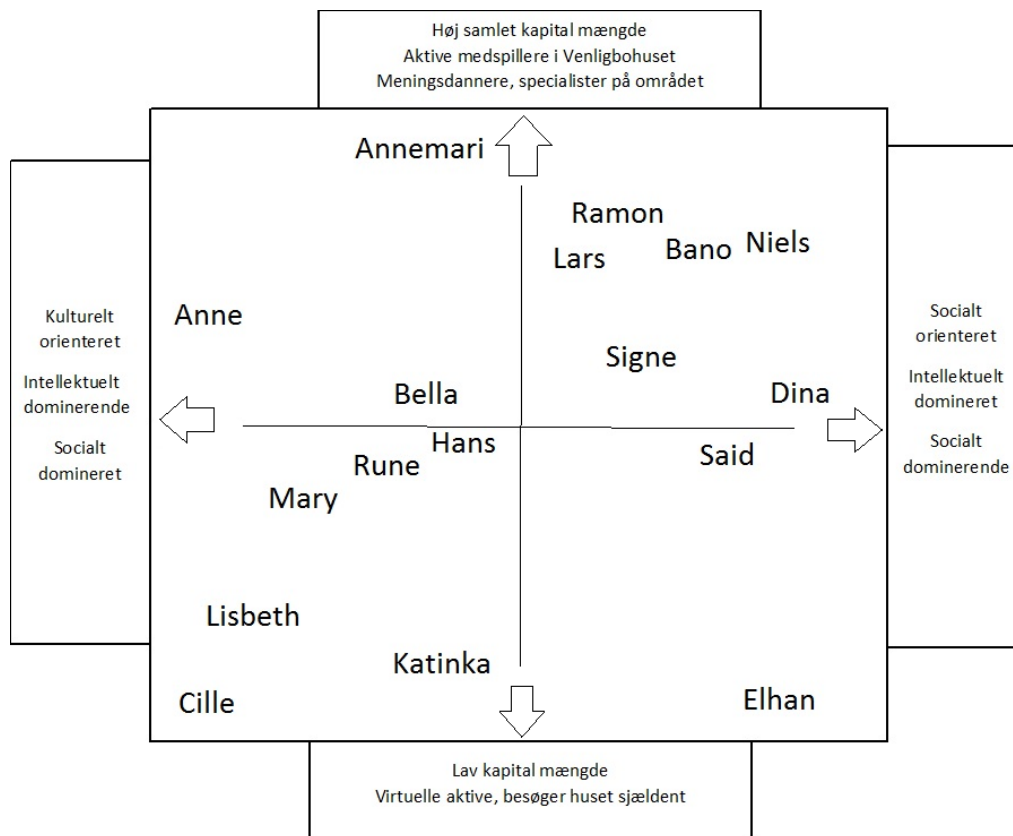
På baggrund af vores arketyper indbyrdes relationelle eksistens har vi forsøgt at indplacere dem i forhold til hinanden og indtegnet dem i nedenstående figur (figur 5), fremstillet som rummet af sociale positioner i Venligbohuset. Figuren er inspireret af et af Bourdieus hovedværker "*La Distinction. Critique sociale du jugement*", omhandlende distinktion, smag og social differentiering, hvor Bourdieu illustrerer, hvordan det sociale rum er organiseret på basis af differentieringsprincipper i form af agenternes kapitalmængder (Bourdieu, 1996:452).

Skemaet er konstrueret således: den første, vertikale dimension skelner mellem de agenter, der har en stor samlet kapitalmængde, som også er de dominerende agenter i det sociale rum, og dem, der har en lille kapitalmængde, de dominerede. Agenter med høj samlet kapitalmængde anser vi som aktive medspillere i subfeltet, og som meningsdannere og specialister i kraft af, at de ofte besøger huset. Dette er med til at opbygge og stabilisere agenternes kapitalmængde i subfeltet, hvorfor agenternes magt- og dominansvolumen afgøres ud fra et kvantitativt kriterie, idet de opnår accept og vises tillid fra andre højt positionerede agenter. Dette fører til at agenterne får adgang til en medbestemmende position og får indflydelse på subfeltets aktiviteter i en ledende position. Ligeledes anser vi agenter med lav samlet kapitalmængde som agenter, der besøger huset sjældent, men derimod er mere aktive i det virtuelle rum af Venligbohuset. Der imellem findes agenter med hverken høj eller lav samlet kapitalmængde, som vi tager som udtryk for, at disse agenter besøger huset jævnlige, men ikke har positioneret sig således, at de har egentlig indflydelse på husets strategier.

Den horisontale dimension i kapitalskemaet skelner mellem dem, der hovedsageligt har henholdsvis social- og kulturel kapital, hvilket er de kapitaler, som har vist sig at have høj prestige-værdi indenfor subfeltet. Den dominerende klasse kommer dermed til at bestå af to

hovedgrupper; dem, der besidder store mængder af kulturel kapital, og dem, der besidder store mængder af social kapital samt det graduerende forhold mellem disse to kapitalformer. Ud fra disse kriterier har vi placeret agenterne højt, middel eller lavt i kapitalskemaet, hvor eksempelvis Katinka er placeres med en lav samlet kapitalmængde i subfeltet, målt på social og kulturel kapital. Hun besøger sjældent huset og vi anser hende derfor som socialt domineret, men intellektuelt dominerende på baggrund af hendes kulturelle kapitalmængde, set i forhold til eksempelvis Signe, som har en større samlet kapitalmængde og er socialt dominerende, kommer ofte i huset, hvorfor vi anser hende som en aktiv medspiller med en vis indflydelse.

Modellen fastlægger således, hvordan afstanden mellem agenternes position i det sociale rum i Venligbohuset er konstrueret. Derfor vil de agenter, der har samme egenskaber, målt på kapitalmængden, ligge tættest på hinanden i modellen, hvilket også vil synliggøre disse agents tilbøjelighed til at ligne hinanden mest (Järvinen, 2013:372). De forhold, der ligger til grund for den valgte placering i det sociale rum i Venligbohuset, ekspliciteret i forhold til agenternes praksislogikker og deraf position i subfeltet, er nødvendige at fremanalysere for at opnå en forståelse af, og en begrundelse for, den valgte placering. Derfor vil vi i nedenstående analyse sammenholde relevante empiriske udsnit med vores valgte teoretiske begrebsapparat.

Figur 5: Egen konstruktion inspireret af Bourdieus illustration: rummet af sociale positioner (Bourdieu 1996:452).

Indenfor det sociale rum i Venligbohuset er Annemarie placeret som værende en agent med høj kapitalmængde i kraft af hendes rolle som talsperson for Venligboerne i københavnergruppen samt hendes placering i styrehuset i Venligboerne København og Omegn, hvilket er et udtryk for Annemaries positionering i det sociale rum, og derfor hendes indplacering højt i kapitalskemaet. Positioneringen i subfeltet Venligbohuset kan relateres til Annemaries position udenfor subfeltet, hvor hun er en fremtræden og anerkendt forfatter. Hun ses derfor både at positionere sig indenfor det litterære felt og indenfor subfeltet Venligbohuset, som er en del af det humanitære felt. Positioneringen er ligeledes et udtryk for at Annemarie besidder en høj mængde symbolsk kapital, hvilket gør at hun er i besiddelse af specifikke ressourcer, som hun kan gøre brug af i subfeltet Venligbohuset. Den symbolske kapitalmængde er med til at Annemarie kan udøve et magt- og dominansforhold, som ses komme til udtryk i følgende uddrag af “Venligbohus” Facebook side, hvor Annemarie har postet et permanent opslag, der figurerer øverst på siden:

“I Venligbohus hjælper vi alle sammen hinanden og sætter pris på gode initiativer. Alle kan være med til at sætte deres præg på byens venligste hus. Her er en hurtig guide til hvem, der står for hvad: Bano er vores allesammens Venlig-Mama med ansvar for køkkenet. Det betyder, at køkkenet er Banos domæne. Bano styrer indkøb af basisvarer og har tjek på køkkenudstyr og maskiner. (..) (Facebook, 2017).

Ovenstående citat er et uddrag af Annemaries liste over alle agenterne, som hun opremser og uddeler funktioner til i det sociale rum. Facebook opslaget tages som udtryk for, at Annemarie opretholder et magt- og dominansforhold, som hun har erhvervet og vedligeholder qua sin positionering i rummet, og som hun benytter overfor de andre agenter, når hun som talskvinde for Venligbohuset placerer agenterne i forskellige positioner. Forbindelsen mellem Annemaries position i det sociale rum og hendes positionering i subfeltet Venligbohuset udgør hendes habitus, bestående af dispositioner, som orkestrerer Annemaries praksis, som den kommer til udtryk i hendes praktiske sans. Med dette er Annemarie med til at fremsætte betingelser, således at det sociale liv kan produceres og reproducere i det sociale rum. Ligeledes tolker vi at Annemarie, som en af de etablerede i subfeltet, med sit opslag lader doxa udmønte sig i ortodoxi, som især kommer til udtryk i de første to linjer i opslaget, men også generelt i opslaget i sin helhed, hvor hun manifesterer positionerne for husets agenter. Således ser vi at Annemaries handlinger og praksisser er i overensstemmelse med den stabiliserende arketype, hvor synlighed og dialog med feltets agenter er en styrende praksis, som lader sig gøre qua hendes høje indflydelse.

Kætteren

Ovenstående forsøg på ortodoxi kunne fra Annemaries side være tiltænkt som en defensiv monopolbevarende diskurs i tilfælde, hvor andre agenter med deres strategier havde udvist heterodoxi, hvilket ses at have været tilfælde med agenten Cille.

Cille har, som nytilkommen i subfeltet, forsøgt at planlægge et nyt initiativ til fordel for flygtninge og andre værdigt trængende; et Foodshare koncept, hvor hun dagligt har indsamlet mad, drikke og andre overskudsvarer fra områdets supermarkeder og kiosker. Disse varer har hun hver dag distribueret i Venligbohuset i husets åbningstid til de forskellige målgrupper, der har anvendt huset. Agenten Niels, som er en af de etablerede i

subfeltet, udtaler følgende på spørgsmålet om, hvordan han har fået tildelt den rolle han har, hvor han sørger for at opretholde orden og struktur på de daglige praksisser i subfeltet:

“ ...men ellers var det jo simpelthen: man kunne egentlig bare lave mad, hvis man havde lyst, øhm, nu når vi har fået det der Foodshare, hvor vi får så meget mad ind i huset, så virker det som om, at nu skulle der meget mere styring på det der” (bilag 1:2).

Niels udtalelsen tolker vi som at Cille og Foodsharing, som et nyt udefrakommende tiltag, har forårsaget en nødvendig omstrukturering af subfeltet, forstået som en fremskyndelse af de etableredes detronisering, hvor Cille som kætter har forsøgt at positionere sig i subfeltet, hvilket har betydet, at Niels og andre etablerede reagerer med strukturer og styring for at forsøge at standse denne udvikling. I vores observation i subfeltet har vi opnået viden om, at Foodsharing ikke er en del af Venligbohusets aktiviteter længere, en beslutning, der er truffet af styrehuset. Det fortælles at beslutningen er blevet truffet på baggrund af flere konflikter, hvor Cille har uddelt madvarer til andre end subfeltets agenter, hvilket ikke har ændret sig efter påtale (bilag 9:38). Styrehusets beslutning ser vi som et forsøg på at opretholde de praksislogikker, der er værdifulde for subfeltet, hvilket også gør disse logikker dominerende og styrende i det sociale rum, og som resulterer i en eksklusion af kætteren for at opretholde strukturen i subfeltet. Ovenstående kamp illustrerer arketyperne, der er kendetegnet ved faste og løse strukturer, hvor Cille fremstår som tilhænger af løs struktur, idet hun vælger at udfordre doxa og udføre praksis i henhold til hendes egen overbevisning. Modsat Niels, der forsøger at styre Cilles nye initiativ ved at fastholde den eksisterende struktur, hvorved hans praksis kan ses at være udtryk arketyperne der foretrækker faste strukturer.

Et mønster af logikker

I interviewet med Lars, som også er en af de etablerede i subfeltet, har vi spurgt ind til, hvorvidt der findes strukturer og regler i Venligbohuset, og i den forbindelse hvilke sanktioner, der i så fald finder sted, hvis subfeltets strukturer og regler ikke overholdes. Til dette spørgsmål svarer Lars: *“...så taler vi om det, vi plejer at tale om det på en ordentlig måde, altså.. Øhm selvfølgelig, selvom vi er venligboer så er vi også mennesker”* (bilag 5:4). Udtalelsen fra Lars tolker vi som at Lars giver udtryk for, at sanktioneringen der finder sted

forsøges foretaget som en doxabaseret socialisering, idet en dialogbaseret samtale anses som værdifuld. Lars er en af de agenter, der er medlem af styrehuset, og derfor også en agent, der besidder en position, som giver ham magt til at tage disse samtaler med husets øvrige agenter.

Lars retter vores ordvalg, når vi spørger ind til, hvilke regler og strukturer, der er gældende indenfor subfeltet:

“Ja, eller regler og regler. Vi., vi er ikke så vilde med det her med at kalde det regler og bestemmelser og sådan noget, men jeg ville, jeg vil måske hellere kalde det (...)nogle retningslinjer” (bilag 5:2).

ligesom styrehuset heller ikke ønsker eksplicit at synliggøre den hierarkisering og de dominans- og magtforhold, som ses at finde sted i Venligbohuset.

“(..) jeg tror egentlig det hele går i stykker, hvis vi begynder at sige, at der er en, der er chefen og der er en, der er noget andet.. det tror jeg i hvert fald man skal passe meget på med” (bilag 5:7).

Som følge deraf er titlerne på agenternes positioner også tilpasset dette; Lars magtfulde position som etableret indenfor subfeltet fortæller Lars selv benævnes som “husguide” i stedet for “husleder”. Lars udtaler også, at hvis der var en chefbetegnelse i Venligbohuset, ville han ikke være en del af subfeltet, for det ville være samme betegnelser, som bruges i Røde Kors og Dansk Flygtningehjælp, og dem ønsker han ikke Venligboerne sammenlignet med. Derfor er det nærliggende at tolke, at der foregår en implicit hierarkisering i Venligbohuset, som er udtryk for den praksislogik, der er styrende for subfeltets sammenhængskraft, og som opretholdes af agenternes modstridende positioner samt positionering i forhold til andre organisationer indenfor det humanitære felt. De hierarkiske forhold har validitet, da de dominerede agenter har accepteret den sociale orden og dermed underordning som en slags overbevisning, der ikke verbaliseres, men som opfattes som værende den eneste rigtige.

Derimod fremgår det af Lars udtalelse, at der også foregår praksislogikker indenfor subfeltet, som eksplicit kommer til udtryk:

“...der er mange modstandere af venligboerne, (...) og der kan snige sig sådan en kriger ind i en af vores Facebook gruppen, der begynder at skabe splid eller lave ballade, og dem

bliver vi nødt til at skal sige til på en pæn måde, at det stopper lige nu ellers så ryger man ud af gruppen (bilag 5:8).

Det ses i ovenstående citat, at så snart subfeltets doxa trues, som i tilfældet hvor en kætter forsøger sig med heterodoxi, vil de dominerende, styrehusets agenter, repræsentere subfeltets doxa ved at irettesætte agenten og lade doxa udmønte sig i ortodoksi. I de tilfælde, hvor den nytilkomne agent ikke underordner sig subfeltets doxa, vil dette resultere i eksklusion fra subfeltet, så de dominerende agenter fortsat kan opretholde deres position. I ovenstående tilfælde foretages eksklusionen fra det virtuelle rum, men også i forhold til det fysiske rum i Venligbohuset fortæller Lars, at dette kan forekomme. Han nævner en cafe styregruppe, der består af etablerede agenter, der nærmest kommer dagligt i huset og passer cafeen. Denne gruppe, som han selv er positioneret i, opretholder doxa ved at sørge for ro og orden i huset, hvilket agenterne benytter sig af ved at indberette mobning og drillerier fra andre agenter. Lars nævner dog ikke, om heterodoxien i det fysiske rum har ført til eksklusion af husets agenter.

Lars er desuden positioneret med en høj samlet kapital, hvilket kommer til udtryk i hans position som husguide, hvilket giver ham adgang til at fremstå som talsperson og frontfigur i og udenfor huset. Derfor ses Lars også at tilhøre arketyper, der er kendetegnet ved stabiliserende processer samtidig med at han har træk fra arketyper, der foretrækker faste strukturer.

En anden etableret agent, som vi har mødt ved alle vores besøg i Venligbohuset, er Ramon. Ramon er positioneret i cafe styregruppen sammen med Lars, og møder ind i Venligbohuset, så snart det åbner, i kraft af at han også er husguide. Ramons position i livet udenfor Venligbohuset, hvor han arbejder som vagt ved blandt andet store officielle begivenheder, ses som værende styrende for den positionering, som han indtager i Venligbohuset. Agenten Said, som er afghansk flygtning, udtrykker det på følgende vis, når vi spørger ind til, hvordan han har fået kendskab til de strukturer, der findes i huset:

“Ja, også Ramon nogen gange, han skriver at han er vagt eller sådan anden ting, så det er selvfølgelig derfor, at man ikke slås og han holder øje med om nogen gør noget forkert, det er derfor” (bilag 3:11).

Ramons positionering ses som værende udtryk for relationen mellem hans sociale strukturer og mentale strukturer, der udmønter sig i praksis, ligesom Ramons erhvervede mængde af

kulturel kapital, som han besidder både i kraft af sit job og som studerende, giver ham mulighed for at indtage en modstridende position i forhold til Said. Said er afghansk flygtning med andre sociale kår end Ramon: *“Ah.. Faktisk jeg ikke så meget i Afghanistan i skolen.. Kun to tre år ikke så meget”* (bilag 3:7).

Ramons positionering skal forstås som værende udtryk for hans evne til at omsætte hans forskellige kapitaler i subfeltet, hvilket giver ham mulighed for også at opnå en stor indflydelse og magt i subfeltet, som kommer til syne i hans sociale praksis.

Denne sociale praksis har vi stiftet bekendtskab med flere gange i forbindelse med vores færden i Venligbohuset. Ramon har været meget imødekommende og anerkendende i hans tilgang til os som forskere, og har hjulpet os med praktiske oplysninger, kontaktoplysninger på andre agenter, og er også mødt op for at låse hoveddøren op i en situation, hvor vores informant mødte op til interview på et andet tidspunkt end aftalt. Han har også eksplicit vist hans imødekommenhed, og dermed også hans dominans, ved at spørge således: *“hvornår lægger I blokken fra jer og sætter jer ned og er sociale”*, hvilket vi for det første tager som udtryk for, at Ramon har mødt anerkendelse i subfeltet, fra blandt andet Said, og dermed opnået en privilegeret status, idet hans kapitaler er opfattet af de andre agenter som værende kapitaler, der har værdi, og som han nu omsætter, hvormed han opnår en vis mængde symbolsk kapital. Derudover tager vi også hans udtalelse som udtryk for, at han faktisk udviser en reel interesse og imødekommenhed overfor os, hvilket ses som værende i henhold til husets doxa.

Ramons erhvervede symbolske kapital har vi oplevet ligeledes komme til udtryk som en materialitet. Hver gang vi har mødt Ramon i det sociale rum, har han været iført sin mørkeblå uniformsjakke med et påtrykt “Vagt” på ryggen, hvilket vi tager som udtryk for, at de andre agenter i det sociale rum, med deres perceptions kategorier, har vurderet og opfatter hans fremtræden som legitim og værdifuld, hvilket Ramon udnytter til fortsat at opretholde hans ære, gode ry og dermed hans positionering i subfeltet. Ud fra ovenstående er det muligt at udlede, at Ramon både har træk fra den stabiliserende arketype samt de maskuline praksisser, idet han stiller sig til rådighed i enhver situation, hvor der er behov for hjælp og ofte står til husets tjeneste hvor han opretholder ro og orden. Dette understreges endvidere af, at Ramon er blevet tildelt husets nøglekode. Ramons arketypetræk gør det derfor muligt

at placere ham i kapitalskemaets øverste højre hjørne sammen med de andre arketyper med samme træk.

Delkonklusion

Ud fra en analytiske konstruktion, som er foretaget på baggrund af de relationer og egenskaber, der for vores agenter er virksomme i subfeltet, er opstillet tre arketyper, som eksisterer i kraft af hver deres modsætninger. Konstruktionen af arketyperes særlige træk har muliggjort, at agenterne kan indplaceres i et kapitalskema, som udtrykker rummet af sociale positioner og dertil hørende værdifuld kapitalmængde i forhold til henholdsvis social og kulturel kapital, og målt i forhold til agenternes positionering i det sociale rum.

Karakteristisk for agenterne er, at de i deres anvendte praksislogikker gør brug af den position, de hver især har indenfor andre felter med dertil hørende specifikke kapitaler, til at positionere sig i subfeltet Venligbohuset. Disse positioner ses at være virksomme for agenterne, idet der er tale om modstridende positioner set i forhold til andre agenter i det sociale rum, hvilket er med til at opretholde disse agents magt og dominansforhold, som eksempelvis kommer til udtryk, når en kætter forsøger sig med heterodoxi. På baggrund af, at agenterne er i stand til at udøve deres magt og dominansforhold, er agenterne placeret i den øverste halvdel af kapitalskemaet, som udtryk for en høj samlet kapitalmængde.

Desuden er agenternes positioner og indplacering betinget af deres særlige fælles arketyperæk. De dominerende og værdifulde praksislogikkerne bliver både opretholdt implicit og eksplicit, når dette er nødvendigt, og i henhold til subfeltets doxa.

“Det flade hierarki”

I dette afsnit tager vi udgangspunkt i Venligbohuset konstitueret som både et fysisk placeret rum og et virtuelt rum, der optræder på det sociale medie Facebook, hvor Venligbohuset har deres egen Facebook gruppe ved navn ”VenligboHus” og ”Venligboerne København & Omegn” (Facebook, 2017). Subfeltet er altså repræsenteret to steder, med hver deres doxa, som vi i det følgende afsnit ønsker at fremanalysere.

Da Venligboerne konstituerede sig som en gruppe i Hjørring, var det i første omgang på det sociale medie Facebook. Det samme gælder Venligboerne København og omegn. De konstituerede sig som en gruppe på Facebook, hvorefter de først senere fik et fysisk sted. *”Der er nogle ting vi har skulle tage stilling til, efter vi har fået et fysisk sted frem for dengang hvor vi ikke havde noget fysisk sted, hvor vi bare var en Facebook gruppe”* (bilag 5:8). I ovenstående citat udtrykker Lars det forhold at huset har konstitueret sig som et fysisk sted, og dermed ikke længere blot er en Facebook gruppe. I citatet ligger der en antydning af, at Lars undervurderer Facebook gruppen som en vigtig del, men anser det fysiske hus som havende en merværdi, altså er det en symbolsk kapital indenfor det humane felt, at subfeltet er konstitueret fysisk og ikke blot virtuelt. Venligbohuset er igennem Facebook tilgængeligt på alle tider af døgnet og agenterne er således blot et klik væk, hvilket betyder at det virtuelle rum udgøres af mange handlinger, som kan udføres uden begrænsning.

Det fysiske hus begrænsninger ses i form af åbningstiderne, da huset ikke har åbent i mere end 12 timer om dagen, hvilket betyder at der er en grænse for, hvornår handlinger kan udspille sig i det fysiske rum. De handlinger, der henholdsvis foregår i det fysiske rum og de handlinger der foregår i det virtuelle rum, er ofte divergerende, hvilket kommer til syne i agenternes indtagelse af forskellige positioner indenfor det sociale rum. Huset har således konstitueret sig som ét hus med to rum: et fysisk rum på Onkel Dannys Plads og et virtuelt rum på det sociale medie Facebook. Indenfor disse to rum fremtaler vores informant Lars organisationen som havende en flad struktur, det vil sige, at Venligbohuset i hans optik er organiseret af frivillige, som har samme position, ingen kan ses som værende formand, da alle positioner er lige. Det følgende citat tydeliggør dette perspektiv: *”jeg er meget tilhænger af den her flade struktur som vi har. Det er det vi siger vi har”* (bilag 5:7). I citatet fremkommer dels hans forhold til den flade struktur, som han er glad for, samt at han er opmærksom på, at der er en divergens mellem det venligboerne udadtil udtrykker omkring strukturen og de praktiske handlinger, der faktisk finder sted. Ud fra dette kan vi formode, at vores informanter opfatter huset som havende en flad struktur, i deres italesættelse, men samtidig har vi en formodning om at de på nogle punkter ikke selv har en oplevelse af dette, da de er vidende om, at der er forskel på agenternes positioner og ulig adgang til beslutningerne. Indenfor det virtuelle rum i Facebook gruppen er der en række

administratorer, som har adgang til at godkende og afvise opslag, der skrives på husets Facebook side, samt adgang til at godkende og slette de anmodninger, som de modtager om medlemskab i gruppen, som vi også selv erfarede i forbindelse med at vi præsenterede os som specialestuderende på Facebook. Ligeledes kan vi se, at det ikke blot er en enkelt eller to, men hele 13 personer, der er med til at lede Facebookgruppen (Facebook 2017). Fælles for disse 13 personer er, at en del af dem er med i den gruppe der kaldes for styrehuset, som kan ses som værende deres bestyrelse, idet ansvaret er fordelt mellem disse personer. Informanten Lars udtaler også, at der er et styrehus, som rodfæstede sig i første omgang på Facebook og sidenhen i det fysiske hus. *"(..) jeg (er) med i det der hedder styrehuset for Venligboerne København, hvor vi sidder 25 mennesker ca. og er med til at træffe beslutninger. Det er os der har været med til at finde huset derovre og (vi) påtager os forskellige opgaver. Vi har måske et større ansvar end de andre, uden at vi kalder det, (at det er) "os der er chefer," for det er vi ikke så meget for"* (bilag 5:2). Citatet understøtter en fælles tanke om, at de i styrehuset har mere ansvar qua deres arbejdsopgaver og beslutningskapital, og dermed en anden position i huset, men underkender samtidigt at Venligbohusets to sociale rum er struktureret ud fra de positioner agenterne indtager, hvor ved deres position bliver styrende for huset. I citatet fremtaler Lars, at de i styrehuset ikke er så meget for at kalde sig for chefer, hvorfor den flade struktur, som Lars mener der er gældende i huset, kan siges at være en struktur der udadtil ønskes vedligeholdt. Da de 25 personer i styrehuset har den ultimative beslutningskapital fremstår styrehuset alligevel som en bestyrelsesgruppe, der dels observerer, hvad der foregår i de to rum og samtidigt kan sanktionere og træffe beslutninger på vegne af Venligbohuset. Hvorledes de i Venligbohuset har konstitueret sig med flad struktur kommer til udtryk gennem sproget. Niels udtaler følgende til spørgsmålet om, hvordan beslutninger træffes i huset.

"Man kan sige, at strukturen kan være, (..) at kommer du med en rigtig god ide (..) og man finder ud af, at der er hul i kalenderen, så er det dig der er tovholder på den. Og så kan du jo godt finde mennesker, der er med til at lave det projekt (..) på den måde bliver det meget fladt, så alle der har noget at bidrage med kan få mulighed for at bidrage (..) hvis det passer ind i Venligboerne selvfølgelig (..), men det er på eget ansvar, så du kommer ikke og henvender dig til en ledelse og siger "jeg har en ide, og nu skal I føre den ud i livet". Det hedder "jeg har en ide, og jeg er selv med til at drive det hele" (bilag 1:7). I ovenstående

citat giver Niels udtryk for, at der er en ledelse, men at den enkelte agent selv skal tage teten og gøre sin idé til virkelighed, hvis den ellers stemmer overens med Venligbohusets doxa. I citatet fremgår det, at Niels mener at strukturen er flad, da alle agenter har adgang til at udføre deres aktivitet eller handling og samtidigt gør han opmærksom på, at adgangsbetingelsen dels er den gode ide, dels at agenten besidder ansvar, som indenfor subfeltet anses som værende en adgangsgivende kapital samt at man er i stand til at udføre sin ide alene. Dette tydeliggør, at agenterne ønsker et ligeværdigt og involverende miljø med ligheder til det øvrige demokratiske samfund, hvor agenterne har indflydelse på husets aktiviteter. I beskrivelsen gør Niels også opmærksom på, at ens gode idé skal passe ind i kalenderen, som er et lavpraktisk spørgsmål, der også indeholder en underliggende adgangsbetingelse. Niels fortæller at han er koordinator, idet han er ansvarlig for den daglige drift i køkkenet og udfylder derigennem en koordinerende rolle, hvorfor det er ham, der har adgang til kalenderen, og det er ham, der skal rettes henvendelse til, hvis man har en idé eller en aktivitet man ønsker at udføre (bilag 1:1). Dette gør Lars også opmærksom på i det følgende citat, når han svarer på, hvilke regler der er for køkkenet.

”Vi [har] for nyligt omstruktureret en lille smule for at det ikke skulle blive for kaotisk derude [i køkkenet]. Vi har besluttet at Bano er vores alle sammens køkken mamma. Køkkenet er ligesom hendes domæne, det er hende der har det sidste ord ude i køkkenet og så har vi Niels som er køkken koordinator, det betyder at man kan komme til Niels hvis man har en god ide til madlavning for eksempel” (bilag 5:5). I sin sproglige fremstilling positionerer Lars både Bano og Niels, som havende stor kapital indenfor køkkenet i subfeltet. I citatet fremgår et dominansforhold i køkkenet mellem Niels og Bano, hvor Bano fremstår hierarkisk højere end Niels, da hun har det sidste ord qua hendes position. Selv udtaler Niels følgende om sin position i Venligbohuset:

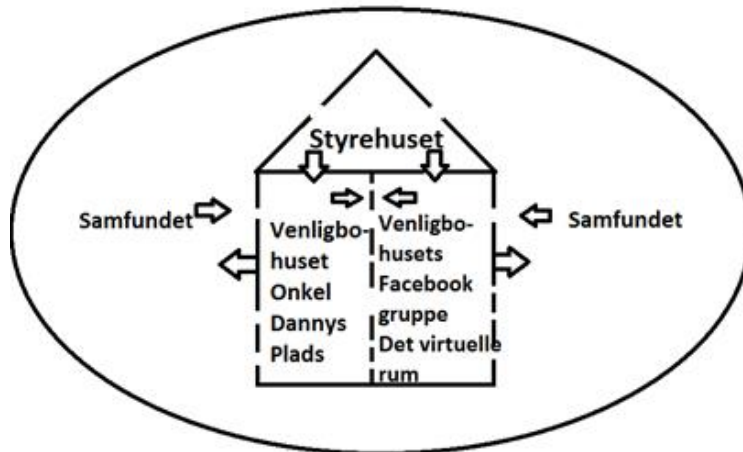
”Jeg har en titel der hedder koordinator. Det er mest omkring køkkenet og cafeen, hvor jeg sørger for, at der er folk på alle pladser, at tingene glider. Det gør det ikke altid, fordi vi er jo alle sammen frivillige og vi er alle sammen forskellige, men jeg prøver at vide, hvad den enkeltes kompetencer er, og de kan være meget høje og de kan være meget lave, men der skal være plads til alle. Jeg stikker nok næsen i alt, hvad jeg kan, og prøver at få de der folk det rigtige sted hen” (bilag 1:1). Niels fremstilling af sin egen position i huset stemmer overens med Lars fremstilling, dog kommer Banos funktion i huset ikke til syne i Niels

fremstilling. Dette forhold kan anses som et dominansforhold, hvor Niels ønsker at fremstille sin position som den eneste i køkkenet med vægtning af hans kapitaler. Han får positioneret sig selv som værende i besiddelse af en relevant og anerkendende position indenfor subfeltet, hvor han er ansvarlig for den daglige drift, og har øje for den enkelte agents kompetencer og styrker, samt hvordan disse stemmer overens med Venligbohuset doxa. Niels udtaler også, at der skal være plads til alle uagtet deres kompetenceniveau, som er et udtryk for, at alle skal være velkomne til at hjælpe, hvilket stemmer overens med Venligbohusets doxa.

Af de ovenstående citater får vi et indtryk af, hvordan de to informanter Niels og Lars uafhængigt af hinanden ønsker at fremstille subfeltet som havende en flad struktur.

Agenten Rune illustrerer vigtigheden af, at man som agent er en del af subfeltet, hvilket også bidrager til Niels og Lars optegning af Venligbohuset som havende en flad struktur. *”Jeg tror også på samme måde at det er at føle sig som en del af det, dem der kommer og bruger det, de har også noget at skulle have sagt. Fordi de kan også sige ”jeg synes det skal være sådan her,” og så får de også lov til at have indflydelse på det, (..) som de har lyst til, og det er jo det som er deres glæde”* (bilag 2:20). I citatet sidestiller Rune agenternes livsglæde med indflydelse; det giver livsglæde at have indflydelse på det felt, man er en del af, mener han. Ligeledes udtrykker han, at han opfatter det som legitimt at agenterne har medindflydelse på husets aktiviteter, samt at der i subfeltet er foretaget positioneringer, som kan nægte agenterne adgang. Den flade struktur der fremstilles kan derfor anses for værende en dominanskamp i sin fremstillingsform agenterne imellem, da de ønsker at Venligbohuset udadtil fremstår med en flad struktur. De tre agenter er vidende om, at der ikke er ligelig adgang til positionerne, selvom uligheden ikke udtrykkes direkte. Uligheden udtrykkes nærmere ubevidst og med få ord, hvorfor vi kan antage at agenterne er bevidste om ikke at tilkendegive deres viden om de styrende strukturerer i subfeltet, hvormed de også opretholder doxa. Dette understøttes af, at det er få udvalgte personer, der har nøglekoden til det fysiske hus, hvilket kan begrundes praktisk, men også er med til at opretholde den ulige adgang (bilag 5:5). Niels fremtaler sin egen position som havende adgang til at placere agenterne i subfeltet ud fra deres kompetencer for at dagligdagen kan fungere. Samtidig udtaler både han og Lars, at de er en del af styrehuset, hvor beslutningerne tages. Ud fra deres positioneringer kan man forstå styrehuset som både distancerende og handlende, idet

styrehuset både agerer i den daglige praksis og samtidig fremstår med en distance i kraft af deres positionering som beslutningstagere. Disse forhold har vi illustreret i nedenstående figur 3.

Figur 6: Venligbohuset med dets fysiske og virtuelle rum illustreret af Sussie Johansen og Karmveer Dhaliwal.

Figuren illustrerer, hvordan styrehuset har indflydelse på både det virtuelle rum og det fysiske rum, samt at der er adgang mellem rummene og ud til samfundet.

Samfundsdebatterne får derved også betydning for de valg, der træffes i styrehuset, da disse sommetider kan være afledt heraf.

Hierarkiet

Indenfor subfeltet placerer nogle af agenterne sig som modstander af den såkaldte flade struktur, som Niels og Lars optegnede, idet den fremstår mere flad i dens optegning, end den gør i deres handling. Disse agenter ønsker at der oprigtigt er en flad struktur, hvor man er fælles om at løse opgaverne, så det ikke blot handler om fremtoning, men om en flad struktur i praksis. I mødregruppen kommer dette forhold til udtryk, da samtalen omhandler køkken og cafe driften. ”Det er et hus hvor man er fælles om tingene og når nogen går ind og tager en position, så er der nogen der ikke føler sig velkommen der længere” (bilag 9:28). Ovenstående udtalelse er observeret hos Anne, og vi tolker at hun udtrykker en bekymring over, at agenterne i subfeltet ikke føler sig velkommen, når disse ikke er fælles om opgaverne, hvilket hun ikke mener er muligt, når agenterne foretager positioneringer som ovenfor set. Anne giver udtryk for, at indtagelsen af en bestemt position i

Venligbohuset sidestilles med, at man ikke ønsker at være fælles om tingene, som Niels koordinerende position er et eksempel på, da han besidder mange arbejdsopgaver gennem hans position. Anne ønsker en endnu fladere struktur, som vi ser komme til udtryk, da vi deltager i mødregruppen for anden gang. Her fortæller hun om, at hun har meldt sig ud af cafedriften, da hun mener der er for mange konflikter, og at strukturen er for styrende og ekskluderende (bilag 9:38). Annes handling og italesættelse opfatter vi som et forsøg på et opgør mod de styrende strukturer i det fysiske rum, hvilket vi anser som en kamp om at kunne fraskrive sig ansvar, når praksis foregår på en præmis om, at andre ikke har adgang til køkkenet. Dette understøttes af observationen nedenfor: *“Anne fortsætter at huset snart drives som en restaurant, og det kan nogle godt blive træt af. “Vi tager initiativet fra dem” siger Anne med henvisning til, at flygtninge ikke kan komme i køkkenet”* (bilag 9:28). Udtalelsen om at Venligbohuset drives som en restaurant understøttes af Banos position som husets køkkendame, hvilket Anne ikke mener er hensigtsmæssig. I mødregruppen positionerer Anne sig som vidende omkring de forhold, der foregår i huset og hendes modstand kommer til udtryk i mødregruppen, som ikke har indflydelse på styrehuset. Dermed tolker vi, at Anne kæmper mod de strukturerende forhold i subfeltet, men at hun ikke, grundet sin manglende positionering, umiddelbart har held med dette, hvorfor hun i stedet italesætter forholdene i mødregruppen, hvor hendes positionering tillader dette. Dette illustrerer at Anne har træk af arketyper, der værdsætter de løse strukturer uden en stram planlægning, men mere orienterer sig mod en mere lystbetonet planlægning med plads til impulsive aktiviteter.

Bella, som har været med til at organisere mødregruppen, mener at *”der er for mange, der gerne vil styre i huset, og at disse personer næsten aldrig kommer i huset”* (bilag 9:40).

Bella refererer til de positioner indenfor subfeltet, som ikke er aktive i det fysiske rum, men alligevel positionerer sig i en rolle, hvor de synes dominerende. Bella mener at agenterne skal være aktive i huset for at få adgang til en styrende position, og hun er således bevidst om, hvordan huset har en ledende gruppe, og at disse ikke er aktive på lige fod med andre agenter. Annes opgør med struktur støttes op af Bella og Signe, som erklærer sig enige. Til trods for dette har Signe alligevel skrevet sig på faste vagter i cafedriften, hvilket kan tages til udtryk for, at hun ønsker en tydelig struktur, som indikerer at man skriver sig på

vagtplanen. Signes positionering i huset er rettet mod køkkenet og mødregruppen, hvor hun ofte deltager. Hun kommer regelmæssigt i Venligbohuset og positionerer sig også i det virtuelle rum med opslag omhandlende mødregruppen og andre pågående debatter. I det følgende gør Anne opmærksom på, hvordan hun mener at Signe indtager en uhensigtsmæssig position i køkkenet, som Anne ønsker, Signe skal bryde med. ”*Snakken går på at Anne ofte synes at Signe tager opvasken og det ikke er fair, da Signe også skal have lov til at gøre andre ting. Signe griner let og fortæller at der mandag, onsdag og fredag er rigtig mange tallerkener, op til 40-50 tallerkner*” (bilag 9:29). Denne lavpraktiske viden afspejler, at Signe har fundet et mønster i opvasken, som afspejler, hvor ofte Signe har stået og vasket op i Venligbohuset. Anne ønsker at få Signe til at bryde ud af denne position og positionerer sig derved som dominerende overfor Signe, hvormed hun udøver symbolsk vold. Vi anser Signes reaktion på Annes dominansforhold, hvor Signe griner, som udtryk for at Signe underlægger sig dominansforholdet, hvorved dette opretholdes. Signe positionerer sig dermed som værende enig, men ønsker ikke at bryde ud af sin position, da denne er selvvalgt. I Signes dispositioner ligger det naturligt for hende at tage opvasken, når hun kan se, at der er mange tallerkner, hvilket stemmer overens med at køkkenet og Venligbohuset er hendes habitat, hvorfor det kan være svært for Signe at bryde aktivt med sine dispositionelle handlinger, da disse er styret af hendes habitus.

“Her taler vi ikke politik”

I det virtuelle rum opslås opslag, som til tider har politisk karakter, til trods for at dette strider mod de retningslinje, der er gældende for subfeltet. Disse politiske opslag bliver ofte til diskussioner eller til politisk motiverede aktiviteter, som munder ud i kollektiv protest i form af demonstrationer.

Facebook agere som en platform for disse opslag, hvor agenterne i det virtuelle rum positionerer sig forskelligt; nogle melder klart ud, at der ikke må diskuteres politik og andre deltager aktivt i debatten, som der derved skabes opmærksomhed omkring. Disse opslag skal godkendes af en administrator før de slås op på Facebook siden, hvorfor vi må antage, at de opslag, der figurerer på Facebook siden, følger doxaen for det virtuelle rum.

Et af disse opslag er skrevet af Frederik:

”Ved en ”March for et mere menneskeligt Danmark”, der fandt sted i Frederikshavn den 8. april fremkom demonstrationen med et åbent spørgsmål til Integrationsministeren. Vi beder dig derfor venligst besvare nedenstående spørgsmål, der også er sendt til Udlændingestyrelsen” (bilag 14:1). Dette citat illustrerer, hvordan subfeltets virtuelle rum bliver til en platform, hvor man kan give udtryk for egne og andres utilfredshed over de eksisterende love og regler. Opslaget har fået moralsk støtte af ni personer, som erklærer sig enige og ønsker et svar fra Integrationsministeren. Et andet opslag af Carina beder om hjælp til en demonstration mod tvangsudvisningen af somaliske unge og lyder således *”... sidst men ikke mindst vil det være en ubeskrivelig støtte hvis du har mulighed for at dukke op uden for Sandholmlejren med skilte, bannere, kampråb i solidaritet med Mohamed og de indespærrede”* (bilag 14:2). Dette citats fremtræden på Facebook gruppen er med til at demonstrere, hvordan subfeltets virtuelle rum tillader politiske opslag. De to opslag positionerer sig i forhold til det, der rører sig i samfundet, de positionerer sig i forhold til de politiske love og handler på disse i kraft af en undring, hvor der sendes et åbent brev til Integrationsministeren, og ved at tydeliggøre en misbilligelse ved at afholde en demonstration. Ved disse handlinger udtrykkes det, at der eksisterer en anden holdning til udvisningen, end den loven har fremsat. Subfeltet positionerer sig således overfor det politiske felt ved gentagende gange at gøre oprør mod de love og regler, som det politiske felt har fremsat, og som subfeltet ønsker ændringer af.

De politiske opslag, der accepteres i det virtuelle rum, men ikke accepteres i det fysiske rum, skal ses i relation til Venligboernes identitet og selvforståelse. I Hjørring mener Merete Bonde Pilgaard ikke at der kan diskuteres politik i Venligbo regi, som er et af de bærende principper for Venligboerne, ligesom de heller ikke går ind i flygtningenes enkeltsager (Fenger-Grøndahl, 2017:85). I København går nogle af agenterne i subfeltet ind i flygtningesager og dermed ind i det politiske felt, hertil udtaler de følgende: *”Kan man nøjes med at være venlig, når dem, man er venlig over for, bliver uretfærdigt behandlet? Eller når staten ikke tager hånd om det, som man synes, at staten bør tage hånd om?”* (ibid.). Denne debat har Integrationsministeren Inger Støjberg også deltaget i, hvortil Annemarie har skrevet et opslag, som et modsvar, som er blevet delt i det virtuelle rum og derved ekspliciteret. Hun skriver følgende: *”Som nogen af jer nok har bemærket, har Inger Støjberg en mening om, hvad Venligboerne skal:-) Hun mener, vi står os bedst ved at holde os fra at*

være politiske. (...) Vi behøver ikke en hel masse løftede pegefingre og restriktioner. Vi klarer os med respekt og venskab og plads til forskellighed. Af og til er der en debat i grupperne om, hvad det vil sige at være politisk. I København skelner vi mellem at være partipolitisk på den ene side og det vi kan kalde menneskeligheds-politisk på den anden” (bilag 14:4). Med dette opslag får Annemarie illustreret, hvordan de forskellige perspektiver på Venligboerne ser forskellige ud og markerer, at de i København ønsker at gå ind i sager, hvor mennesker bliver behandlet uretfærdigt. Det fysiske rum af subfeltet adskiller sig alligevel fra det virtuelle rum, da der i det fysiske rum eksisterer en doxa om at man ikke må indgå i nogen form for politiske debatter, med mindre det er opklarende spørgsmål til en skoleopgave (bilag 5:3). Det virtuelle rum bliver derved agenternes platform for politiske opslag. Denne strategi anser styrehuset som værende en acceptabel handling, så længe opslagene ikke er baseret på partipolitiske problematikker, hvilket er helt særligt for det virtuelle rums doxa, hvor der altså opstilles en dikotomi mellem menneskeligheds-politik og egentlige partipolitiske opslag.

Kønsbestemte praksisser

Bella og Signe er initiativtagerne bag mødregruppen og deltager i mødregruppen hver tirsdag. De tilbereder aftensmaden og møder derfor ind tidligere, deres position i subfeltet er således styret af, at de er initiativtagerne og er derfor rammesættende for mødregruppen. I mødregruppen figurerer de som værter; de opvarter agenterne med kaffe og te, og Anne, som også deltager i mødregruppen på samme måde som Bella og Signe, har bagværk og kage med hver gang, hvormed hun indtager en dominerende rolle i mødregruppen. Inden Annes ankomst står Bella og Signe oftest i køkkenet og snakker, og så snart Anne ankommer bliver hun opvartet med te og kaffe, og Signe kommer ind og sætter sig i sofaområdet. Anne formår således at bringe Signe ud af køkkenet, ligesom samtalen oftest omhandler det Anne vil samtale om. ”Anne indleder samtalen med at hun er sulten, kort efter snakker de om en konflikt som handler om splid og uoverensstemmelse mellem den øverste styregruppe, cafe styregruppen og de almindelige frivillige, som de 3 er en del af. Anne fortæller at hun ikke vil være en del af cafeens styregruppe, selv om hun kommer og arbejder frivilligt i cafeen af og til, og fast hver tirsdag. Hun gider ikke alt det brok og splid” (bilag 9:38). Dette samspil går igen i starten af hver mødregruppen, hvorved Anne positionerer sig som en agent med

sociale kapitaler, der har en ledende position, som er sanktioneret af Bella og Signe, og som kommer til syne i deres afventende tilgang. Anne er politisk aktiv for Radikale Venstre, i mødregruppen gør hun opmærksom på dette ved at positionere sig som politisk aktiv, samtalerne handler således oftest om arrangementer Anne har deltaget i eller aktiviteter hun ønsker at fremme.

I mødregruppen deltager ganske få mødre, Bella fortæller at de ønsker at udbrede kendskabet til mødregruppen til de mødre, som ikke kender til Venligbohuset. Bella har *"bedt om hjælp til at lave flyers inde i venligbogrupper, men der er ikke nogen der har tilbudt at hjælpe endnu. (...) Hun fortæller at dem, der kommer i mødre gruppen, kender allerede til konceptet og det er nogen som de har kontakt til i forvejen"* (bilag 9:2). Bellas position som en af initiativtagerne til mødregruppen anvendes til at etablere kontakt til andre med kulturelle kapitaler, der kan hjælpe til med at markedsføre mødregruppen, men de har endnu ikke haft held med selv. Dette kan forstås som, at Bellas appel om hjælp til flyers ikke bliver hørt på Facebook, til trods for at der findes mange opslag på Facebook om hjælp til diverse ting, som imødekommes (Facebook, 2017). Bella uddyber ønsket om at udbrede kendskabet til mødregruppen ud i andre netværk med: *"de mest velfungerende nok skal finde ud af at der er en mødregruppe nede i venligbohuset, men de vil gerne nå alle de andre også, som ikke kommer i huset normalt. Derfor har de også gjort det til, at der i de to timer kun er adgang for kvinder og ingen mænd, som gør mødregruppen tilgængelig for de kvinder, som ikke ønsker, at der skal være andre til stede end kvinder"* (bilag 9:4). I citatet her kan findes tre dominanskampe, som har udspillet sig i subfeltet i mødregruppens opståen. De kæmper dels med at rekruttere flere mødre til mødregruppen og gerne de mødre, som ikke deltager i andre netværk i samfundet, som de kan give en hjælpende hånd. Dermed positionerer de mødregruppen i Venligbohuset som et modsvar til de kommunale mødregrupper, der eksisterer. Derudover finder mødregruppen sted udenfor åbningstiden, som kan anses for at være et forsøg på at imødekomme, at de i mødregruppen ønsker at ekskludere mænd. I denne diskussion positionerer Bella og Signe sig som kvinder og argumenterer derigennem for at mødregruppen kun bør være for kvinder, denne kønskamp tages op i styrehuset. *"Alle er velkomne i huset og derfor må der ikke ekskluderes. Signe fortæller om at mødregruppen har fået "dispensation" for dette, og denne er givet fordi mødregruppen holdes udenfor Husets normale åbningstid* (bilag 9:41-43). Observationen

illustrerer hvordan Signe og Bella alligevel har formået at skabe forståelse for mødregruppen, til trods for at der brydes med doxaen. Dette indikerer også styrehuset dominansforhold i forhold til de aktiviteter, der finder sted i Venligbohuset. Styrehuset har det sidste ord, hvorfor man må antage at Bella og Signe har overbevist styrehuset om, at det er logisk og rationelt at udelukke mændene i mødregruppen, og er gået med til at arrangere mødregruppen udenfor åbningstiden, som tilgodeser at man ikke udelukker nogen i åbningstiden. Denne beslutning har midlertidigt ikke været tilfredsstillende for mændene i huset, som har følt sig udstødt fra fællesskabet og har protesteret igennem deres handling. *”Udelukkelsen af mændene blev ikke modtaget positivt (..) i starten. (..) Nu er de klar over, at de ikke må komme ind, men alligevel møder de op før kl. 16 og sidder ude på bænken foran huset og venter på, at de må komme ind eller også står de lige udenfor døren ind til opholdsrummet, og andre gange banker de på den låste dør. Anne vender igen i dag tilbage til hendes opfattelse af, at mænd er så styrende og direkte, og gentager at de ikke har noget at gøre i huset om tirsdagen mellem 14.00-16.00. De fylder nok de andre dage”* (bilag 9:41-43). Observationen tegner et billede af, hvordan mødregruppens udelukkelse af mænd er blevet mødt, samt hvordan mændene viser deres utilfredshed overfor denne eksklusion. Mændenes positionering bliver kommenteret af Anne, idet hendes perspektiv om disse forhold ekspliciteres. Anne positionerer sig som en dominerende agent indenfor subfeltet og tydeliggør både sin tilfredshed over at mænd er ekskluderet samt sin utilfredshed omhandlende, hvordan mænd generelt er styrende og direkte, for dermed at legitimerer, at de ikke har et ærinde i mødregruppen. Herigennem generalisere hun mændenes position og positionerer sine egne holdninger, som får lov til at dominere i kraft af, at Signe og Bella ikke responderer. Hun udøver symbolsk vold overfor mændene i deres fravær, samt overfor kvinderne i huset, idet hendes konstatering opfattes som værende legitim, og hun udtrykker et personligt negativt syn på mændene og deres forsøg på et opgør overfor eksklusionen. Bella udtaler dog senere at *”der er meget forandring her, men vi finder ud af det, med masser af krammer og kærlighed”* (bilag 9:31). Dette citat understreger, hvordan hun er opmærksom på mændenes udelukkelse, men mener at det hele går op i en højere enhed, da kærligheden binder dem sammen trods stridigheder. Samtidig opfatter vi Bellas udtalelse som værende henvendt til os og et forsøg på at udglatte Annes fremstilling af mændene. Alle tre agenter har træk af arketyper, der orienterer sig mod de feminine praksisser, idet de har

etableret en mødregruppe, der har fokus på de bløde værdier hvor følelser er styrende for de praksisser der udspiller sig, og som ligeledes kommer til udtryk i materialiteten i form af feminine artefakter, hvor sutteflasker, ammepude og tøjbytte er fremtrædende. Ligeledes fremstår ekskludering af mændene som en modstilling til de rummelige, feminine og bløde træk.

Bella positionerer sig gennem kærlighed, som står i kontrast til Annes positionering, som er mere direkte, og efterlader et negativt syn på mænd. Katinka, en af mødrene, er orienteret omkring barnets tarv og understreger, at det forholder sig bedre når mændene ikke er til stede, da mødregruppen bliver for stor med mændenes tilstedeværelse. *"Det skaber uro for børnene, at der er så mange, der vil hilse og lege og barnet mest af alt har lyst til at sove"* (bilag 9:21). Katinka positionerer sig selv som nybagt mor og koncentreret omkring barnets behov, hvorfor hun ikke indgår i diskussioner omkring udelukkelsen af mændene, som Bella, Signe og Anne gør.

Delkonklusion

Venligbohuset har konstitueret sig som et hus med to rum, et fysisk - og et virtuelt rum. Indenfor det fysiske rum fremstiller Lars, Rune og Niels huset med en flad struktur og samtidigt kommer det til udtryk, at de ikke nødvendigvis mener at strukturen er flad. De italesætter, hvorledes de har ansvarsområder, som de andre agenter i huset ikke har adgang til og derigennem også, at de underbevidst ikke ønsker at huset fremstår med en ledelsesgruppe, men med en flad struktur i sin fremstillingsform. Bella, Anne og Signe ønsker at gøre op med den flade struktur, som de ikke mener er gældende for huset, da der er ulig adgang til positionerne, som ubevidst forårsager ekskludering. De italesætter at det ofte er dem med lav kapital, de inaktive agenter, der gerne vil styre huset. Denne dominansstruktur ønsker de at gøre op med, men italesætter den ikke over for styrehuset, der er beslutningstager.

Det fysiske og det virtuelle rum har ikke samme niveau af doxa, som illustrerer at de to rum har hver deres konstituering og derved adskiller sig fra hinanden. Dette kommer til udtryk i forhold til politiske opslag, hvor begge rum gradbøjer reglen om, at der ikke må diskuteres politik eller flygtninges enkeltsager, således fremstår de to rum med hver deres doxa. Dette er også med til at illustrerer, hvordan Venligboerne i København distancerer sig fra

Venligboerne i Hjørring, som efterlever reglen om ikke at tale politik, hvorfor det kommer til at fremstå som en kamp imellem Venligboerne København og Venligboerne i Hjørring. Endelig udspiller der sig en kamp omkring mødregruppens opståen, idet initiativtagerne fra starten ønskede at ekskludere mændene, hvilket anses for værende imod den doxa, som ellers accepteres af styrehuset. Bella og Signe, initiativtagerne bag mødregruppen, kæmper ligeledes en kamp om at definere mødregruppen og her kommer Annes dominerende position til udtryk, som Signe og Bella underlægger sig. Således illustrerer afsnittet, at der i Venligbohusets to rum foregår adskillige kampe på forskellige niveauer og indenfor divergerende positioner samt at disse kampe kommer til at fremstå som styrende og strukturerende for det sociale rum.

Et alternativt læringsrum

I denne del af analyse vil vi tage udgangspunkt i de læringsprocesser, der udspiller sig i Venligbohuset som en relationel social proces blandt husets agenter, hvor de i samspil med deres omgivelser udfører praktiske handlinger. Disse praktikker må fremanalyseres for derved at få et indblik i de socialiseringsprocesser, der ligger til grund for, at der kan foregå egentlige integrationsprocesser, som er aktuelle for en del af husets agenter.

I vores interview med Rune, hvis funktion består i at fungere i sprogcafeen hver onsdag aften fremgår, at sprogcafeens læringsstrategi er at lade sig inspirere af de samfundsmæssige krav, der stilles til flygtninge i forhold til danskundervisning og undervisningsmaterialer. Rune udtrykker det således: *"man prøver at gå ud fra det krav, der er til dem fra skolerne, så man kan sige, det nytter jo ikke noget at hjælpe dem med noget, hvor de ikke kan bruge det i skolerne* (bilag 2:7). Runes udtalelse tages som udtryk for, at sprogcafeen som subfelt til en vis grad positionerer sig i forhold til de af Udlændinge- og Integrationsministeriets udstukne rammer for, hvilket pensum og hvilke lærebøger flygtninge skal arbejde med på sprogskolerne, hvilket kan opfattes som værende udtryk for sprogcafeens relationelle forhold til det bureaukratiske felt, hvor Venligbohuset til en vis grad anser dette felts viden som legitim viden.

I Runes nedenstående udtalelse får man dog mest af alt indtryk af, at sprogcafeens læringsstrategi er baseret på flygtningenes behov og ønsker mere end på det bureaukratiske felts krav:

“de har de her lektier de skal lave, og de vil gerne have hjælp til dem, og så sidder man med det, og så kører det egentlig også lidt sådan, og man tænker.. det er det de kommer med og så kan man sidde og hjælpe med det, når det er det, som de har brug for” (ibid.).

I udtalelsen spores en modvilje mod at hjælpe flygtningene med lektier og derved opfylde og legitimere det udefra kommende videnskrav. Samtidig spores et ønske om at gøre brug af en anden didaktik, som ikke nødvendigvis handler om, som Rune udtaler, at skulle bruge udtrykket *”ja, det er her rigtigt og det her er forkert”* (bilag 2:8).

Rune som agent i sprogcafeen har en opfattelse af, at for at kunne indgå i det danske samfund, er der kompetencer og kapitaler, som flygtningene må være i besiddelse af for at kunne positionere sig i det danske samfund. Rune refererer blandt andet til det danske sprog som værende en vigtig kulturel kapital:

“selvfølgelig er der nogen ting man bør lære, altså sproget bør man lære, og man kan lære det på mange forskellige måder, så i starten har det været meget sådan at prøve at få det ind på en anderledes måde end bare sidde i skolen” (bilag 2:8). Runes forståelse af det danske sprog som en indikator for en vellykket integration stemmer overens med de nationale målsætninger for god integration, hvor “dansk kundskaber” figurerer som mål 3 på integrationsbarometeret (Udlændinge- og Integrationsministeriet, 2016), ligesom Venligbohusets udbud af aktiviteterne sprogcafe og jobcafe kan tages som udtryk for, at Venligboerne, som del af det humanitære felt, til en vis grad legitimerer de kapitaler, som det bureaukratiske felt efterspørger. Som det også ses af ovenstående udtalelse distancerer Rune og Venligboerne sig dog fra de nationale målsætninger ved de praktiske handlinger, der udspiller sig i sprogcafeen, hvor læreprocessen og læringsmiljøet ønskes differentieret fra de udstukne strukturelle rammer i det bureaukratiske felt.

Dette ses at være i overensstemmelse med de observationer vi har foretaget i Venligbohuset, hvor det italesættes at konceptet for sprogcafeen har ændret sig, og nu består af forskellige temaer som skifter fra gang til gang, og blandt andet omhandler sang, speed conversation eller at skrive digte (bilag 6:4), hvilket tages som udtryk for ovennævnte distinktion mellem det bureaukratiske felts strukturelle videnskrav og det humanitære felts opfattelse af,

hvordan disse kapitaler etableres. Ovenstående distinktion til det bureaukratiske felt kommer ligeledes til udtryk i interviewet med Niels og Mary, hvor Mary svarer på spørgsmålet om Venligbohusets integrationsarbejde:

“Så det er ikke en lærer og en underviser eller et system og en borger. Det er simpelthen bare to venner, der sidder og taler, og så bliver det enormt nemt at tale om kulturforskelle uden at blive stødt, så man får mulighed for at tale kærligt om, hvor forskellige vi er, og både grine af hinanden og være nysgerrige på hinanden og lære af hinanden” (bilag 1:16).

Marys udtalelse indikerer, at hun trækker paralleller til det bureaukratiske felt, hvor agenternes positioner og relationer er anderledes og fremstår som en dikotomi mellem lærer/elev og system/borger, hvilket ligeledes indikerer en magtkamp relationerne imellem, hvor flygtningen alt andet lige ville indtage den domineret position, hvilket ville influere på vidensproduktionen. Disse dikotomier anser Mary som værende ikke gældende i Venligbohuset, hvor dikotomien er ophævet, idet hun udtaler at samtalen foregår på venne basis i et kærligt tonefald uden asymmetriske magtforhold, hvorfor læringen optimeres og bliver en gevinst for begge parter.

Mary uddyber hendes opfattelse af Venligbohusets integrationsarbejde i nedenstående udtalelse, som samtidig giver udtryk for Marys *illusio* overfor det spil, der foregår i subfeltet; et spil, hvor Mary gerne investerer sine kræfter, og som hun opfatter som værende let at spille, da hun “kun” skal investere sin egen imødekommenhed:

“ja, på det at ved en venskabelig samtale vil der altid komme spørgsmål som ”hvem er du”? Og ”hvem er jeg” og ”hvordan kan vi mødes, og hvordan kan vi lære noget af hinanden” og derfor bliver der integration” (bilag 1:18). Vi tolker Marys udtalelse som at der i mødet med den anden vil foregå en læreproces, på baggrund af velvillighed og åbenhed fra begge parter side, hvilket uundgåeligt vil føre til, at der indirekte foregår integration. Mary anser venskab og nysgerrighed for den anden som gensidige læreprocesser, som automatisk fører til integration.

Vi forstår ud fra Marys udtalelse at der samtidig findes en underliggende negation af samfundsdiskursen omkring integrationsarbejdet som kompliceret og krævende, hvilket vi ser som værende udtryk for, at Mary foretager en distancering til andre felter, inklusiv andre humanitære felter, og dermed også disse felters aktive kapitaler. Marys opfattelse af læring

og integration tager vi som udtryk for at lade doxa udmønte sig i ortodoksi, hvor hun defensivt diskursivt forholder sig til feltets doxa.

Niels understøtter Marys udtalelse, som også udtrykker *illusio* overfor feltet:

“hvis du føler dig velkommen går det jo af sig selv, hvis du møder modstand bliver du aldrig integreret” (ibid.), samtidig med at han indikerer at imødekommenhed og venlighed står som garanter for en integrationsproces, for når disse to fænomener er til stede, kan nærmest intet gå galt i integrationsprocessen, hvilket er i tråd med Marys ovenstående udtalelse. I Niels udtalelse ligger også en antagelse om, at ansvaret for integrationsprocessen hovedsageligt påhviler den anden agent, og ikke så meget den agent, der skal integreres i det danske samfund, hvorfor integrationsprocessen i hans optik synes envejs.

Ovenstående udtalelser om, hvordan venlighed og imødekommenhed giver anledning til læreprocesser, ses at adskille sig fra andre læreprocesser, som vi har observeret i vores feltarbejde, herunder i mødregruppen hver tirsdag eftermiddag. Ved flere lejligheder har vi observeret de relationelle forhold mellem to agenter, hvor det fremgår, at den ene agent forsøger at positionere sig i forhold til den anden ved at fremstå dominerende overfor hende. Den domineret agent er en somalisk kvinde, der deltager i mødregruppen en gang om ugen med sin lille søn, og den dominerende kvinde er etnisk dansker og kommer hyppigt i Venligbohuset. Dominansforholdet kommer til udtryk i forhold til agentens opdragelse af sin søn, som den dominerende agent udviser sin misbilligelse overfor. Vi har noteret følgende i vores fortolkende del af vores observationsnoter: *“Undervejs under mødet spørger Anne ind til nogle ting, om Elo får forskellige ting og hvordan hans mor opdrager ham. Anne indikerer, at der findes én rigtig måde at opdrage sit barn på, som hun har en viden om, og som hun ønsker at give videre til den somaliske mor”* (bilag 9:12). Anne, den dominerende agent fremstod i flere situationer formanende og irettesættende overfor Eia, den domineret, i forhold til drengens madvaner, søvnbehov og generelle fremtræden, hvilket giver anledning til at tro, at Anne, den dominerende kvinde, anser danske normer omkring børneopdragelse som værende de rigtige, og har et ønske om, at Eia skal tage ved lære af hende i hendes opdragelse af sønnen. Det relationelle forhold mellem kvinderne ses som værende et udtryk for symbolsk vold, hvor den dominerende kvinde, i kraft af hendes danske sprog og i kraft af hendes position i feltet, har mulighed for at udøve symbolsk vold.

Disse forhold betyder, at der er en ulig adgang for kvinderne til at udøve symbolsk vold. Som følge af, at den domineret kvinde ikke opfatter dominansforholdet som værende udtryk for magtudøvelse, er begge kvinder med til at opretholde dominansforholdet og dermed fortsat indtage deres position. Brugen af dominans og irettesættelse i relationen til den anden kvinde tolker vi som umiddelbart ikke at stemme overens med Venligbohusets doxa, som består af venlighed, imødekommenhed og åbenhed som adfærdsregler i det sociale rum, men set fra den dominerende kvinde Annes synsvinkel får vi indtryk af, at hun faktisk mener at overholde feltets doxa ved at være hjælpsom overfor kvinden med barnet. Måden hjælpsomheden kommer til udtryk på, som dominerende og bedrevidende, kan derfor anses som værende udtryk for den dominerendes sæt af dispositioner, gennem hvilken hun bedømmer og handler overfor den domineret. Den dominerendes habitus orkestrerer derved ubevidst praksis og realitetssansen, som den kommer til udtryk i relationen til den anden agent.

Som set ovenfor foregår der formelle læringsprocesser i Venligbohuset, som etableres i husets sprogcafe to gange om ugen, men også i de uformelle relationer agenterne imellem sker der læreprocesser. De uformelle læreprocesser udtaler Dina sig om, når hun bliver spurgt ind til hendes eventuelle integrationsproces, hvor hun som svar på spørgsmålet udtaler, at hun føler sig som medlem af én stor familie, når hun besøger huset, hvilket hun mener er med til at fremme hendes integrationsproces:

“Vi fester sammen, fester sammen, spiser sammen, snakker sammen, om alle ting, hvis jeg sagde et ord på dansk, der ikke er rigtigt, de hjælper mig, de siger vi forstår, men det her er det rigtige ord, så ja..” (bilag 4:5).

Ud fra Dinas udtalelse antages, at hun i de sociale relationer med de andre agenter uopfordret rettes i sin sproglig udtale af danske ord, hvilket Dina umiddelbart opfatter som en hjælp og en venlig gestus fra agenterne. I vores observation i huset overværede vi en af disse uformelle læreprocesser en aften, hvor vi befandt os i Venligbohusets køkken sammen med Dina og to mandlige agenter. I køkkenet talte vi alle sammen på dansk, og i flere tilfælde oplevede vi, at den ene af de mandlige agenter rettede Dinas danske udtale uden hun havde bedt om hjælp til dette (bilag 8:1). Disse forhold tages som udtryk for en praktisk sans hos agenterne, som er indlejret i dem, og som kommer til udtryk i forhold til, hvordan de

skal agere overfor hinanden. Deres uforbeholdne hjælpsomhed opfatter vi som en eufemiseret magt eller dominans overfor Dina, som kommer til udtryk i en form for omsorg, og som hviler på miskendelse. Dina underordner sig i relationen i kraft af at hun ikke modsætter sig, men beundrer agenterne for deres hjælp og kvitterer med en positiv følelsesmæssig opfattelse af dominansforholdet, som en skjult og underliggende anerkendelse.

Delkonklusion

I Venligbohusets daglige praksis udspiller sig flere forskellige læreprocesser, som både fremkommer som formelle og uformelle læreprocesser i de relationelle forhold, der udspiller sig blandt agenterne. I den udviste praksis omkring de formelle læringsprocesser kan spores en vis legitimitet af de vidensformer, som strukturerer det bureaukratiske felt, og som Venligbohuset orienterer sig efter. Dette kommer til udtryk i Venligbohusets anerkendelse af, at sproglige kompetencer har betydning for agenternes evne til at indgå i det danske samfund. Derimod efterstræber Venligbohuset at positionere sig anderledes end det bureaukratiske felt i sprogundervisningen ved at anvende mere uformelle læringsprocesser med en løsere struktur, hvilket følger husets doxa og betyder at agenterne får tilført den kapital, der tillægges værdi i forhold til doxa. Samtidig gives der udtryk for, at læreprocessen og derved socialiseringsarbejdet optimeres ved at følge husets doxa, hvilket afstedkommer en positiv indvirken på den integrationsproces, der er aktuel for flere af agenterne, hvor ansvaret for denne tilskrives at påhvile den anden agent end den integrationsprocessen er aktuel for. I Venligbohuset foregår ligeledes uformelle læreprocesser, som udøves på basis af symbolsk vold og dominans i kraft af de dominerede agents dispositioner og praktiske sans, hvilket ses at komme til udtryk som en eufemiseret magt overfor de domineret, i henhold til doxa, som en miskendelse, hvor den domineret anerkender den underordnet position. Således ses læreprocesserne at være medvirkende til, at der foregår et vist socialiseringsarbejde som led i agenternes integrationsproces ind i det danske samfund

Kapitel 5

Diskussion

I dette kapitel vil vi diskutere vores empiriske fremgangsmåde og herunder hvilke implikationer vores foretagne valg og fravalg kan siges at have på det samlede fund, set i relation til styrker og svagheder i den udførte undersøgelse.

Den metodologiske fremgangsmåde

Vi finder det nærliggende at tage udgangspunkt i vores kvalitative forskningsinterviews, og specielt de to interviews med Said og Dina. Said er en afghansk ung mand på 20 år, som ikke har været i Danmark særlig længe, og Dina er en 20-årig kvinde fra Syrien, som har opholdt sig i Danmark i ca. 2 år. Begge informanter opfyldte vores opstillede kriterier for at deltage i interviews, hvorfor vi umiddelbart fortsatte vores fremgangsmåde og foretog de to interviews, uden et nærmere kendskab til vores informanter. Interviewet med Dina bar mest af alt præg af at være et in situ interview, som blev foretaget i forbindelse med en allerede igangværende uformel samtale. Undervejs i interviewene gik det op for os, at begge informanter manglede sproglig kapital; Said kunne forstå dansk, men havde store vanskeligheder ved at udtrykke sig på dansk, hvilket selvsagt voldte en del problemer i situationen. Dina talte nogenlunde dansk, men det var tydeligt, at da samtalen bar præg af at blive en egentlig interviewsituation, foretrak hun at udtrykke sig på engelsk. Informanternes manglende sproglige kapitaler havde vi ikke på forhånd taget højde for, og heller ikke hvilke implikationer dette ville have for både interviewsituationen som for datamaterialets kvalitet og udsagnskraft. Forholdet mellem de to informanternes kulturelle kapital og vores egen kulturelle kapitalmængde betragter vi som uundgåelige faktorer, som altid i en eller anden udstrækning vil være til stede i en interviewsituation som udtryk for asymmetri mellem forsker og informant. Dette blev dog særlig tydeligt indenfor dette subfelt, da subfeltets logikker overdeterminerede interviewsituationen, hvorved asymmetrien fremstod eksplicit. Ligeledes havde vi heller ikke forudset, at begge informanter ikke forstod ordet “integration”, som kom til udtryk i deres svar på de spørgsmål, der omhandlede integration,

og som betød at vi ikke opnåede fyldestgørende svar på disse spørgsmål fra disse to informanter, selvom vi prøvede at omformulere spørgsmålene.

I henhold til Bourdieus metodologiske fremgangsmåde ser vi en diskrepans mellem vores fremgangsmåde og Bourdieus forskrifter; Bourdieu mener at en interviewperson som udgangspunkt er nok, blot det er den rette person, der udtaler sig, hvilket betyder at personen skal kunne bidrage til den viden, der ønskes undersøgt (Glasdam, 2004:45). I henhold til dette var vi ikke vidende om hverken Said og Dina eller resten af vores informanter var de rette udvalgte personer, idet vi ikke havde opnået et udbredt kendskab til hverken dem eller resten af den potentielle interview skare, inden vi foretog interviewene, hvilket derfor har haft implikationer på den konstrueret empiri. En dybere indsigt og viden om vores informanter havde betydet, at vi skulle have tilbragt en del mere tid i Venligbohuset, hvilket ikke var muligt af tidsmæssige årsager, men dette ville samtidig have tilført os en viden om de forskellige positionsstrategier, som agenterne kan indtage over tid i subfeltet.

Til- og fravalg

Retroperspektivt kan vi se, at vi havde opnået større kendskab til informanternes kapitalmængde og sammensætning, hvis vi senere i undersøgelsesarbejdet havde foretaget vores udvælgelse. Derfor ser vi det som et kritikpunkt, at vi har konstrueret vores empiri tidligt i forløbet, da vi derved ikke har opnået tilstrækkeligt kendskab til dette samt til agenternes sociale dispositioner. Vi har opnået et vist kendskab på baggrund af agenternes egne og andres udtalelser herom, men der er basis for, at vi kunne have opnået et større kendskab ved at have fokuseret mere på dette i vores empirikonstruktion. Dette ville ligeledes have givet os en større forståelse af, hvorledes agenternes dispositioner kom til udtryk i deres praktiske handlen, i relation til deres praktiske sans. Vores primære fokus har bestået i at kortlægge agenternes praktiske handlinger, som de kommer til udtryk i subfeltet for at kunne be- eller afkræfte vores forhåndskonstruktioner. Vi kunne desuden have konstrueret et mere fyldestgørende kapitalskema hvis vi havde haft større kendskab til agenternes habitus og habituelle dispositioner. Samtidig kunne vi have styrket vores empiri yderligere, hvis vi havde været mere refleksive i forhold til empiri/teori samspillet og valgt også at foretage interviews af agenter i styregruppen; dette havde været relevant at foretage efter eller samtidig med at kapitalskemaet blev konstrueret. Vi valgte at konstruere vores

empiri som det første, og derefter konstruere kapitalskemaet, men retrospektivt har vi erfaret, at det havde været en fordel, hvis vi i dette tilfælde havde benyttet os af en mere abduktiv fremgangsmåde. Derved havde vi kunne situere vores observationer og interviews bedre i forhold til feltet for at skærpe vores blik for det relationelle i relation til praksis i styregruppen.

En indlejret integrationsproces

Vi finder det ligeledes relevant at diskutere specialets fokus på integration i relation til Venligboerne, idet vores dominerende prækonstruktion bestod af en antagelse om, at der hos Venligboerne generelt og i huset på Onkel Dannys Plads specifikt, foregik bevidste, målrettede og ekspliciterede integrationstiltag. Som det fremgår synes dette dog ikke at være tilfældet, idet de integrationstiltag, der udspiller sig i Venligbohuset foregår implicit gennem agenternes handlinger og i relation til den specifikke doxa, der er dominerende i huset, og som kommer til udtryk i subfeltets egen logik og socialisering. Således kan dette ses som et supplement og et innovativt integrationstiltag i forhold til de af staten fastlagte integrationsprojekter. Således opstod mest af alt en forståelse af, at der hos agenterne ikke fandtes interesse for integrationsaspektet i relation til det øvrige samfunds definition af integration, hvorimod socialisering såvel som integration defineret på Venligboernes præmisser synes relevant. Dette illustrerer subfeltets selvstændighed, som kommer til udtryk i egen fastsættelse af regler og måder at forholde sig til integration på. Definitionen bærer præg af, at Venligboerne omformulerer den formaliseret integrationsproblematik, som den fremstår i den pågående samfundsdebat, og tolker problematikken, så den fremstår virksom for Venligboerne i henhold til deres egen logik, hvilket ses at være en reproduktion af deres subfelts grundstruktur. Denne indlejrede og mere eller mindre skjulte logik ses således at have betydning i forhold til dette speciales udsagnskraft omkring integrationsprocesser, hvorfor disse ikke træder i fokus i så høj grad som forventet. Således ses agenternes mission i Venligbohuset ikke primært at koncentrere sig om integration; missionen bliver derimod at opretholde den helt særlige doxa, hvori integrationsprocesser forstås som indlejret i den specifikke socialiseringsform.

Integration set i en samfundskontekst synes dog stadig at være et højaktuelt emne, ligesom socialiseringen, som den foregår hos Venligboerne på Onkel Dannys Plads, fremstår som en

ny viden, der ikke er undersøgt før, og som mest af alt udtrykker husets helt egen tankegang og praktikker omkring en relevant samfundsdebat.

Kapitel 6

Konklusion

Dette er specialets næstsidste kapitel, hvor vi på baggrund af analysens hovedpointer sammensætter en konklusion. Afslutningsvis præsenteres en perspektivering, der bidrager til at se specialets aktualitet i et samfundsperspektiv.

Formålet med nærværende speciale har været at stille os undrende overfor den sociale praksis, der udspiller sig i Venligbohuset med øje for de mekanismer, der får betydning for agenternes socialisering ind i det danske samfund. Vi har foretaget en feltanalyse af den sociale praksis i Venligbohuset på Onkel Dannys Plads. Dette er med udgangspunkt i nedenstående problemformulering:

Hvilken betydning har den sociale praksis og de strategier, der udspiller sig i Venligbohuset på Onkel Dannys Plads for agenternes socialisering ind i det danske samfund?

På baggrund af vores analyse kan vi konkludere, at det har været muligt at kortlægge nogle relationer mellem positionerne i Venligbohuset, og dermed frugtbart at tænke området som et subfelt, som er placeret under det humanitære felt. Det har ikke træk og karakter som et fuldt udviklet socialt felt med en egentlig relativ autonomi, men det giver mening at konstruere igennem et feltbegreb. Venligbohuset har sin helt egne logikker, bestående af en grundlæggende struktur, der er med til at definere feltet som værende med en vis relativ autonomi. Den grundlæggende struktur består af, at subfeltet har sin egen tro, en særlig doxa, som definerer, hvordan verden skal tolkes, det har en drivkraft, et engagement og dermed en illusio, som gør at agenterne deltager i spillet. Subfeltet har nogle adgangskriterier omhandlende en fundamental venlighed og godhed, som favner en stor gruppe af samfundets borgere. Yderligere distancerer subfeltet sig fra andre organisationer

indenfor det humanitære felt, såsom Røde Kors og Dansk Flygtninge Hjælp, hvilket er med til at subfeltet skaber dets egne grænser. De sociale og kulturelle kapitaler er velansete i subfeltet, hvorfor disse har merværdi frem for økonomisk kapital. Ifølge Broady er det karakteristisk for et felt, at det kan oversætte de temaer og diskussioner, der foregår udenfor subfeltet til dets egen logik, hvilket Venligbohuset også imødekommer, da de går ind i flygtningedebatter. Vi konkluderer således, at Venligbohuset analytisk og empirisk er konstrueret som et subfelt, indenfor det humanitære felt. Dette har betydning for vores analytiske forståelse af genstandsfeltet og danner fundamentet for, hvordan vi kan forstå den sociale praksis, der udspiller sig i subfeltet.

Ud fra agenternes handling og strategier kan vi udlede, at man kan rekonstruere et antal delvis forskellige arketyper i Venligbohuset, som eksisterer i kraft af deres modsætninger til hinanden. Ud fra deres strategier og positioneringer kan disse arketyper og agenter placeres i et kapitalskema. I kapitalskemaet fremtræder deres sociale og kulturelle kapitaler, samt deres relationelle positioner til hinanden, hvilket fører os frem til, at agenterne har divergerende strategier og positioner i subfeltet. Kapitalskemaet er således med til at tegne et billede af agenternes ligheder og uligheder.

Særligt Annemarie er placeret som værende en agent med en høj samlet kapitalmængde og har arketypetræk som havende en stabiliserende position for Venligboerne i København, og hun bliver derigennem en af subfeltets fremtrædende agenter med høj indflydelse, hvilket placerer hende højt i kapitalskemaet. I de anvendte praksislogikker gør agenterne brug af forskellige kapitaler og deres positioner, som de har oparbejdet indenfor andre felter, og derfor anvendes til at positionere sig i subfeltet, hvilket ses med kætteren Cille, der udøver heterodoxi. Ud fra dette kan vi konkludere, at de dominerende og værdifulde praksislogikker både bliver opretholdt implicit og eksplicit og i henhold til subfeltets doxa. I subfeltet fremstiller de højt placerede agenter, herunder Annemarie, at der i Venligbohuset ikke eksisterer en eksplicit hierarkisering, hvilket illustrerer at hun er en af de stabiliserende agenter, modsat den afsøgende arketype, idet hun ønsker at opretholde doxa, og derved fremstår som en af de fremanalyserede arketyper.

Venligbohuset udgør et hus med to rum, et fysisk og et virtuelt rum. Disse rum har hver deres doxa og praksislogikker, samt kampe, der har betydning for den daglige praksis. I det

fysiske rum fremstilles Venligbohuset med en flad struktur, som fremtales med lighedspunkter til det danske demokrati. Til trods for dette giver agenterne implicit udtryk for, at de er bekendt med, at de i deres praksis ikke handler ud fra en flad struktur. Herigennem er der bestemte positioner, der har visse goder og beføjelser til en række fysiske ting og adgang til at træffe beslutninger om Venligbohuset, hvorfor disse udgør styrehuset. Denne struktur ønsker en række af initiativtagerne i mødregruppen at gøre op med, uden at de henvender sig til styrehuset, hvorfor dominansstrukturen fortsat eksisterer. Udadtil synes strukturerne at være flade, hvilket agenterne er med til at opretholde gennem deres fremstilling, hvilket indikerer at de er tro mod doxa, og samtidig illustrerer deres illusio. Indadtil foregår der hierarkisering, diskrimination, positionering og magtkampe, som illustrerer at strukturen ikke er lige så flad som fremstillet.

I det fysiske og virtuelle rum ses forskellige niveauer af doxa afhængig af rummenes konstituering, hvilket kommer til udtryk i forhold til politiske opslag. Her gradbøjes reglen om, at der ikke må diskuteres politik eller flygtninges enkeltsager, som ligeledes er med til at synliggøre, hvordan Venligboerne i København divergerer sig fra Venligboerne i Hjørring, som opretholder reglen om, at der ikke må tales eller diskuteres politik, da dette ikke er i overensstemmelse med Hjørring gruppens værdigrundlag.

Mødregruppen ønsker at ekskludere det mandlige køn, hvilket er imod doxa, men legitimeres gennem doxaen, da styrehuset har godkendt ekskluderingen så længe det foregår udenfor husets åbningstid. Således foregår der i disse to rum kampe på forskellige niveauer, som er styrende og strukturerende for det sociale rum. På denne baggrund kan vi konkludere at subfeltet indeholder en række relationelle agenter, der hver især positionerer sig gennem det sproglige udtalte og deres handlinger, hvilket ses at stemme overens med, hvad der gør sig gældende i resten af samfundet, hvor der også findes forskellige positioner at forholde sig til.

Læreprocesserne der foregår i subfeltet spiller en betydende rolle for de integrationsprocesser som udspille sig i Venligbohuset. Disse er både formelle og uformelle og foregår i relationelle forhold, som er grundfundamentet for, at der kan foregå integrationsprocesser. Venligbohusets agenter orienterer sig efter det bureaukratiske felt, da de følger den vidensform det bureaukratiske felt fremstiller, hvilket kommer til udtryk når agenterne anerkender de sproglige kompetencer som havende betydning for agenternes

deltagelse og integration i samfundet. I dette arbejde anvender agenterne i Venligbohuset uformelle læringsprocesser med en løsere struktur end det bureaukratiske felt gør brug af. Disse uformelle læringsprocesser følger subfeltets doxa og betyder at agenterne får tilført den kapital, der tillægges værdi i forhold til doxa. Dette udleder en positiv indvirkning på integrationsprocessen for subfeltets agenter og bliver således en tovejs lærings- og integrationsproces. I de uformelle læringsprocesser foregår der symbolsk vold og hierarkiserende positioner, som en naturlig del af læringsprocessen.

Vi kan ud fra disse strategier og den sociale praksis konkludere, at der i subfeltet foregår inklusions- og eksklusionsprocesser, som begge fordrer hinanden. Inklusionen er grundlaget for, at der i subfeltet kan foregå socialisering og integrationsprocesser. De sociale mekanismer kan oversættes til at være de praktiske handlinger, der finder sted i subfeltet, som indebærer agenternes strategier og positioneringer, såvel som deres dominansforhold og interne kampe. Læringsprocessen kan både forstås som en integrationsproces, såvel som en læringsproces, da der er fokus på de krav, der af staten stilles til den enkelte agent.

Integrationsprocesserne foregår lettere implicit for agenterne, som ikke nødvendigvis er opmærksomme på, at det er en egentlig integrationsproces, der finder sted. Agenternes bidrag til en bedre integration er således underkendt af agenterne, ligesom vi vurderer at det ikke er deres egentlige mission. Deres egentlige mission bliver således at opretholde den specifikke doxa, hvori integrationsprocesser kan udfolde sig, da disse er indlejret i doxaen. Forud for undersøgelsesarbejdet havde vi to overordnet antagelser, som vi nu kan konkludere på; Venligbohusets agenter er ikke bevidste om at de bidrager til agenternes integration gennem deres handling, hvorfor den første antagelse ikke kan bekræftes. Dog ser vi træk af, at de er bevidste omkring deres rolles betydning i agenternes integrationsproces, hvorfor deres handling kan anses for værende ubevidst bevidst, da deres intention ikke omhandler at foretage et integrationsarbejde, men snarere at hjælpe agenternes socialisering på vej, der hvor de kan bidrage i forhold til agenternes behov. Yderligere foregår der en ubevidst diskrimination, som kommer til udtryk i de relationelle sammenhænge mellem agenterne; i deres positionering og i deres udtalte sprog. Heraf kan vi udlede at de symbolske kampe, dominansforholdene, hierarkiseringen, de skjulte strukturer, eksklusions- og inklusionsprocesser samt de positioneringsstrategier agenterne gør brug af, til trods er medvirkende til denne form for integration, som ses at være karakteristisk for Venligbohuset

på Onkel Dannys Plads. Derved bekræftes vores antagelse om, at der foregår en ubevidste, ikke intentionel grad af diskrimination og positionering. Vi er bevidste om, at vores undersøgelse ikke kan bidrage med en egentlig effektmåling i forhold til den enkelte Venligbos socialisering og integration, men udelukkende belyse de praktiske handlinger, som tilsammen udgør et fundament for samme.

Vi kan således med vores etnografiske undersøgelse bidrage til den eksisterende forskning, med et perspektiv, der har fokus rettet mod Venligbohuset, for at forstå hvad der egentlig udspiller sig i det subfelt, som samtidig har en stor opbakning fra civilbefolkningen.

Samtidig får vi indblik i, hvordan agenterne i Venligbohuset er medskabende for den socialisering, der medvirker til at skabe integrationsprocesser, uden at dette står tydeligt for dem. Således har undersøgelsen af de sociale praktiske handlinger, der udspiller sig i Venligbohuset, bidraget til at belyse Venligbohusets ubevidste praksisser for de agenter, der skal socialiseres ind i det danske samfund.

Perspektivering

Som et bidrag til den politiske samfundsdebat omhandlende hvilke processer og tiltag, der fører til integration, som omtalt i specialets problemstilling, finder vi specialets fund interessante at inddrage i debatten som en ny viden. Fundene omkring Venligboernes sociale handlen med både bevidste og ubevidste praksisser mener vi generelt kan bidrage til en nuancering af den eksisterende opfattelse, hvor folkebevægelsen Venligboerne i mange danskeres øjne mest af alt fremstår som en direkte modpol til den nuværende højreorienteret regerings måde at håndtere de aktuelle integrationsproblematikker på. Nuanceringen mener vi skabes, idet der opstår en opblødning i den tendens til polarisering, som Venligboerne har andel i, og som vil fremstå mere neutral i kraft af, at der sættes fokus på de praksisser, der udspiller sig hos Venligboerne. Når disse praksisser afdækkes vil dette samtidig føre til en afmystificering i forhold til den gængse opfattelse af, hvad Venligboernes arbejde går ud på, og hvilke personer, der udfører dette arbejde. Dette vil være med til at påvise, at en Venligbo er en del af den øvrige danske civilbefolkning, som ønsker at bidrage med et frivilligt stykke humanitært arbejde.

At der er divergerende opfattelser af, hvilke præmisser der skal ligge til grund for det humanitære arbejde kommer til udtryk i de forskellige lokalafdelinger af Venligboerne, hvor

især Merete Bonde Pilgaard's lokalafdeling i Hjørring og Venligbohuset på Onkel Dannys Plads i København ses som havende del i denne problematik. Problematikken tager sit udgangspunkt i, hvorvidt Venligboerne skal tage del i politiske problemstillinger eller ej, hvilket begge lokalafdelinger har diskuteret offentligt i landsdækkende medier.

Lokalafdelingen i Hjørring mener ikke politiske udmeldinger stemmer overens med Venligboernes oprindelige mission, og lokalafdelingen i København mener at dette er uundgåeligt i et demokratisk samfund, hvor den oprindelige mission kan praktiseres på forskellige måder. Striden om politiske ytringer og handlinger ser vi ligeledes værende en del af specialets analytiske fund, hvor der klart ytres i Venligbohuset, at der ikke må tales politik til trods for at politiske ytringer anvendes på Venligbohusets Facebook side.

Med denne interne strid in mente bliver det derfor et centralt spørgsmål, hvor folkebevægelsen Venligboerne vil bevæge sig hen i fremtiden?

På de sociale medier har der været debatteret om Venligboerne er ved at blive et supplement til den kommunale integrationsafdeling, idet Venligboernes hjælpearbejde ligger tæt op af, hvad der er et kommunalt ansvar, og andre vil mene, at denne grænse også ofte overskrides. I flere kommuner ses en tendens til, at der foregår et stigende samarbejde mellem de enkelte kommuner og den lokale Venligbogruppe, hvilket kan ses som værende et resultat af de stramme økonomiske kommunale budgetter og heraf manglende ressourcer. Kommunerne ser derfor de løst organiserede og innovative frivillige Venligbogrupper som et supplement til de mere lovbundne og formelle hjælpetiltag.

Om folkebevægelsen Venligboerne har været med til at inspirere til decentraliseringen af det ellers statslige ansvar for integrationsprocesserne eller om det forholder sig omvendt; at Venligboerne er opstået som resultat heraf, må stå hen i det uvisse, men i hvert fald fremgår, at civilsamfundets integrationsbidrag til det danske velfærdssamfund er blevet mere tydelig indenfor de sidste år.

Fremtiden for Venligboerne kan derfor ses som at gå i flere retninger; enten forsvinder folkebevægelsen med tiden og bliver en del af det etablerede humanitære felt eller Venligboerne som bevægelse vokser sig endnu større netop på grund af den spontane og løst organiserede struktur medieret via sociale medier. Dette er overvejelser, der må stå hen i det uvisse, og som kun en senere undersøgelse kan besvare.

Litteraturliste

Banke, C. (2016). Fra Berlin til Oxbøl: Når naboen banker på. Tænk tanken Europa. <http://thinkeuropa.dk/vaerdier/fra-berlin-til-oxboel-naar-naboen-banker-paa> (tilgået 17.02.2017).

Bourdieu, P., (2004). *Af praktiske grunde: Omkring teorien om menneskelig handlen*. 1. udgave 4. oplag Hans Reitzel Forlag.

Bourdieu, P. and Wacquant, L.J. (2009). *Refleksiv sociologi: mål og midler*. 1. udgave. 5. oplag. Hans Reitzel Forlag.

Bourdieu, P. (1996). *Distinction: a social critique of the judgement of taste*. Harvard University Press. Cambridge, Massachusetts.

Bourdieu, P. (1997). *Men hvem skabte skaberne - interviews og forelæsninger*. Akademisk Forlag.

Bourdieu, P. (1999). *Understanding*. I. The Weight of the World - Social Suffering in Contemporary Society. Polity Press in association with Blackwell Publishers Ltd.

Bourdieu, P. (2005). *Udkast til en praksisteori*. 1. udgave. 1. oplag. Hans Reitzels Forlag.

Brinkmann, S. og Tanggaard, L. (2015). Brinkmann, S. *Etik i en kvalitativ verden*. I *Kvalitative metoder - en grundbog*. 2. udgave. 1. oplag. Hans Reitzels Forlag.

Broadly, D. (1998). *Inledning: en verktygslåda för studier av fält*. Kulturens fält. 1. udgave. 1 oplag. Bokförlaget Daidalos.

Callewaert, S. (2000). *Kultur, pædagogik og videnskab. Om Pierre Bourdieus habitusbegreb og praktikteori*. 2. udgave. 3. oplag. Akademisk Forlag.

Dagbladet "Arbejderen" (2016) - Stifteren af Venligboerne vil bygge bro mellem mennesker.

<http://arbejderen.dk/indland/stifter-af-venligboerne-vil-bygge-bro-mellem-mennesker> (tilgået den 20. marts 2017).

Danmarks Statistik, (2016). Asylansøgere og opholdstilladelser i 2015.

<http://www.dst.dk/da/Statistik/NytHtml?cid=20613> (tilgået 13.02.17).

Danskernes Parti (2017). Politik. Principprogram.

<https://danskernes-parti.dk> (tilgået 15.02.17).

DR.dk. Nyhederne (2015). Tema: flygtningene i Europa.

<http://www.dr.dk/nyheder/indland/politiet-lukker-motorvej-med-flygtninge-til-fods> (tilgået 13.02.2017).

DR.dk. Nyhederne (2016). Vi er lige så danske som alle andre.

<http://www.dr.dk/nyheder/indland/video-elevraadsformand-til-martin-henriksen-vi-er-lige-saa-danske-som-alle-andre> (tilgået 15.02.17).

DR.dk. Politik (2017). DF profil om ny danskheds strid: Vi bliver nødt til at generalisere.

<http://www.dr.dk/nyheder/politik/df-profil-om-ny-danskheds-strid-vi-bliver-noedt-til-generalisere> (tilgået 15.02.17).

Easyintegration (2016). Historien om Venligboerne. Venligboerne er for alle og er ikke specifik i forhold til flygtninge.

<http://www.eazyintegration.dk/index.php/historien-om-venligboerne> (tilgået 20. marts 2017).

Egholm, L. (2014). Videnskabsteori - perspektiver på organisationer og samfund. 1. udgave. 2. oplag, Hans Reitzels Forlag.

Fenger-Grøndahl, M. (2017). Venligboerne - historien om en bevægelse. 1. udgave. 1. oplag. Bibelselskabets Forlag.

Facebook (2016). Danskernes Parti
<https://www.facebook.com/DanskernesParti/> (tilgået 15.02.17).

Facebook (2017). "Venligbohus". Permanent opslag "Dagligdag i huset"
<https://www.facebook.com/groups/559490077557309/?fref=ts> (tilgået 11.05.2017).

Facebook (2017). "Venligboerne København og Omegn" gruppe.
<https://www.facebook.com/groups/279450232179137/> (tilgået 11.05 2017)

Frontex (2016). European Border and Coast Guard Agency. Profiting from misery - how smugglers bring people to Europe.
<http://frontex.europa.eu/feature-stories/profitting-from-misery-how-smugglers-bring-people-to-europe-tQtYUH> (tilgået 13.02.17).

Gammeltoft-Hansen, T. (2016). Hvordan løser vi flygtningekrisen. 1. udgave, 1. oplag. Informations Forlag.

García Agustín, O. (2012). *Enhancing Solidarity: Discourses of Voluntary Organizations on Immigration and Integration in Multicultural Societies*. In: Journal Of Multicultural Discourses, 7, 1, pp. 81-97, MLA International Bibliography, EBSCOhost. (Artikel).

Glasdam, S. (2004). Interview - en diskussion af ligheder og forskelle i Pierre Bourdieus og Steinar Kvaales metodeovervejelser. Vård i Norden 4, No. 74. Vol. 24. No 4 PP.

Hellegren, Zenia (2016). *Immigrant integration as a two-way process? Stakeholder discourses and practices in Stockholm and Barcelona*. In: Psychosociological Issues in Human Resource Management nr. 4, s. 143-167 (Artikel).

Hansen, C. S. og Larsen, K. (2015). *Teori-metode-empiri-teknik: sammenvævede konstruktioner!*. I. Metodefetichisme - kvalitative metoder på afveje?. Århus Universitetsbibliotek

Hastrup, K., Rubow, C. og Tjørnhøj-Thomsen, T. (2014). *Kulturanalyse - kort fortalt*. 1. udgave. 4. oplag. Samfundslitteratur.

Info til nye frivillige. (2017). Udgivet af Dansk Flygtninge Hjælp.
<https://flygtning.dk/frivillig/frivillig/info-til-nye-frivillige> (tilgået d. 3.5.2017).

Information (2017). Er kæmpesuccessen Venligboerne en døgnflue eller en bæredygtig bevægelse?
<https://www.information.dk/debat/2017/03/kaempesuccessen-venligboerne-doegnflue-baeredygtig-bevaegelse> (tilgået 20. marts 2017).

Jacobsen, B.A. (2009). Religion som fremmedhed i dansk politik- en sammenligning af italesættelser af jøder i Rigsdagstidende 1903-1945 og muslimer i Folketingstidende 1967-2005: ph.d afhandling. Det Humanistiske Fakultet. Københavns Universitet.

Johansen, S (2016). Velkomstfesten 2016 - en undersøgelse af deltagende brugers oplevelse af Velkomstfesten som en katalysator for læring og integration.

Järvinen, M. (2013). *Pierre Bourdieu*. I. Andersen. H. og Kaspersen. L. B: Klassisk og moderne samfundsteori. 5.udgave. 1.oplag. Hans Reitzels Forlag.

Kerwin, Donald M. (2009). *The Role of Government–NGO Partnerships in Immigrant Integration: a Response to Howard Duncan from the Perspective of US Civil Society*. In: *Studies In Ethnicity & Nationalism*, 9, 2, pp. 310-315, Academic Search Premier, EBSCOhost, viewed 14 March 2017 (Artikel).

Kulischer, E. (1948). *Europe on the move - war and population changes 1917-1947*. Columbia University Press.

Kvale, S., og Brinkmann, S. (2015) *Interview: Introduktion til et håndværk*. København: Hans Reitzel forlag.

Larsen, K. (2009). *Observation og interview*. I. Hammerslev, O., Hansen, J.A., Larsen, K., Börjesson, M., Prieur, A., Rosenlund, L., Hjellbrekke, J., Korsnes, O., Kropp, K. and Esmark, K., 2009. *Refleksiv sociologi i praksis*. Hans Reitzels Forlag.

Lylloff, K. (1999). Kan lægeløftet gradbøjes? Dødsfald blandt og lægehjælp til de tyske flygtninge i Danmark i 1945. *Historisk Tidsskrift*, 99:1
http://www.historisktidsskrift.dk//pdf_histtid/99_1/99_1_33.pdf (tilgået 17.02.2017).

Mellemfolkeligt Samvirke (2015). Den syriske flygtningekrise
<https://www.ms.dk/syrien-faq> (tilgået 13.02.17).

Nash, M., Wong, J. and Trlin, A., (2006). *Civic and social integration A new field of social work practice with immigrants, refugees, and asylum seekers*. In: *International Social Work*, 49 (3), pp.345-363 (Artikel).

Netudgaven (2015). "Vi er et netværk for dem, der har mistet deres eget netværk".
<http://netudgaven.dk/2015/09/vi-er-et-netvaerk-for-dem-der-har-mistet-deres-eget-netvaerk/>
(tilgået den 15.02.2017).

Ny i Danmark (2016). Sagsbehandlingstider. Maksimal gennemsnitlig sagsbehandlingstid for asylsager.
<https://www.nyidanmark.dk/da-dk/Ophold/sagsbehandlingstider/us/> (tilgået 14.02.17).

Otto, L. (1998). *Rask eller lykkelig - sundhed som diskurs i Danmark i det 20. århundrede*. P.J. Schmidt. Vojens.

Pedersen, K. (2015). *Videnskabsteori i det problemorienterede projektarbejde*. I: Olsen, P.B og Pedersen, K. *Problemorienteret projektarbejde - en værktøjsbog*. 4. udgave. Samfundslitteratur.

Perry, K. A. (2014). *Trust matters in Ethnography*. I: Bilfeldt, A. Jensen, I. og Andersen, J. *Rettigheder, empowerment og Læring*. 1. udgave. Aalborg Universitetsforlag.

Politiken. (2017). Regeringen vil afvise asylbørn ved grænsen. <http://politiken.dk/indland/politik/art5882761/Regeringen-vil-afvise-asylb%C3%B8rn-ved-gr%C3%A6nsen> (tilgået d. 25.03.2017).

Rasborg, K. (2014). *Socialkonstruktivismen i klassisk og moderne sociologi*. I: Fuglsang, L., Olsen, P.B. og Rasborg, Klaus: *Videnskabsteori i samfundsvidenskaberne. - på tværs af fagkulturer og paradigmer*. 3. udgave. 2. oplag. Samfundslitteratur.

Rünitz, Lone (2005). *Af hensyn til konsekvenserne*. Syddansk Universitetsforlag.

Røde Kors (2015). *Erfaringsopsamling. Røde Kors erfaringer med asylaftalen af 19. september 2012*.
<https://www.rodekors.dk/media/1626013/Erfaringsopsamling-vedrplus@rende-asylaftalen-Marts-2015.pdf> (tilgået 14.02.17).

Røde Kors, (2016). *Hjælp til Syrien og nærområderne*.
<https://www.rodekors.dk/stoet/syrien> (tilgået 13.02.17).

Sestoft, C. (2006). *Felt: begreber og analyser*. I: Prieur, A. og Sestoft, C.: *Pierre Bourdieu - en introduktion*. 1. udgave. 1. oplag. Hans Reitzels Forlag.

Tanggaard, L. og Brinkmann, S. (2015). *Interviewet: samtalen som forskningsmetode*. I Brinkmann, S. og Tanggaard, L. *Kvalitative metoder - en grundbog*. 2. udgave, 1. oplag. Hans Reitzels Forlag.

Tanggaard, L. og Brinkmann, S. (2015). *Kvalitet i kvalitative studier*. I Brinkmann, S. og Tanggaard, L. *Kvalitative metoder - en grundbog*. 2. udgave, 1. oplag. Hans Reitzels Forlag.

Thisted, J. (2012). *Forskningsmetode i praksis - projektorienteret videnskabsteori og forskningsmetodik*. 1. udgave. 3. oplag. Munksgaard, København.

TV2. Nyhederne (2016). DR fra talerstolen: Udlændinge sviner, svindler, stjæler, voldtager og dræber. <http://nyheder.tv2.dk/politik/2016-09-17-dfer-fra-talerstolen-udlaendinge-sviner-svindler-stjaeler-voldtager-og-draeber>. (tilgået 15.02.2017)

Udlændinge-og integrationsministeriet (2016). *Det nationale integrationsbarometer. De nationale målsætninger*. http://integrationsbarometer.dk/integrationsbarometer_maal?origin=im&goal=1&kommune nr=0 (tilgået 18.04.2017).

Zins, C. (2002). *Success, a structured search strategy: Rationale, principles, and implications*. In: *Journal of the Association for Information Science and Technology*, 51 (13), pp.1232-1247.

Kapitel 7

Fra privat initiativ til folkebevægelse

Karmveer Kaur Dhaliwal og Sussie Johansen

Stud. mag. i Læring og Forandringsprocesser, Institut for Uddannelse, Læring og Filosofi,
Aalborg Universitet.

Abstract

I denne artikel problematiserer vi de praktiske handlinger og logikker, der udspiller sig i Venligbohuset, og som kommer til udtryk i brugernes praktiske sans. Vi kan konkludere at der finder hierarkisering, diskrimination og eksklusion sted i det sociale rum samtidig med integrationsprocesser, som husets brugere ikke er eksplicit bevidste omkring, men som kommer til udtryk i henhold til husets implicitte regler i de læreprocesser, der finder sted.

Et frivilligt socialt initiativ

Venligboerne startede som et initiativ i Hjørring i 2013, hvor Merete Bonde Pilgaard oplevede dårlig stemning blandt borgerne på et af kommunens sundhedshold. I forsøg på at optimere den mentale sundhed besluttede Pilgaard at forsøge at ændre på dette ved at bringe venlighed, imødekommenhed og respekt ind blandt deltagerne som en måde at omgås hinanden på. Initiativet bredte sig til også at omfatte at udvise venlighed blandt resten af byens borgere; på gaden, i supermarkedet og i forhold til hvem der trængte til en hjælpende hånd.

Derfor var det også naturligt for Pilgaard at engagere sig, da Hjørring stod for at skulle modtage de første flygtninge, og hun oplevede, at en del af byens borgere nærede en vis skepsis og reservation overfor de nyankomne. Initiativet blev derfor konstitueret som en Facebook gruppe, og dermed var bevægelsen Venligboerne en realitet, idet de trådte til og hjalp med praktiske fornødenheder på Hjørring Asylcenter, udover nysgerrighed, venlig og respekt. I løbet af 2015, i da Danmark modtog et stort antal flygtninge, spredte Venligboerne sig til resten af Danmark, via det sociale medie Facebook, og er

nu repræsenteret i 100 byer.

Lokalafdelingerne har konstitueret sig forskelligt i forhold til hinanden, men den egentlige mission med venlighed, imødekommenhed og respekt ses som værende bærende elementer i den ellers pågående problematik, om hvorvidt Venligboerne skal involvere sig i den politiske samfundsdebat omkring flygtningesituationen i Danmark.

Metode- og teoripræsentation

Vi har fundet det interessant at undersøge de sociale praktikker, som de udspiller sig hos folkebevægelsen Venligboerne, og hvorledes disse praktikker indvirker på de integrationsprocesser, som skal finde sted for en del af husets agenter i Venligbohuset på Onkel Dannys Plads i København, som har tilknyttet Facebook gruppen "Venligbohus". Vores genstandsfelt er undersøgt i forståelsen af, at der i Venligbohuset foregår en aktiv handlen i forhold til integrationsprocesser samt at der foregår en ubevidst, ikke intentionel grad af diskrimination og positionering i relationen blandt husets agenter. For at undersøge disse relationelle konstruktioner har vi taget

udgangspunkt i Pierre Bourdieus praktikteori for at få en forståelse af, hvorfor agenterne handler som de gør og dermed indblik i, hvordan socialt liv produceres og reproduceres.

Bourdieu mener at agenteres handlinger er betinget af en forståelse af systemet og begrænset af systemets objektive strukturer, ligesom han mener at handlinger og forståelser er med til at generere systemets objektive strukturer (Callewaert, 2000:146).

Artiklens anvendte empiri er konstrueret ved fem kvalitative interviews af Venligbohusets agenter samt observationsstudier, foretaget gennem to måneder i Venligbohuset, hvor vi har observeret de sociale praktikker indenfor blandt andet; inklusion, eksklusion, magtforhold, stridigheder, positioner og positioneringer agenterne imellem.

Venligbohuset som et subfelt

I forhold til Bourdieus teori om felter ser vi Venligbohuset konstrueret som et subfelt med en vis relativ autonomi, underliggende det humanitære felt, hvor store humanitære organisationer som Røde Kors og Dansk Flygtningehjælp ligeledes er placeret. Derfor ses

Venligboerne at positionere og distancere sig i forhold til disse ved ikke at håndhæve de formelle og administrative krav, som stilles til disse felters agenter:

(..) *hvis du sidestiller os med for eksempel Røde Kors og Dansk Flygtninge Hjælp, det er alle sammen sådan nogle super tjekket ordnende organisationer, det er vi ikke og det skal vi heller ikke være.* Udtalelsen fra en af Venligbohusets brugere indikerer, at der foreligger et ønske om ikke at blive sammenlignet med de store etablerede humanitære organisationer, men et ønske om at fremstå som værende konstitueret anderledes.

Et hus med kampe og hierarkier

Som nytillkommet til subfeltet har Cille forsøgt sig med et nyt initiativ; et Foodsharing koncept, hvor Cille indsamler overskudsmad fra områdets fødevarerbutikker ved lukketid til uddeling blandt de af Venligbohusets brugere, som har behov for dette. Cille har imidlertid uddelt varer til andre af husets brugere, hvilket ikke var sanktioneret af husets styregruppe. Dette har medført en kamp mellem

Cille og styregruppen, som har resulteret i at Cilles initiativ er blevet ekskluderet fra Venligbohuset. Dette er en indikation om at Cilles ikke fulgte husets implicite regler og strukturer, som i Bourdieus terminologi anses som værende husets doxa. At forsøge sig med heterodoxi og gå imod de implicite regler accepteres ikke af de personer, som har positioneret sig højt i hierarkiet, og som derfor har magt til at udelukke personer, der som i Cilles tilfælde forsøger sig med, hvad der betegnes som kætteri, i et forsøg på selv at skaffe sig en plads i hierarkiet. En anden bruger af huset, Anne, ønsker en fladere struktur end hun mener er til stede, og som hun især anser som værende problematisk i forhold til de flygtninge, som benytter huset til at danne netværk og oparbejde en form for hverdagsliv i deres nye tilværelse i Danmark. Anne har følgende betænkeligheder ved det der udspiller sig i husets køkken: *“Anne fortsætter at huset snart drives som en restaurant, og det kan nogle godt blive træt af. “Vi tager initiativet fra dem.”* Annes udtalelse indikerer, at hun oplever en tiltagende hierarkisering i huset, som hun mener kan have implikationer, der

kan føre til eksklusion og dermed demotivering af de flygtninge, der er brugere af huset og står foran en integrationsproces.

Ingen snak om politik

Det sociale medie Facebook som en platform, hvor Venligboerne kan formidle deres mantra om venlighed og godhed i hjertet ved at yde hjælp til hovedsageligt de flygtninge, der har behov for dette. Således kan Venligboerne forstås som et hus med to rum; et virtuelt og et fysisk rum. I det fysiske rum fremgår, at en af husets strukturer ser således ud:

“vi diskuterer ikke politik ovre i huset, det er en generel holdning blandt venligboerne, det gør vi ikke”.

Udtalelsen kommer fra Lars, som er positioneret som dels en del af styrehuset i det fysiske rum, og som husguide, som han ønsker at blive tituleret i stedet for husleder, som han mener sender forkerte signaler om husets hierarkisering. Udtalelsen ses at stå i kontrast til hvad Venligboerne ofte ekspliciterer på deres Facebook side, hvoraf nedenstående uddrag er fra et opslag, der blot er et af mange lignende opslag, *“det vil være en ubeskrivelig*

støtte hvis du har mulighed for at dukke op uden for Sandholmløjren med skilte, bannere, kampråb i solidaritet med Mohamed og de indespærrede” hvilket bærer præg af, at Venligboerne involverer sig i politiske emner ved at opfordre til demonstration i tilfælde, hvor de ikke forholder sig enige i den af regeringen førte udlændingepolitik. Således er der forskel på, hvorledes “Venligboerne København og Omegn” konstituerer sig i henholdsvis det fysiske rum og i det virtuelle rum, hvor stillingtagen til politiske spørgsmål og diskussioner herom synes legitime at udføre. Derudover synes denne konstituering også at stå i kontrast til Pilgaards oprindelige Venligbogruppe fra Hjørring, som ønsker at distancere sig fuldstændig fra politiske standpunkter og diskussioner, som hun ikke mener hører til i hendes oprindelige mission om at modtage flygtninge med godhed i hjertet, imødekommenhed og respekt. I en nyligt publiceret bog fra forfatter Malene Fenger-Grøndahl, hvor hun har undersøgt Venligboerne som en folkebevægelse i Danmark, er samme problematik undersøgt. I den forbindelse er foretaget interview med

Annemarie, som er talsperson for “Venligboerne København og Omegn”, og til diskussionen om hvad det vil sige at være politisk, udtaler hun således: *“Udlændingeområdet er politisk (..) men vi skelner mellem at være politiske og partipolitiske”* (Fenger-Grøndahl, 2017:92). Udtalelsen indikerer at Annemarie anser det som legitimt at indgå i politiske ytringer og diskussioner, så længe det foregår som værende en hjælp til de flygtninge, som de politiske diskussioner omhandler, hvilket hun anser som værende uundgåeligt.

Integration som en underliggende faktor

Vi har undersøgt Venligbohusets forskellige aktivitetstilbud, såsom sprog- og jobcafe og mødregruppe for at få en forståelse af de læreprocesser, der udspiller sig mellem husets forskellige brugere, og i hvilken udstrækning disse kan ses som værende led i en integrationsproces. Derfor har et af vores udvælgelseskriterier ligeledes været, at vores informanter skulle være brugere af et af de tre aktivitetstilbud. På den baggrund er det muligt at se et

mønster i læreprocesserne, som handler om at Venligbohuset eksplicit ønsker at distingvere sig fra det den generelle opfattelse af læring; Informanten Mary udtaler i den forbindelse:

“Så det er ikke en lærer og en underviser eller et system og en borger. Det er bare to venner, der sidder og taler, og så bliver det nemt at tale om kulturforskelle, så man får mulighed for at tale kærligt om, hvor forskellige vi er, og lære af hinanden.” Mary indikerer at der bevidst lægges afstand til den gængse opfattelse af læring, og i stedet foregår læreprocessen på et ligeværdigt venskabeligt grundlag, hvilket Mary implicit sidestiller med en integrationsproces og som ligeledes stemmer overens med Venligbohusets implicite regler.

Informanten Rune udtaler at Venligbohuset ikke ønsker at gøre brug af en læringsstil, hvor læring foregår ud fra faste og skemalagte procedurer, hvor læreren fremstår som den bedrevidende, der kan irettesætte eleverne med ordene: *”ja, det er her rigtigt og det her er forkert.”* Denne udtalelse støtter op om de observationer vi foretog i husets sprogcafe, hvor initiativtageren italesætter at konceptet for sprogcafeen

er ændret til at indeholde forskellige temaer for hver gang, så som digtskrivning, sange eller speed conversation.

Opsamling på Venligbohusets sociale praktikker

På baggrund af fem kvalitative interviews med brugerne i Venligbohuset samt flere observationer er der taget udgangspunkt i Pierre Bourdieus sociale praksisteori og dertil hørende relevante analysebegreber for at belyse og forstå brugernes praktiske handlen i det sociale rum Venligbohuset. Vi er blevet præsenteret for brugernes relationelle forhold, udtrykt i positioner og positioneringer, hvilket foranlediger en vis hierarkisering blandt husets brugere. Vi kan derfor konkludere at en høj placering i hierarkiet betyder at disse brugere besidder en position, hvor de er

i stand til at udøve magt overfor dem, der er lavere placeret hierarkisk, hvilket kan føre til eksklusion, hvis disse brugere gør brug af strategier, der opfattes som truende mod husets implicite spilleregler. Ligeledes kan konkluderes at Venligbohuset på Onkel Dannys Plads tager del i den politiske samfundsdebat via det sociale medie Facebook, hvilket strider mod deres egne eksplicite regler, gældende i deres fysiske hus. Endeligt ses husets læreprocesser at foregå ud fra husets egen fortolkning af, hvordan læreprocesser skal forløbe, hvilket også anses for uundgåeligt at føre til integration for husets brugere, uden dette dog ekspliciteres nærmere. Vigtigst er det at samspillet mellem brugerne foregår ud fra husets implicite regler om godhed i hjertet, venlighed og imødekommenhed.

Referencer

Callewaert, S. (2000). Kultur, pædagogik og videnskab. Om Pierre Bourdieus habitusbegreb og praktikteori. 2. udgave. 3. oplag. Akademisk Forlag.

Fenger-Grøndahl, M. (2017). Venligboerne - historien om en bevægelse. 1. udgave. 1. oplag. Bibelselskabets Forlag.